

स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)

२०७५/२०८० देखि २०८४/२०८५ सम्म

स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना-२०७५
खत्याड गाउँपालिका, मुगु

दस्तावेज : स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना

Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)

तयार गरिएको वर्ष : २०७५

योजनाको अवधि : २०७५/२०८० देखि २०८४/२०८५ सम्म

तयार गर्ने : खत्याड गाउँपालिका, मुगु

आर्थिक सहयोग : कारितास जर्मन/कारितास नेपाल, युनिसेफ तथा साभेदारी सहयोग केन्द्र (पेस-नेपाल)

सर्वाधिकार : खत्याड गाउँपालिका, मुगु

खत्याड गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

मुगु, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

अध्यक्षको तर्फबाट सन्देश ।

नेपाल वहुप्रकोपयुक्त देश भएकाले यहाँ भुकम्प, वाढी, पहिरो, चट्याड, असिना, आगलागी, महामारी आदी प्रकोपहरु र जलवायु परिवर्तनको असरले ठुलो क्षति पुऱ्याउदै आएको छ । मुगु जिल्लाको यस खत्याड गाउँपालिका पनि वहु- प्रकोपको जोखिमयुक्त गाउँपालिका हो । गाउँपालिकाका वडाहरूमा गरिएको नक्साङ्गनका आधारमा गाउँपालिकामा वाढी, पहिरो खडेरी, आगलागी, हावाहुरी, महामारी, असिनापानी, चट्याड, हिमपात, बन्यजन्तुको आक्रमण लगायतका जम्मा १० वटा प्रकोपहरु पहिचान गरीएको छ । यी प्रकोपहरुवाट सिर्जित विपदले वर्षेनी गाउँपालिकामा जनधनको क्षति गर्ने गरेको छ । यसका अलावा विपदका घटनाले महिला, वालवालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, वृद्धवृद्धा तथा विपन्न वर्गलाई अभ वढि प्रभावित गरेको छ ।

यसै कुरालाइ मध्यनजर गरी खत्याड गाउँपालिकाले विपद जोखिमलाई न्युनीकरण गर्न महसुस गर्दै यो “स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना” तयार गरिएको छ । यो योजना तयार गर्दा स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानिय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४ ले निर्दिष्ट गरेका विधि तथा प्रक्रिया लाई अवलम्बन गरिएको छ । यसका अतिरिक्त योजना तयारीको क्रममा गाउँपालिकाका ११ वटै वडामा सूचना संकलन तथा वडागत जोखिम नक्साङ्गन गरी प्राप्त सुचनाको आधारमा गाउँपालिकाको पाश्वचित्र तयार गरिएको थियो । जोखिम पाश्वचित्रको आधारमा सरोकारवाला विच छलफल गरी विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापनका क्रियाकलाप निर्धारण गरी मस्यौदा निर्माण र योजनालाई अन्तिम रूप दिइएको थियो । यो योजनामा उल्लेख गरिएका योजना तथा क्रियाकलापहरूलाई गाउँपालिकाको आवधिक तथा वार्षिक योजनमा समावेश गरी वजेट विनियोजन सहित प्राथमिकताका साथ कार्यान्यन गरिने छ । साथै थप सहयोगका लागी संघ, प्रदेश सरकार तथा अन्य निकायसंग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।

अन्तमा योजना निर्माणमा उल्लेख योगदान गर्नुहुने उपाध्यक्ष, वडाध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्य लगायत सम्पुर्ण जनप्रतिधिहरु, कर्मचारीहरु, सुरक्षा निकाय, यस खत्याड गाउँपालिकाको स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तयारीका क्रममा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनु हुने कारितास जर्मन, कारितास नेपाल, यनिसेफ, पेस नेपाल मुगुलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छ । साथै योजना तयारीका क्रममा निरन्तर अथक प्रयास गर्नु हुने मस्यौदा संसोधन समितीलाई विशेष धन्वाद प्रदान गर्दछु ।

अज बहादुर शाही
अध्यक्ष
खत्याड गाउँपालिका, मुगु

खत्याड गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय मुगु,कर्णाली प्रदेश, नेपाल

उपाध्यक्षको तर्फबाट शुभकामना सन्देश ।

विश्वव्यापी चिन्ताको विषय बनेको विपद्को विषयमा भएका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनहरूमा नेपालले समेत विपद् व्यवस्थापनमा प्रभावकारी रूपले काम गर्ने प्रतिबद्धता जनाइसकेको छ । यसै सन्दर्भमा विपद्को पूर्वतयारीका साथ व्यवस्थापन गरेर नागरिकको जनधनको सुरक्षा गर्नु सरकारको दायित्व भित्रको कुरा हो ।

यस मुगु जिल्लाको खत्याड गाउँपालिकामा विगतका केही वर्षबाट नै वाढी, पहिरो, खडेरी, हावाहुरी, कटान, भूकम्प तथा आगलागीबाट उत्पन्न क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न केही मात्रामा भए पनि पूर्व तयारीका कार्यहरु थालनी भएको छ । विगत २ वर्तमानको वास्तविकताको विश्लेषण गरेर बाढीपहिरोबाट हुने क्षतिलाई कम गर्न आगामी दिनमा विकासका कार्यक्रमहरूमा विपद् व्यवस्थापनलाई प्रत्याभूत गर्न आवश्यक भएको अनुभव गाउँपालिका कार्यालयले पनि गरिसकेको छ । यसका लागि पालिकाले विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्तिको व्यवस्था गरिसकेको छ । संघ संस्थाहरूको सहयोगमा विभिन्न प्रकारका विपद् व्यवस्थापनको लागि पालिकाले स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना बनाउन सफल भएकोमा म अत्यन्तै हर्षित भएको छु ।

यस योजनाले पालिकास्तरमा विपद्बाट हुने मानवीय असरहरूलाई कम गर्न तथा प्रभावित समुदायको आवश्यकताहरू पूर्ति गर्नका निमित्त समयमा नै एकनासको तथा समन्वयात्मक प्रतिकार्य उपलब्ध गराउने कुरामा म विश्वस्त छु । साथै यस योजनाले जोखिममा रहेका समुदायको सुरक्षित भविष्यको प्रत्याभूतिको लागि विपद्को सामना गर्न गाउँपालिकाको क्षमता अभिवृद्धिमा समेत सहयोग पुर्याउनमा विश्वास गर्दछु ।

खत्याड गाउँपालिकाको स्थानिय विपद तथा जलबायु उत्थानशिल योजना २०७९ निर्माणमा उल्लेख योगदान गर्नुहुने वडाध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्य लगायत सम्पुर्ण जनप्रतिधिहरु, कर्मचारीहरु, सुरक्षा निकाय, यस खत्याड गाउँपालिकाको स्थानिय विपद तथा जलबायु उत्थानशिल योजना तयारीका क्रममा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनु हुने कारितास जर्मन, कारितास नेपाल, यनिसेफ, पेस नेपाल मुगुलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै योजना तयारीका क्रममा निरन्तर अथक प्रयास गर्नु हुने मस्यौदा संसोधन समितीलाई विशेष धन्यवाद प्रदान गर्दछु ।

.....

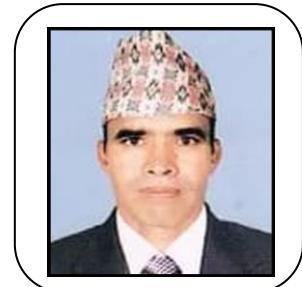
सरिता रोकाया

उपाध्यक्ष

खत्याड गाउँपालिका, मुगु

**खत्याड गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
मुगु, कर्णाली प्रदेश, नेपाल
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको तर्फबाट
धन्यवाद ज्ञापन ।**

विपद् जोखिमको दृष्टिकोणले मुगु जिल्लाको खत्याड गाउँपालिका उच्च जोखिममा रहेको पालिका मध्ये एक हो । पहिरो, भुकम्प, वन्यजन्तु आतङ्क, वन डडेलो/आगलागी, खडेरी/सुख्खा, महामारी, चट्याड, अव्यवस्थित बसोबास, हुरीवतास आदि यस क्षेत्रका प्रमुख प्रकोपको रूपमा रहेका छन् । जसवाट खत्याड गाउँपालिका अछुतो रहन सकेको छैन । २०७९ सालको आश्विनमा गएको बेमौसमी बाढिले यस क्षेत्रमा ठुलो क्षति पुऱ्याएको छ । जलवायु परिवर्तनको प्रभावका कारण नयाँ नयाँ प्रकारका प्रकोपहरु देखिन थालेको छ, भने विभिन्न समयमा आउने प्रकोपले यहाँको जनजिवन प्रभावित पार्दै गएको हामीले अनुभव गरिरहेका छौं ।

विपदले व्यक्ति, परिवार, समाज तथा राष्ट्रलाई नै प्रभाव पार्दछ । विगतका घटनाक्रम तथा अनुभवले विपद् व्यवस्थापनका लागि सामुहिक प्रतिवद्धता तथा पूर्व तयारी अत्यावश्यक छ । विपद्को वारेमा जानकारी भएमा विपद्वाट हुन सक्ने क्षतिलाई कम गराउन सकिन्छ, साथै विकास गतिविधिमा विपद् जोखिमलाई समाहित गर्दै लैजादा समाज तथा राष्ट्रको दिगो विकास हुन जान्छ, भन्ने सिकाई रहेको छ । यस सन्दर्भमा समग्र विकासका गतिविधिमा विपद् जोखिम न्यूनिकारणलाई समाहित गर्दै, विपद सम्बन्धि जनचेतना फैल्याउदै, विपद्का तिनै चरणको कार्य योजना सहित यस खत्याड गाउँपालिका सक्रिय सहभागिता भएकोमा मलाई खुशी लागेको छ ।

यस प्रक्रियामा सहभागि हुनुभएका सबै सरोकारवालाहरु प्रती हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । यस योजनालाई कार्यपालिकाको बैठकबाट पारित गराइ वैधानिकता दिई कार्यान्वयनमा ल्याउने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु । अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडाध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्य लगायत सम्पुर्ण जनप्रतिधिहरु, कर्मचारीहरु, सुरक्षा निकाय, यस खत्याड गाउँपालिकाको स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तयारीका क्रममा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनु हुने कारितास जर्मन, कारितास नेपाल, यनिसेफ, पेस नेपाल मुगुलाई समितीलाई विशेष धन्यवाद प्रदान गर्दछु । साथै योजना तयारीका क्रममा निरन्तर अथक प्रयास गर्नु हुने मस्यौदा संसोधन समितीलाई विशेष धन्यवाद प्रदान गर्दछु ।

धन्यवाद !

.....
दिप बहादुर कार्की
निमित्त प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
खत्याड गाउँपालिका, मुगु

कारितास नेपाल

क्षेत्रिय कार्यालय,
कोहलपुर,बाँके

क्षेत्रिय व्यवस्थापकको तर्फबाट शुभ-कामना ।

मुगु जिल्लाको खत्याड गाउँपालिका मनसुनी बाढी, पहिरो, असिना तथा महामारीबाट वर्षेनी ठुलो मात्रामा प्रभावित हुने गरेको छ । प्रकोपबाट प्रभावित भईरहने जिल्ला भएकोले यसले विभिन्न प्रकारका विपद्हरूको सामना गरिरहनुपरेको छ । यहाँको भौगोलिक तथा हावापानीजन्य अवस्थाले गर्दा धेरै स्थानीय नागरिकहरु हर समय एक वा अर्को विपद्को सम्भावित जोखिमयुक्त अवस्थाबाट गुजिरहेको पाईन्छ । हरेक वर्ष पहिरो, आगलागी, सुख्खा, अनिकाल, बाढी, आँधीबेहरी, असिना, चट्याङ्ग, जस्ता विपद्वाट जनधनको क्षति, भूमिको क्षति, सम्पत्तिको नोक्सानी, बस्तुभाउको मृत्यु, सञ्चित खाद्य सामग्रीको क्षय र मूलभूत रूपमा जीवनको क्षति समेत गर्ने गरेको छ । यस प्रकारको प्रकोपबाट उत्पन्न विपद्को समयानुकूल व्यवस्थापन गरी नागरिकको जीवन रक्षा गर्दै व्यक्तिगत तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षाको प्रत्याभूति दिनु हामी सबैको कर्तव्य हो ।

विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनःस्थापन तथा यससँग सम्बन्धित कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने कारितास नेपालको साझेदार संस्था पेस नेपाल र खत्याड गाउँपालिकाको समन्वयमा खत्याड गाउँपालिकाको स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना बनेको खबर पाउँदा कारितास नेपालको तर्फबाट हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु । सबै सरोकारवालाहरुको प्रतिनिधित्व तथा संलग्नतामा तयार गरिएको “स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना -२०७९” तयार भएको होला भन्ने आशा राखेको छु । यस योजनाले खत्याड गाउँपालिकामा कुनै पनि प्रकारको प्रकोपबाट उत्पन्न हुने विपद्का सबै अवस्थाको सामना गर्दै नागरिकको सुरक्षित रूपमा बाँच्न पाउने अधिकारको सुनिश्चित गर्ने तर्फ अग्रसर हुनमा मार्गदर्शन प्रदान गर्ने मैले विश्वास लिएको छु । आगामी दिनमा यस योजनाको लक्ष्य अनुरूप सबै सम्बद्ध निकायहरुलाई सक्रियताका साथ आ-आफ्नो जिम्मेवारी निर्वाह गर्नुहुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

अन्तमा खत्याड गाउँपालिका,कारितास नेपाल तथा हाम्रो साझेदार संस्थाबिचमा निरन्तर सहयोग,समन्वय र सहकार्य रहिरहने आशा राखेको छु ।

धन्यबाद !!!

.....
जनक शर्मा
कारितास नेपाल
क्षेत्रिय कार्यालय कोहलपुर,बाँके

कार्यकारी अध्यक्षको तर्फबाट

शुभकामना ।

विपद् जोखिमको दृष्टिकोणले पश्चिम नेपाल अति जोखिमको रूपमा मानिन्छ । अझ भुकम्पको हिसावले उच्च जोखिमको रूपमा लिएको छ । मुगु जिल्लाको खत्याड गाउँपालिका उच्च जोखिममा रहेको पालिका मध्ये एक हो । पहिरो, भुकम्प, बन्यजन्तुको आतङ्ग, बन डडेलो/आगलागी, खडेरी/सुख्खा, महामारी, चट्याड, अव्यवस्थित बसोबास, हुरीवतास आदि यस क्षेत्रका प्रमुख प्रकोपको रूपमा रहेका छन् । जसवाट खत्याड गाउँपालिका अछुतो रहन सकेको छैन । २०७९ सालको आश्विनमा गएको बेमौसमी बाढिले यस क्षेत्रमा ठुलो क्षति पुऱ्याएको छ । जलवायु परिवर्तनको प्रभावका कारण नयाँ नयाँ प्रकारका प्रकोपहरु देखिन थालेको छ । यस्ता प्रकारका विपत जोखिम न्युनिकरण गर्ने र केहि भएमा तत्काल सहयोग गर्नका लागी “स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना” नेपाल सरकारको स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४ ले निर्दिष्ट गरेका निति, विधि र प्रविधिलाई अवलम्बन गरिएको छ ।

यस योजनाले व्यक्ति, परिवार, समाज तथा राष्ट्रलाई नै सहयोग गर्नेछ । विगतका घटनाक्रम तथा अनुभवले विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागी सामुहिक प्रतिवद्धता तथा पूर्व तयारी अत्यावश्यक छ । खत्याड गाउँपालिकाले सहभागितात्मक रूपले साभेदारीमा जुन योजना निर्माणका लागी राम्रो कामको थालनी गयो र यस कार्यमा पेस नेपाल, कारितास जर्मन र नेपालको सहभागीता जनाउन पाएकोमा पालीकालाई धन्यवाद दिन चाहान्छौ । यस योजना निर्माणमा सगलगन टिमलाई धन्यवाद दिई भविश्यमा संस्थाले गरीने कार्यक्रमहरु यस योजनाको आधारमा निर्माण गरीने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु । जलवायु उत्थानशिल योजना तयारीका क्रममा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनु हुने कारितास जर्मन, कारितास नेपाल, यूनिसेफका टिमलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै योजना तयारीका क्रममा निरन्तर अथक प्रयास गर्नु हुने मस्यौदा संसोधन समितीलाई विशेष धन्यवाद प्रदान गर्दछु ।

हाम्रो वातावरण हाम्रो जिवन हाम्रो जिम्मेवारी !!!

धन्यवाद

.....
किशोर न्यौपाने
कार्यकारी अध्यक्ष
पेस नेपाल

स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना मस्यौदा २०७९

संशोधन समितीका सदस्यहरूको नाम थर

१. श्री कर्णप्रसाद माठागाई	- संयोजक	जिल्ला समन्वय समिती सदस्य
२. श्री शिवलाल गिरी	- सदस्य	वडाध्यक्ष वडा नं.८
३. श्री बासुदेव कार्की	- सदस्य	पशु सेवा शाखा प्रमुख
४. श्री कमला बाँनिया	- सदस्य	महिला तथा बालबालिका शाखा प्रमुख
५. श्री डिल बहादुर थापा	- सदस्य	गैरसरकारी संस्था संचालन समितीको सचिवालय सदस्य सचिव
६. श्री आनन्द रोकाया	- सदस्य	रोजगार सेवा केन्द्र, संयोजक
७. श्री कुल बहादुर शाही	- सदस्य	बिपद व्यवस्थापन शाखा
८. श्री नारद रेग्मी	- सदस्य	पेस नेपाल, कार्यक्रम संयोजक

विषय सूची

शुभकामना

विषय सूची

विपद् तथा जलवायु सम्बन्धी केहि शब्दावलीहरु

विपद् व्यवस्थापनमा प्रयोग हुने केही महत्वपूर्ण शब्दावली

परिच्छेद १ : गाउँपालिकाको परिचय

१४-१७

१.१	खत्याड गाउँपालिकाको परिचय.....	१४
१.२	भौगोलिक अवस्था.....	१५
१.३	भौगोलिक सिमाना.....	१५
१.४	धरातलीय अवस्था.....	१५
१.५	प्राकृतिक स्रोत साधन.....	१५
१.६	भू-उपयोगको अवस्था.....	१५
१.७	जलवायुको अवस्था.....	१६
१.८	पेशा तथा रोजगारीको अवस्था.....	१६
१.९	यातायात तथा सञ्चारको अवस्था.....	१६
१.१०	जनसङ्ख्याको विवरण.....	१६
१.११	उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्या.....	१७

परिच्छेद २ : स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजनाको परिचय

१८-२१

२.१	पृष्ठभूमी.....	१८
२.२	योजनाको आवश्यकता तथा महत्व.....	१८
२.३	योजना निर्माण प्रक्रिया विधि.....	१९
२.४	योजनाको सिमा.....	२०
२.५	योजना कार्यान्वयन रणनीति.....	२०
२.६	योजनाको अनुगमन, मुल्यांकन तथा पुनरावलोकन.....	२१

परिच्छेद ३ : प्रकोप, संकटासन्तासम्मुखता र क्षमता विश्लेषण (जोखिम विश्लेषण)

२२-४५

३.१	प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण.....	२२
३.२	जोखिम नक्सांकन.....	२२
३.३	विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा.....	२३
३.४	बडाको संकटासन्त विश्लेषण.....	२४
३.५	पात्रोहरु (प्रकोपपात्रो, मौसमीपात्रो र वालीपात्रो)	४०-४१
३.६	प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण	४२
३.७	संस्थागत विश्लेषण रोटी चित्र (भेन डायग्राम).....	४६
३.८	संस्थागत विश्लेषण	४६-४८
३.९	श्रोत सामाग्रीको विश्लेषण.....	४८
३.१०	परम्परागत ज्ञान र सीप विश्लेषण.....	५१
३.११	जलवायु परिवर्तनको प्रभाव विश्लेषण.....	५२
३.१२	जिविकोपार्जन विश्लेषण.....	५५
३.१३	प्रकोप जोखिम विश्लेषण.....	५६-५८

परिच्छेद ४ : दिर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति

६०-७५

४.१	दिर्घकालिन सोंच.....	६०
४.२	परिकल्पना.....	६०
४.३	ध्येय.....	६०
४.४	लक्ष्य.....	६०
४.५	उद्देश्य.....	६०
४.६	रणनीति.....	६०-६९
४.७	कार्यान्वयन कार्यनीति.....	६१
४.८	स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यक्रमहरु (क्रियाकलापहरू)...	६१
४.८.१	नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्ध क्रियाकलापहरु	६२-६६
४.८.२	जोखिम न्यूनीकरण : रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरु.....	६६
४.८.२.१	भुकम्पको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	६६-६७
४.८.२.२	बाढीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	६७-६८
४.८.२.३	पहिरोको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	६८-६९
४.८.२.४	खडेरीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	६९-७०
४.८.२.५	वन्यजन्तुको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	७०-७१
४.८.२.६	हावहुरीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	७१
४.८.२.७	असीनाको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	७२
४.८.२.८	आगलागीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	७२
४.८.२.९	चट्याडको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	७३
४.८.२.१०	हिमपात को जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	७३-७४
४.८.२.११	महामारीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा.....	७४-७५

परिच्छेद ५ : लागत अनुमान तथा श्रोत व्यवस्थापन

७६

तालिका सुची

तालिका १	गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफल विवरण.....	१४
तालिका २	भू-उपयोगको अवस्था.....	१५
तालिका ३	वडागत जनसंख्या विवरण.....	१६
तालिका ४	उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१७
तालिका ५	प्रकोप स्तरीकरण.....	२२
तालिका ६	१० वटा वडाहरको प्रकोप अनुसारको कुल अंक.....	२२
तालिका ७	विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा (Historical Time Line)	२३-३८
तालिका ८	वडा अनुसार संकटासन्नता स्तरीकरण	३९
तालिका ९	प्रकोप पात्रो	४०
तालिका १०	मौसमी पात्रो	४१
तालिका ११	वाली पात्रो	४१

तालिका १२	प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण.....	४२-४५
तालिका १३	संस्थागत विवरण	४६-४८
तालिका १४	श्रोत सामाग्री.....	४९-५१
तालिका १५	जोखिम न्यूनीकरणका लागि गरिएका स्थानिय प्रयासहरु	५१
तालिका १६	जलवायू परिवर्तनले गर्दा ल्याएका प्रभावहरु	५२-५४
तालिका १७	जिविकोपार्जन सीपहरु	५५
तालिका १८	मूँख्य प्रकोप र जोखिम वस्तिहरु	५९
तालिका १९	LDCRP मस्यौदा संसोधनका लागि अभियुक्तिकरण कार्यक्रमका सहभागीहरुको नामावली.....	९२
तालिका २०	LDCRP मस्यौदा माथी छलफल तथा अनुमोदन कार्यक्रमका सहभागीहरुको नामावली.....	९३
तालिका २१	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति(LDMC) का पदाधिकारीहरुको नामावली	९४
	अनुसुचीहरु	७७-९९
अनुसुची १	जोखिम नक्सा.....	७७-८२
अनुसूची २.	प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन	८३-९१
	फोटोहरु	९५-९६

विपद् व्यवस्थापनमा प्रयोग हुने केही महत्वपूर्ण शब्दावली

अङ्ग्रेजी शब्दावली	नेपाली शब्दावली
Building Code	भवन निर्माण संहिता
Capacity	क्षमता
Capacity Building	क्षमता विकास
Climate Change	जलवायु परिवर्तन
Emergency Managemet	आपत्कालीन व्यवस्थापन
Coping Capacity	सामना क्षमता
Disaster	विपद्
Disaster Risk	विपद् जोखिम
Disaster Management	विपद् व्यवस्थापन
Disaster Risk Management	विपद् जोखिम व्यवस्थापन
Early Warning System	पूर्वचेतावनी प्रणाली
Environmental Degradation	वातावरणीय ह्लास
Exposure	सम्पुखता
Forecast	पूर्वानुमान
Geological Hazard	भौगोलिक प्रकोप
Hazard	प्रकोप
Preparedness	पूर्वतयारी
Prevention	रोकथाम
Recovery	पुनर्लाभ
Resilience	उत्थानशील
Response	प्रतिकार्य
Retrofitting	प्रबलीकरण
Risk	जोखिम
Risk Assessment	जोखिम विश्लेषण
Risk Management	जोखिम व्यवस्थापन
Risk Transfer	जोखिम स्थानान्तरण
Vulnerable/Vulnerability	सङ्कटासन्न / सङ्कटासन्नता
Initial Rapid Assessment (IRA)	प्रारम्भिक द्रुत लेखा-जोखा

परिच्छेद १ : गाउँपालिकाको परिचय

१.१ खत्याड गाउँपालिकाको परिचयः

मुगु जिल्लामा रहेको खत्याड गाउँपालिका ऐतिहासिक, धार्मिक, साँस्कृतिक र प्राकृतिक रूपले यस प्रदेशकै फरक विषेशता बोकेको क्षेत्र हो । साविक खत्याड भेग अन्तर्गत रहेका सेरी, श्रीकोट, खमाले, गम्था, सुकाठिक, कोटडाँडा र ह्याडलु गाविस मिलाएर वि.सं. २०७३ सालमा खत्याड गाउँपालिकाको गठन गरिएको हो । यो गाउँपालिका ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय महत्वको रारा ताल जाने मुख्य पद मार्ग खत्याड गाउँपालिका पनि हो । यसका अलावा साविक गम्था गाविसमा रहेको खेस्मामालिका भगवतीको मन्दिर पनि यसै क्षेत्रमा पर्दछ । खेस्मामालिकाको चुचुरोबाट रारा ताल, बाजुरा विमानस्थल, छायाँनाथ, सैपाल हिमाल, बडिमालिका लगायतका प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रको सहजै अवलोकन गर्न सकिन्छ । यहाँका धार्मिक महत्व राखेका अन्य तिर्थस्थलहरु तर्मालिका देवी, कवा मष्टा, दुल्लेन्नी माई, खिउरा मष्टा आदी समेत विद्यमान छन् । भौगोलिक विशेषता समान रहेको साविक ७ वटा गाविस रहेको खत्याड क्षेत्रलाई गाउँपालिकाको नामाकरणका गरिएको देखिन्छ ।

मुगु जिल्लामा रहेका ४ स्थानिय तहहरु मध्ये खत्याड गाउँपालिका जिल्लाको दक्षिण पश्चिम भागमा अवस्थित रहेको छ । साविक सेरी, श्रीकोट, खमाले, गम्था, सुकाठिक, कोटडाँडा र ह्याडलु गरी ७ वटा गाविस मिलेर बनेको यो गाउँपालिका २८९.१२ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ भने ११ वटा वडाहरु रहेका छन् ।

तालिका : १ गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफल विवरण

वडा नं.	साविक गा.वि.स र वडा	क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.	प्रतिशत
१	सेरी (१-३ र ५)	४९.६७	१४.८२
२	सेरी (४ र ६-९)	२३.६६	८.४२
३	श्रीकोट (१-४)	१८.३१	६.५१
४	श्रीकोट (५-९)	२०.७३	७.३७
५	खमाले (१-९)	३६.७७	१३.०८
६	गम्था (१-४)	१९.८७	७.०७
७	गम्था (५-९)	१७.९१	६.०९
८	सुकाठिक (१-३) र ह्याडलु (७-९)	१५.३७	५.४७
९	सुकाठिक (४-९)	३९.७६	११.३०
१०	ह्याडलु (१-६)	३७.८०	१३.४५
११	कोटडाँडा (१-९)	१८.०७	६.४३
	जम्मा	२८९.१२	१००

पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माण गर्ने कार्यहरू गर्नुपर्दछ । यि कार्यहरू गर्न यस योजनाको आवश्यकता र महत्व छ । यस योजनाले विपद्को जोखिम न्युनिकरण गरी उत्थानशिल समुदाय निर्माण गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउदछ । यसका अतिरिक्त यस योजनाको आवश्यकता र महत्वलाई निम्न वर्मोजिम उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

- प्रकोप पहिचान र विश्लेषणमा समुदायको सहभागीता रहने ।
- समुदायद्वारा प्रकोपहरुको स्तर निर्धारण गर्ने ।
- गाउँपालिका तथा वडास्तरमा विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापनमा संस्थागत संरचना तयार हुने ।
- गाउँपालिकामा स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा हुने ।
- गाउँपालिका स्तरिय विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण हुने
- विपद जोखिम न्युनीकरण कोष स्थापना हुने ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न समुदायलाई सकृद वनाउन वातावरण तयार गर्ने ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा पिडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्ने ।
- यस योजनाले विपद्को समयमा हुने मानवीय सहयोगको सुनिश्चितता गर्ने ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्ने ।
- स्रोत र साधनको सहाय्य सदृपयोग गरी समुदायलाई प्रकोपको जोखिमवाट जोगाउने ।
- समन्वय र सहकार्यको माध्यमवाट श्रोत परिचालन र जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन हुने ।

२.३ योजना निर्माण प्रक्रिया विधि :

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माण तयार गर्न “स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४” अनुसार तर्जुमा गर्दा गाउँपालिका र वडाका प्रभावित तथा सङ्कटासन्न समुदायको प्रत्यक्ष र समावेशीयुक्त सहभागिता सुनिश्चित हुने गरी समावेशी सहभागितामूलक प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिएका छन् । जुन यस प्रकार छ ।

क्र. स.	क्रियाकलाप
१	■ खत्याड गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना सम्बन्धीय अधिमुखिकरण तथा योजना निर्माण सन्दर्भमा छलफल र निर्णय ।
२	■ वडास्तरमा गएर सुचना संकलन । ■ वडास्तरिय जोखिम नक्साडकन । ■ वडा स्तरिय प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण । ■ विगतका वर्षहरुमा भएको विपद्का घटना र क्षतिको विपद्को ऐतिहासिक विश्लेषण । ■ विपदवाट हुने क्षतिको असर, कारण र समाधानको उपायको विश्लेषण । ■ जोखिम न्युनिकरणका लागी गरिएका स्थानिय प्रयास वारे छलफल । ■ सामाजिक, आर्थिक तथा शैक्षिक अवस्था वारे विश्लेषण । ■ विभिन्न स्थानीय स्तरमा कार्यरत संघ-संस्थाको विश्लेषण गरी स्थानीय आकलन तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि योजना तर्जुमा । ■ जलवायु परिवर्तन तथा प्रभाव वारे लेखाजोखा । ■ विभिन्न संघ-संस्थागत क्षमता विश्लेषण । ■ जोखिम पार्श्वचित्र निर्माण ।
३	■ जोखिम पार्श्वचित्रको प्रस्तुती र प्रमाणिकरण र विपद जोखिम न्युनिकरण योजना तर्जुमा गोष्ठी संचालन ।
४	■ परामर्शदाताबाट मस्यौदा लेखन र मस्यौदा पेश । ■ मस्यौदा उपर छलफल तथा सुभाव संकलन । ■ अन्तिम रूप तथा गाउँपालिका सभामा पेश ■ गाउँसभा वाट पारित

२.४ योजनाको सिमा

खत्याड गाउँपालिकाको “स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना” तयार गर्दा सकेसम्म सहभागितामूलक, तथ्यपरक, सर्वस्वीकार्य र कार्यान्वयन योग्य बनाउनका लागि प्रयास गरिएको छ । तर पनि यो योजना तयार गर्ने क्रममा वडा स्तरमा गई वडा तहको जोखिम नक्साडकन, संकटासन्तता तथा क्षमता विश्लेषण गरी सूचनाहरु संकलन गरिएको भएपनि समुदाय तथा वस्ती स्तरमा नै गएर सूचना संकलन गर्न सकिएको छैन । जसका कारण समुदाय स्तरवाटै पहिचान गर्न सकिएको छैन । त्यसैगरी यस योजनामा अनुमानित बजेट मात्र राखिएको छ, जुन वास्तविक बजेट भन्दा भिन्न हुन सक्छ । यस योजनामा भएका क्रियाकलापहरु प्राविधिक विना गोष्ठीमा उपस्थित सहभागीहरुको आधारमा तयार गरिएको छ । यस योजनामा भएका क्रियाकलाप वार्षिक रूपमा गाउँपालिकाले वार्षिक योजनामा समावेश गर्नु पर्दछ । यो योजनामा राखिएका क्रियाकलापहरु गाउँपालिकाको मात्रै श्रोत र साधन ले सबै कार्यान्वयन गर्न सक्ने अवस्था नभएकोले यसका लागि प्रदेश सरकार, संघीय सरकार र विकास साफेदारहरु तथा निजी क्षेत्रको सहयोगको आवश्यकता रहन्छ । त्यसको लागि स्रोतको खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ, जुन पुर्ण रूपमा उपलब्ध हुन्छ नै भन्ने यकिन गर्न सकिदैन । यस योजनाको कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिकाले आवश्यक रूपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्नेछ, र यस योजनाको कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्तिको स्थानीय स्तरमा उपलब्धता नरहन सक्छ ।

२.५ योजना कार्यान्वयन रणनीति

यो योजनालाई गाउँकार्यपालिकाको बैठक र गाउँसभामा छलफल गरी स्वीकृत गरिएको छ । अतः यो योजनाको कार्यान्वयनको नेतृत्व खत्याड गाउँपालिकाले गर्ने छ । योजनाको कार्यान्वयनका लागि प्रदेश सरकार, संघीय सरकार, विकास साफेदार निकायहरु, रेडक्स, विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, समुदाय, निजी क्षेत्र, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरु र सुरक्षा निकायको समन्वय र सहयोगमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यस योजनामा समावेश भएका क्रियाकलापहरु गाउँपालिकाले प्रत्येक वर्ष निर्माण गर्ने वार्षिक योजनामा समावेश र मुलप्रवाहीकरण गरी बजेट सहित कार्यान्वयन गरिनेछ । योजना कार्यान्वयनका लागि निम्न वमोजिमका रणनीति अपनाइने छ ।

- गाउँपालिकामा दक्ष तथा तालिम प्राप्त जनशक्ति परिचालन गर्दै जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि स्थानीय जनसमुदायको क्षमता विकास गरिने छ ।
- जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धि सूचना व्यवस्थापन कार्य गरिने छ ।
- स्थानीय स्तरका परम्परागत ज्ञान, सीप, अभ्यास र नविनतम वैज्ञानिक ज्ञान तथा प्रविधिलाई आवश्यकता अनुसार समायोजन गरी जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्युनिकरण व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- स्वीकृत योजनाले निर्धारण गरेका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि गाउँपालिकाले आफ्नो क्षमता अनुसारको बजेट विनियोजन गर्नेछ ।
- आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय गरी नमूना अभ्यास तथा स्थलगत अनुसन्धानका कार्यक्रमहरु समेत गरिनेछ ।
- विपद्को जोखिमबाट विपन्न, महिला, दलित, जनजाती, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बृद्धबृद्धा, बालबालिका आदि वर्गमा पर्ने बढी र फरक प्रभावलाई मध्यनजर गरी यस योजनाको कार्यान्वयन प्रक्रियामा समेत सो वर्गलाई विशिष्ट कार्यक्रमका साथै हरेक उपयुक्त कार्यक्रमहरुमा विशेष प्राथमिकता दिइने छ ।
- गाउँपालिकाको क्षमता र वार्षिक योजनामा समावेश नभएका योजनाहरुलाई प्रदेश तथा संघीय सरकारमा पठाई कार्यान्वयनका लागि पहल गरिने छ ।
- योजना कार्यान्वयनका लागि जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरु, विकास साफेदार, विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु, निजी क्षेत्रसंग समन्वय र सहकार्य गरीने छ ।
- यस योजना कार्यान्वयनको प्रगति प्रतिवेदन अर्ध-वार्षिक रूपमा तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाइने छ ।

२.६ योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन :

यस योजनाको अनुगमन गाउँपालिकाद्वारा संचालित योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन मूल्यांकन र पुनरावलोकन गर्दा संग-संगै गर्नेछ । अनुगमन, मूल्याङ्कनको लागि प्रतिवेदन योजनामा भएका कियाकलापहरुको प्रगतीको विवरण पनि उल्लेख गरिने छ । यस योजना कार्यन्वयनको प्रगति प्रतिवेदन अर्ध-वार्षिक रूपमा तयारी र प्रगतीको समिक्षा गरी आगामी ६ महिनाको कार्य योजना तयार गरिनेछ । यस योजनाको प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गरिने छ भने प्रत्येक ५ वर्षमा अद्यावधिक गरिनेछ ।

- यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणका लागि गाउँपालिका को उपाध्यक्षको संयोजकत्वको अनुगमन समिति आफै, सम्बन्धित वडा कार्यालय साथै आवश्यकता अनुसार अलगै अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको गठन गरिने छ ।
- गाउँपालिकाले आफ्नो वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा यस उत्थानशील योजना कार्यन्वयनको समेत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने छ ।
- गाउँपालिका अनुगमन समितिले जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रमको प्रभावकारिता समेत मूल्याङ्कन गरी आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति र गाउँपालिकामा सिफारिस गर्ने छ ।
- यो योजना कार्यान्वयन गर्ने संघ संस्थाहरूले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन आफ्नो सम्बन्धित कार्यालयका साथै गाउँपालिकामा बुझाउने छन् । अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि तय गरिएका सूचक बमोजिम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने छ ।

३.३ विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा :

खत्याड गाउँपालिकामा विगतमा कुन प्रकोपबाट कस्तो विपत्ति तथा क्षति भएको थियो भन्ने जानकारी लिन विपद्को ऐतिहासिक समयरेखामा छलफल गरिएको थियो । यस विधिको प्रयोग गर्दा विशेष गरी ज्येष्ठ नागरिकसँग छलफल गरिएको थियो । यसबाट प्रकोपको दोहोरिने प्रवृत्ति, त्यसले पुन्याउने भौतिक, सामाजिक, आर्थिक, मानवीय वा प्राकृतिक क्षति तथा प्रभावको बारेमा जानकारी लिइएको थियो । विगतको ३० वर्षको विपद्को क्षतिलाई विश्लेषण गर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा विभिन्न प्रकारका ८१ वटा प्रकोपको घटनाबाट (भूकम्पवाहेक) ३३६ वटा घर तथा छानाहरु पुर्ण क्षति भएको छ भने ५१ जना मानिसहरुको मृत्यु भएको छ । यसैगरी हालसम्म ८० प्रतिशत भन्दा बढि घर परिवारहरु कुनै कुनै प्रकोपबाट प्रभावित भएको पाइन्छ भने करोडौंको मुल्य वरावरको आर्थिक क्षति भएको देखिन्छ, जुन यस प्रकार छन् ।

तालिका ७ : विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा (Historical Time Line)

प्रकोप	वडा नं.	साल र महिना	स्थान	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	आर्थिक क्षति	मानविय क्षति	प्राकृतिक क्षति	प्रभावित घरपरिवार	सूचना पुष्ट्यांक
खडेरी	१	२०४९ फाल्गुण देखि असार	वडा भरी			६४० बोरा गहुँ, जौको क्षती (२६ लाख बराबर)				
	२	२०४९ फाल्गुण देखि असार				७०० बोरा गहुँको क्षती(२८ लाख बराबर)				
	३	२०६९ जेठ	वडा नं. ३ को सबै		झाडापखला को प्रकोप	१० हजार बोरा गहुँको क्षती(१५ लाख बराबर)				२५० परिवार
	४	२०६४ जेष्ठ २०७३ जेष्ठ,	ज्युका, पैखु, केरै हिंगोटी, चिमाडुङ्गी		अनिकाल	३०लाख गहुँ, जौ	-	-		५०० घर परिवार
	५	२०७२ देखि हालसम्म	वडाभरी		खाचसंकट	५० लाख बराबरको अन्न क्षती			२०० हलको जमिन बाँझो	२५० परिवार
	६									
	७	२०४९	वडा भरी			बाली नस्ट (१० लाख				
	८	२०७३	वडा भरी	खानेपानीको मुहान सुकेको		खेतीबाली नास (१५ लाख)				३५१ परिवार
	९									
	१०									
	११	२०६२ चैत्र	ब्रुसु, रिखिँया, लुई, रिठालोहासैन,			१२०० बोरा गहुँ, १५०० बोरा कोदो, ७०० बोरा				३०२ परिवार

१ देखि
११ नं.
वडा
कार्यालयहरु

			गोटीलेख			मकै नोक्सान (१२ लाख)				
बाढ़ी	१	२०७५ भदौ	पहाड़ी पानी	कोइराला घेरवार गरेको वगाएको (५ लाख को क्षति)		३ सय भेड़ा,बाखा मेरको (१ करोड़को क्षति) २० बोरा सिमी वगाएको			७ परिवार	
		२०७९ असोज	बडा भरी	६ वटा घर पुर्ण क्षति १०७ वटा घर आंशिक १ भुलंडे पुल २ करोड़ ५० लाख	तनाव तथा मानसिक विचलन	गाईगोरु १० वटा,४ भेड़ाबाखा,अन्य १० वटा ५ लाख		३५४ रोपनी खेतबारी,पाखोबारी मा लगाएको धान ९७ किवन्टल,कोदो २३ किवन्टल,मकै १७९ किवन्टल,दलहन २०० किवन्टल,तरकारी १५ किवन्टल अन्य बाली ३८ किवन्टल,स्याउ १३७४ किवन्टल,अन्य फलफुल २८ किवन्टल २ करोड़ ४० लाख	११३ घरपरिवार	
	२	२०५७ श्रावण	पुत्ताखोला देखि सिमखोला सम्म	३ वटा घट्ट क्षति ४ वटा काठेपुल क्षति		१४ बोरा धान ३ बोरा कोदो १ बोरा सिमी		हलखेल छोपेको	१०	
		२०६५ जेठ	सिमखोला,जामखोला, सेरीमहादेव खोला	१० घर भृक्तायको ४० घरमा बाढ़ी पसेको	अर्काको घरमा बस्नु परेको	५० बोरा धानको वित्र नष्ट ५० बोरा सिमीको क्षति		१६० हल धानको खेत छोपेको ५० हल पाखो छोपेको	१००	
		२०७४ असार	समखोला, जामखोला, भइरा			५० बोरा धानको बीउ छोपेको		६० हल धान खेत छोपेको	१००	

	२०७९ असोज	वडा भरी	१३ पुर्ण क्षती ११५ आंशिक ७ वटा खानेपानी, ४ काठेपुल,६ वटा घट्ट, १२ वटा सिचाँई कुलो, १ वटा मिल र १ वटा विद्युत कुलो ३ करोड ५० लाख क्षती	तनाव तथा मानसिक बिचलन			३५८ रोपनी खेत तथा पाखोबारी बगाएको धान ४९५ किवन्टल,कोदो २८ किवन्टल,मकै १९५ किवन्टल,दलहन २२१ किवन्टल,स्याउ २२१ किवन्टल ३ करोड बराबरको आर्थिक क्षेत्री	३१६	१ देविख ११ नं. वडा कार्यल यहरु
३	२०८८ असोज	रानाकोटी खोला	नाडेकुलाको क्षति जांज कुलोको क्षति	-	१०० बोरा धान क्षती ५० बोरा कोदो क्षती(१० लाख)		१०० हलको खेतको क्षती , ५० हलको पाखो क्षती	२००	
	२०८९ असोज	गोरुखोला, सीउडीखोला, अदोरखोला, रानाकोटीखोला, दसुदेखोला, देउखोलीखोला	७ वटा घट्टको क्षति ५ वटा काठे पुल क्षति	-	१०० बोरा धानको क्षती ,५७ बोरा कोदोको क्षती (१२लाख)		३० हलको खेतको क्षती,२० हलको पाखोबारीको क्षती	१००	
	२०८८ असार	अदारेखोला, गलडानीखोला, भुनेखोला,	प्रा.वि.खर्क विद्यालयको क्षति, २ वटा काठेपुलको क्षति		२ वटा गोरु मरेको, २० बोरा धानको क्षती (१०लाख)		२० हलको खेतमा क्षती,	७०	

	२०७५ भद्रै	गोरुखोला, सीउडीखोला, रानाकोटीखोला			५०० बोरा कोदोको क्षती (१० लाख)		१४० हलको पाखोको क्षती	१०० परिवार
	२०७९ असोज	वडा भरी	१ पुर्ण क्षति ३ आंशिक ११ जोखिम १ फलामे पुल,१६ वटा सिचाँई कुलो,१ वटा विद्युत कुलो,५ काठेपुल,५ वटा घट्ट ३ करोड ५० लाख बरावरको क्षती	मानसिक तनाव तथा विचलन			२६२ रोपनी खेत तथा पाखो बारी धान ४५३ किवन्टल, अन्य बाली ५ किवन्टल, स्याउ ५० किवन्टल २ करोड बरावरको आर्थिक क्षति	९४ घर परिवार
४	२०७०,२०७१,२०७२	ज्युका, पैखु, केराई, हिंगो टी, चिमाडुङ्गी	४ वटा काठे पुल	परिवार विस्तापित	१०० वटा गाई गोरु र भेडा बाखा मरेको	-	खेती जमिन योग्य बनेको बगर	५०० परिवार
	२०७९ असोज	वडा भरी	२१ घर पुर्ण क्षती २५ घर आंशिक क्षती ११६ घर जोखिम ४ वटा काठेपुल १२ सिचाँई कुलो, १५ घट्ट ६ करोड बरावरको क्षति	मानसिक तनाव तथा विचलन	१ वटा कुखुरा फार्म भैसी १ वटा, भेडाबाखा ३ वटा, घोडा खच्चर ६ वटा १४ लाख बरावर क्षती		५२६ रोपनीमा लगाएको धान ८६१ किवन्टल, कोदो ३७८ किवन्टल, दलहन २८५ किवन्टल ३ करोड बरावरको क्षती	३६५ घर परिवार

५	२०४८ श्रावण	खमाले, लमेरा, कोटिला र कवा	७ वटा साँघु २० वटा घट ३ वटा सिंचाइ कुलो (३५ लाख बराबरको क्षती)		७५ बोरा धान,५० बोरा सिमी,१०० बोरा आलु,३० बोरा फापर,७० बोरा मकै,८० बोरा कोदो(५ लाख बराबरको क्षती)		२५० हल बराबरको जग्गामा क्षती	२५० परिवार	
	२०७९, असोज	वडा भरी	१९ घर पुर्ण क्षति १४७ आंशिक क्षती र ६३ वटा घर जोखिम, १ वटा बिद्युत घर, १ वटा पि.सि.सि,४ वटा काठेपुल, ५ वटा घट गरि ४ करोडको क्षती	मानसिक तनाव तथा विचलन	हास कुखुरा ३० वटा गरि जम्मा १ लाखको क्षति		१०५८ रोपनी खेत तथा बारीमा लगाएको धान ३१९ किवन्टल,कोदो २५३ किवन्टल,मकै ३२४ किवन्टल,दलहन ५६३ किवन्टल,आलु ३८१ किवन्टल,स्याउ ३७७९ किवन्टल ३ करोड बराबरको क्षति	३६५ घर परिवार	
६	२०५३ भदौं	मुगरा,नुवाकोटी खोला, खालीखोला	पलाती कुलोको क्षती,७ वटा घटको क्षती		९० बोरा धान, ४०० बोरा धान, कोदो बगाएको(६ लाखको क्षती		१५ हल खेत, १५० हलको खेत र भुवाको क्षती	१७५ परिवार	१ देखि ११ नं. वडा कार्यलयहरु
	२०७९, असोज	वडा भरी	३ वटा घर पुर्ण क्षति,२० वटा आंशिक क्षति सिचाई कुलो	मानसिक तनाव तथा विचलन	१ वटा गाईगोरु,१ भेडाबाखा गरि		६५९ रोपनी खेतबारीमा लगाएको धान ६३० किवन्टल,	२४८ घर परिवार	

			पुर्णरूपमा क्षती ४ वटा , खानेपानी पुर्णरूपमा क्षती १ वटा, घट्ट ३ वटा,काठेपुल ४ वटा गरि २ करोड बराबरको क्षती				कोदो ४३१ किवन्टल,मकै ८७ किवन्टल,दलहन २४९ किवन्टल, अन्य बाली १६ किवन्टल,स्याउ ११०७ किवन्टल, सुन्तला,कागती ५१ किवन्टल,अन्य फलफुल ५० किवन्टल गरि जम्मा ४ करोड ५० लाख बराबरको क्षती	
७	२०६२ असोज	बिहानीखोला	६ वटा घट्ट		४ वटा भैसी, १ खच्चर, ४ वटा पाडा मरेको (३ लाख)	१ जना घाईते	१६ हल जगामा क्षती	१०० परिवार
	२०६९ असोज	बिहानीखोला	३ वटा सिचाई कुलो		२० लाख		१२ हल जग्गा	४० परिवार
	२०७९ असोज	बडा भरी	पुर्ण क्षती घर ५ वटा,आंशिक क्षती घर १५ वटा गरि १ करोड ५० लाख बराबर क्षती	मानसिक तनाव तथा बिचलन			६३ रोपनी खेतबारी तथा पाखोबारीमा धान ३३ किवन्टल,कोदो ३२ किवन्टल,मकै २ किवन्टल,दलहन बाली १६ किवन्टल,स्याउ २२५ रुख गरि १ करोड बराबरको	७४ घर परिवार

८	२०४५ साउन	रिगा	४ वटा घर, १ वटा मन्दिर		१ लाख ५० हजार		क्षती		१ देखि ११ नं. वडा कार्याल यहरु
	२०६१ चैत्र	ठामलेख				१ जनाको मृत्यु		१ परिवार	
	२०६३ साउन	बडा भरी	सिंचाई कुलो र खानेपानी बगाएको					३५१ परिवार	
	२०७९ असोज	बडा भरी	पुर्ण क्षति घर ११ वटा, आंशिक २७ वटा, खानेपानी ९ वटा, १९ वटा घट्ट, २ वटा सिंचाई, ४ वटा विद्यालय गरि ३ करोडको क्षती	मानसिक तनाव तथा बिचलन	१ वटा गाई,		१२१३ रोपनी खेत तथा पाखोबारीमा धान १५८१ किवन्टल, कोदो ८२ किवन्टल, मकै ८४ किवन्टल, दलहन १२७ किवन्टल, फलफुल १४०० विरुवा गरि २ करोड ५० लाख	२५९ घर परिवार	
९	२०४६ भाद्र	तागापोइना(बजेरी)	बमढिका कुलो बगाएको		३० बोरा धान वगाएको (१ लाख ६० हजार क्षती)		१५० हलको खेत नोक्सान	११५ परिवार	१ देखि ११ नं. वडा कार्याल यहरु
	२०४८ भाद्र	कर्खाको रिठा	बाइगाउँको कुलो बगाएको		२० बोरा धान खेत छोपेको (२ लाख)		६ हलको खेत	९ परिवार	
	२०५६ भाद्र	नखर्जी ,दुड्या	दुड्या कुलो बगाएको		५० बोरा धान छोपेको (५लाख)		६० हलको खेत छोपेको	७० परिवार	
	२०६८ साउन	नखर्जी बस्ती सबै	४८ घर डुबाएको	झाडापखाल । फैलिएको	२ गोरु छोपेको (३लाख)		१२ हल खेत	४८ परिवार	

	२०७२ चैत्र	बाजाखेत, चुनेओडार, निगालभार,चाक्ला दुडगा, मैतेखोला, ठुलामेला, सपनाखोला,धारीकोह लखोला धारागैरा खोला, रिठा खोला	१ किराना पसल छोपेको ६ वटा घट्ट छोपेको		३५ बोरा धान,४० बोरा गहुँ,५ बोरा टमटर छोपेको (१२ लाख)		४० हल खेत छोपेको	१५० परिवार	
	२०७९ असोज	वडा भरी	२८ घर पूर्ण क्षति, १३५ घर आंशिक क्षति ३ करोडको क्षति	मानसिक तनाव तथा विचलन	३ वटा गाइगोरु,१८ वटा कालिज १लाख ५० हजार क्षति ।		७०२ रोपनीमा धान ७०९ किन्टल,कोदो ६०३,मैके ४५० दलहन ३७६,अन्य वालि २००किन्टल गरी २ करोडको क्षति	३५७ घर परिवार	
१०	२०४५ असार २६	सेही,डुमाना,बिन,ह्या झलु,रिगा	९ वटा घर नष्ट २वटा विद्यालय नष्ट	सामाजिक विकृति फैलिएको	४ वटा भैंसी, १४ वटा गाई, ३० वटा बाखा (१० लाख)	३ जनाकोको मृत्यु भएको	३५ हल खेत बगाएको	१५० परिवार	१ देखि ११ नं. वडा कार्याल यहरु
	२०५८ बैशाख २४ गते	वडा भरी	२ वटा कुलो ५ वटा खानेपानी बगाएको	महाँमारी फैलिएको	६ वटा पसल, १०० वटा भेडा ,७ वटा भैंसी,२ वटा खच्चर बगाएको (१४लाख)		८० हल जग्गा बगाएको	१३० परिवार	
	२०६७ चैत्र १२ गते	वडा भरी	२ वटा घट्ट र ४ वटा मन्दिर बगाएको		५० वटा घण्ट १० जोडा भुक्कुर बगाएको (१६ लाख)		१५० हल जग्गा बगाएको	३०० परिवार	
	२०७९ असोज	वडा भरी	९ घर पूर्ण क्षति,१४० घर आंशिक क्षति,५	मानसिक तनाव तथा विचलन	२ वटा भेडा,२ वटा गाइगोरु गरी ४० हजारको क्षति		३४० रोपनीमा लगाएको धान ३४३ किन्टल,कोदो	२१० घर परिवार	

			वटा सि.कु.,४ वटा विद्यालय गरी ४ करोडको क्षति ।				२७१ किन्टल, दलहन वाली ११३ किन्टल,५६ वटा स्याउको विरुवा गरी २ करोडको क्षति ।	
११	२०४८ असोज	विरा, चुलीभिटा देखि बझेडगाखोला	४ वटा काठेपुल,३ वटा घट्ट	झाडापखला फैलिएको	३०० बोरा धान, (६ लाख बराबरको क्षती)		२०० हल जग्गा बगाएको	२१५ परिवार
	२०७१ असोज	रिखिँया, डाडिया,	४ वटा घट्ट बगाएको		३५ बोरा धान(५लाख बराबरको क्षती)		१२ हलको जग्गा बगाएको	३५ परिवार
	२०७९ असोज	वडा भरी	२५ घर पुर्ण रूपमा क्षती १६ आंशिक १ वटा जोखिम,७ वटा काठेपुल,१७ वटा सिचाँई कुलो, ७ वटा घट्ट,१२ खानेपानी,३ वटा मन्दिर गरि ४ करोडको क्षति	मानसिक तनाव तथा विचलन	२ वटा गाईगोरु,२ वटा होटल गरि १२ लाख		११८० रोपनी लगाएको धान २००७ किवन्टल,कोदो ४०१ किवन्टल,मकै १६९ किवन्टल,दलहन ३९९ किवन्टल,तरकारी ५ किवन्टल,केरा मेवा २०० विरुवा,स्याउ २४६ विरुवा,सुन्तला कागती ४५०६ विरुवा गरि ४ करोड	१ देखि ११ नं. वडा कार्याल यहरु

पहिरो	१	२०६६ भद्रौ	साटबाडा ,कर्मासी निगालिबोट	- ३ वटा घट्ट छोपेको - ३ वटा कुलो छोपेको - (८ लाख वरावरको क्षति)		-६० बोरा कोदो छोप्यो -५० बोरा सिमि छोप्यो -२५ बोरा धान छोप्यो (५ लाख को क्षति)	-	२५० बोट स्याउको बोट छोप्यो	१५० परिवार	
	२	२०७५ साउन	जामखोला, बेजारखोला	२ वटा घट्ट ३ वटा मौरीको घार		५ बोरा धान र २ बोरा कोदो ५लाखको क्षति		५ हलको खेत र एक हलको पाखो छोपेको	१० परिवार	
	४	२०५० बैशाख, जेष्ठ, असोज कार्तिक	पैखु,केराई , माथिचौर			४लाख	पैखुमा २ जना वगेर मृत्यु	५ हल जग्गा	२०० परिवार	
	५									
	६									
	७	२०५२ साउन	जंसेली,गुयाल्डिल	१०० मिटर सिचाई कुलोमा क्षति		८लाख		१० हल जग्गा,खरवारी ५हल	२० परिवार	
		२०६८ साउन	जुनीभिर	५० मिटर सिचाई कुलो		६ लाख		१० हल	५ परिवार	
		२०७५ साउन	पतेखोला			५ लाख		३ जग्गा माटोले पुरेको	२ परिवार	
	८	२०४५ साउन	बडा भरी	७ वटा घर बगाएको		१३ वटा भैंसी, २३ वटा गोरु बगाएको (२ लाख ५० हजार)		२० हलको खेतमा क्षती	२५ परिवार	
		२०५७ जेठ	सुकाढिक, रिगा	रिगा विद्यालय भवनको क्षती,रिगा खानेपानी क्षती,सुकाढिक विद्यालयमा क्षती		६ भैंसी र ८ गोरु मरेको (२५ लाख)		१५ हलको खेत नोकसान	३७ परिवार	१ देखि ११ नं. बडा कार्यालयहरु

आगलागी	९								
	१०								
	११	२०५९ साउन	दुइया, खुम्टी, तुलोखोला, स्यालखोला, जोखखोला			८०० बोरा धान (२० लाखको क्षति)	१ जनाको मृत्यु	२००० हल जग्गा बगाएको	३०० परिवार
	१	२०६० चैत	निगाली बोट, जम्फै कर्मासी,	-२४ घर जलेको ७५ लाख बरावरको आर्थिक क्षति		४५ गाडू गोरु जलेको ४० भेडा बाखा जलेको (७ लाख बरावरको आर्थिक क्षति) १६ मौरीका घार जलेको (१लाख)	-४५ जना वेहोस भई उपचार पछि निको भएको		२८ परिवार
		२०७० बैशाख	साटबाडा	६ वटा घर जलेको (१२ लाख को क्षति)		१बोरा सिमि ६ बोरा आलु २ बोरा कोदो			६ परिवार
	२								
	३								
	४								
	५	२०७३ मंसिर	चाकपाडे कवा	१३ घर जलेको		३० लाख बरावरको क्षति	१ जना मानिस जलेको	१ हेक्टर वनको क्षती	१४७ परिवार
	६	२०५५ चैत्र	लामु	१२ घर जलेको	सरुवा रोगको प्रकोप	१५० बोरा धान, ४० बोरा कोदो, १२ बोरा मकै (२४ लाख)	५ जना पोलिएको		१२ परिवार
	७	२०४० कार्तिक	थारा	९० घर दलित बस्ति	सिविरमा बसेको	९० वटा भैंसी, ९० हल गोरु, ४०० भेडाबाखा मरेको (२० लाख)			९० परिवार
		२०४८ पौष, फाल्गुण	रावतवाडा, पानीखाल			१ वटा पसल, ३ वटा भैंसी, १ गोरु (५ लाख)			१० परिवार

१ देखि
११ नं.
वडा
कार्याल
यहरु

	२०५१	थारा	१ घर		४ लाख			१ परिवार	
	२०५२	सुब्र	१० घर		अन्न,भाँडाकुडा,काठ नास (१० लाख)			१० परिवार	
८	२०५८ मंसिर	ठामलेख	२ वटा घर जलेको	झगडा भएको	५ वटा भैंसी,घरको सबै सामान नष्ट भएको (३० लाख बराबरको)			२ परिवार	
	२०५८ चैत्र	ठामलेख	४ वटा घर जलेको	सामाजिक विकृती फैलिएको	२ लाख			४ परिवार	
	२०६१ भदौ	सुकाढिक	३ भर जलेको		२ लाख ५० हजार			३ परिवार	
९									
१०	२०६२ माघ १६	विन	२ वटा घर जलेको		२०० वटा बाखा (८लाख)	२ जनाको मृत्यु		२ परिवार	
	२०७२ साउन १३ गते	झुमाना			१२५ वटा भेडा,४ कुकुर,१० कम्मल पोलियो (४लाख)			५ परिवार	
	२०७५	झुमाना, सेही,विन	३ वटा घर जलेर नष्ट		१५ लाख			३ परिवार	
११	२०६९ जेष्ठ	ब्रुसु, रिखिँया	४ घर जलेको		३ गोरु र ५१ बोरा धान जलेको (१० लाख)			९ परिवार	
१									
२									
३									
४	२०६४ चैत्र	भागोटी, कवा, कोटीला	९ वटा घरको छाना उडाएको,३ वटा विद्यालयमा		६० लाख बराबरको क्षती			१३ परिवार	

हावाहुरी				क्षती,१ गा.वि.स. भवन					
	६	२०७५ बैशाख	बडाभरी	२ विद्यालयको छाना उडाएको,५ वटा घरको छाना उडाएका		१ गोरु र घोडा मरेका (१० लाख)			५ परिवार
	७	२०४५	गम्था	२५ वटा घरको छाना उडाएको,लोकप्रिय मा.वि.को छाना उडाएको	बालबालिका को पढाईमा बाधा	५ लाख			२५ परिवार
	२०७३	पाँचचौर,गम्था		लोकप्रिय मा.वि.को छाना उडाएको		२ लाख	रुखले थिच्चेर १ जना महिलाको मृत्यु		१ परिवार
	२०७५ बैशाख	गम्था		३ वटा घरको छाना,लोकप्रिय मा.वि.को २ वटा छाना र ८ वटा सोलारप्यानल उडाएको		१२ लाख			३ परिवार
	८	२०६८ बैशाख	सुकाढिक,रिगा,ठामले ख, आँब	४ वटा विद्यालय		८लाख			३५१ परिवार
	९								
	१०								
	११								
	१								
असिना	२	२०७२ कार्तिक	बडाभरी			१ हजार बोरा धान र ५० बोरा सिमी			२५०

					(५लाख)			
३	२०७२ कार्तिक	वडा भरी	-	विभिन्न प्रकारको रोग फैलिएको	५ सय बोरा धानको क्षती , २ सय बोरा कोदोको क्षती (८लाख)			२०० परिवार
	२०७३ कार्तिक	वडा भरी	-		२ सय बोरा धानको क्षती	-		१०० परिवार
४								
५	२०७० असोज	भागोटी, कवा			१५० बोरा धान र कोदो(३ लाख बराबरको क्षती)			३०० परिवार
६	२०७० कार्तिक	वडाभरी			१ हजार क्वीन्टल धान कोदो र मकै नोक्सान(१५लाख)			१०० परिवार
७	२०४० जेठ	पुरै जिउलामा		अनिकाल	१०० वटा भेडा मरेको, ५०० क्वीन्टल गहुँ नास (२० लाख)			सबै परिवार
	२०७१ कार्तिक	गम्था			बोदो,धान,सिमी बालीमा क्षती (१५ लाख)			सबै परिवार
९१								
महामारी	१	२०४८ जेष्ठ	बमकाडा, साटबाडा, कर्मासी	-रोग फैलिएका	औषधि उपचार खर्च ५० हजार बराबरको खर्च	११ जनाको मृत्यु		६० परिवार
		२०७३ मसिर	वडा नं १ सबै		१२ सय भेडा बाखा मरेको(६० लाख बराबरको क्षेती)			१०० परिवार
४	२०४५ असोज,कार्तिक (झाडापखाला)	ज्युका,पैखु,केराई,हिगो टी, चिमाङ्गुङ्गी	-	-		२० जनाको मृत्यु		५००
	२०६९ जेष्ठ(रुगा खोकी ज्वारो)	ज्युका,पैखु,केराई,हिगो टी, चिमाङ्गुङ्गी				१० जना बालबालिकाक		५००

						० मृत्यु			
६									
७									
८									
९									
१०									
११									
हिमपाता	१								
	२								
	३								
	४	२०४२ पुष, माघ	बड़ा नं ४ भरी				जंगल नास	५००	
	५								
	६								
	७								
	८								
	९								
	१०								
	११								
चट्टाडा	१								
	६	२०६१ चैत्र	खडिमेला			३ वटा गाइ र १ भैसी मरेको (२लाख)			३ परिवार
वन्यजन्तु	१								
	२								
	३								
	४	बर्षेनी	बड़ा नं ४ भरी	२० लाख		४ जना घाइते	खेती बाली नष्ट	५०० घर परिवार	
	५								
	६								
	७								

९	
१०	
११	

३.४ वडाको संकटासन्त विश्लेषण

स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिकाले निर्दिष्ट गरेको संकटासन्ता स्तरिकरण विधिअनुसार तोकिएका सुचक हरूलाई आधार मानी विपद्को ऐतिहासिक समयरेखाको सुचनावाट आएका क्षतिको विश्लेषण गरी देहाय वमोजिम वडाहरुको संकटासन्ता विश्लेषण गरिएको छ। यसरी अंकभारको आधारमा उच्च, मध्यम र न्युन गरी तिन तहमा संकटासन्ता स्तरिकरण गरिएको छ। खत्याड गाउँपालिकाको ११ वटै वडाहरु मध्यम जोखिममा रहेको पाइएको छ।

तालिका ८ : वडा अनुसार संकटासन्ता स्तरिकरण

वडा नं.	मानविक क्षति	प्रभावित परिवार	घरको क्षति	आर्थिक क्षति	खेतीयोग्य भूमि र बन	सामाजिक क्षति	विगतमा भएकाविपद्क उघटनाक्रम	बालीलगाउने वाभित्रियाउने समयमाआए को परिवर्तन	तपकममाआ	एको परिवर्तन	जोखिमले भर्तियमापार्न सक्ने असर	श्रोतको उपलब्धता	संस्थागत	जनसंख्याको विश्लेषण	स्थानीयज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधि	जम्मा	स्तर
१	५०	८०	८०	२०	२०	१	१	३	२	२	२	२	२	२	२	३३	मध्यम
२	८	८०	१	८०	२	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	२८	मध्यम
३	८	८०	१	८०	८०	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	३०	मध्यम
४	६	८०	१	८०	८०	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	३२	मध्यम
५	८	८०	२	८०	८०	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	३०	मध्यम
६	८	८०	२	८०	८०	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	२९	मध्यम
७	८	८०	२	८०	८०	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	३१	मध्यम
८	८	८०	२	८०	८०	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	३०	मध्यम
९	८	८०	२	८०	८०	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	३०	मध्यम
१०	४	८०	२	८०	८०	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	३२	मध्यम
११	८	८०	१	८०	८०	१	१	८	२	२	२	२	२	२	२	२९	मध्यम

स्पष्टिकरण :

क्र.स.	अड्कभार	स्तर
१	३८ भन्दा माथी अड्कभार	उच्च सङ्कटासन्न
२	२४ देखि ३८ सम्म अड्कभार	मध्यम सङ्कटासन्न
३	२३ भन्दा कम अड्कभार	न्युन सङ्कटासन्न

३.५ पात्रोहरु (प्रकोपपात्रो, मौसमी पात्रो र वाली र पात्रो)

गाउँपालिकाका वडाबाट संकलन गरिएको सूचना तथा गाउँपालिकास्तरमा गरिएको छलफलका आधारमा प्रकोप पात्रो, मौसमी पात्रो र वाली पात्रो तयार गरिएको छ । विभिन्न प्रकोपले कुन कुन महिनामा मानिसहरु बढी संकटासन्न हुन्छन् भन्ने प्रकोप पात्रोले देखाउँदछ । त्यसैगरी मौसमी पात्रोको विश्लेषणवाट करिव ३० वर्ष र अहिले मौषममा आएको परिवर्तनलाई देखाउछ । वाली पात्रोले वालिहरु लगाउने र भित्राउने समयमा आएको परिवर्तनलाई देखाउछ । पात्रोहरुको विश्लेषणवाट विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा पूर्वतयारी, अल्पीकरण र रोकथाम र जलवायु अनुकूलनका के कस्ता कार्यक्रम कहिले गर्ने भनेर योजना बनाउन सहयोग पुरादछ यसैगरि कुन मौसममा कुन प्रकारको खेती लगाउने भन्नेमा समेत सहयोगी हुन्छ ।

प्रकोप पात्रो
तालिका ९ : प्रकोप पात्रो

महिना	प्रकोप	३० वर्ष	बैसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
वाढी	पहीले													
	अहिले													
पहिरो	पहीले													
	अहिले													
खडेरी	पहीले													
	अहिले													
आगलागी	पहीले													
	अहिले													
हावाहुरी	पहीले													
	अहिले													
असिना	पहीले													
	अहिले													
महामारी	पहीले													
	अहिले													
हिमपात	पहीले													
	अहिले													
चट्याङ	पहीले													
	अहिले													
बन्यजन्तु	पहीले													
	अहिले													

तालिका १० : मौसमी पात्रो

महिना	३० वर्ष	बैसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
मौषम													
मनसुन वर्षा	पहीले												
	अहिले												
हिउंदे वर्षा	पहीले												
	अहिले												
गर्मी समय	पहीले												
	अहिले												
जाडो समय	पहीले												
	अहिले												
तुषारो	पहीले												
	अहिले												
०हमपात	पहीले												
	अहिले												

तालिका ११ : वाली पात्रो

महिना	३० वर्ष	बैसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
वाली													
धान रोप्ने	पहीले												
	अहिले												
धान भित्रयाउने	पहीले												
	अहिले												
आलु रोप्ने	पहीले												
	अहिले												
आलु भित्रयाउने	पहीले												
	अहिले												
मकै रोप्ने	पहीले												
	अहिले												
मकै भित्राउने	पहीले												
	अहिले												
गहुँ छर्ने	पहीले												
	अहिले												
गहुँ भित्राउने	पहीले												
	अहिले												
कोदो रोप्ने	पहीले												
	अहिले												
कोदो भित्राउने	पहीले												
	अहिले												

पात्रोहरुमा छलफलका क्रममा विगत ३० वर्ष देखि हालसम्म ठुलो परिवर्तन नदेखिए पनि सहभागीहरुको अनुभव तथा विश्लेषणका आधारमा निम्न परिवर्तन अनुभव गर्न सकिन्छ ।

- गर्मीको समय पहिला भन्दा वृद्धि भइरहेको र एककासी गर्मी बढ्ने गरेको छ ।
- मनसुनी वर्षा र हिउदे वर्षा हुने समयमा पनि परिवर्तन आएको छलफलवाट निश्कर्ष निस्केको थियो ।
- वर्षा हुने समय पनि पहिलाको तुलनामा कहिले बढि र कहिले कम हुने गरेको ।
- मुख्य जलवायु उत्पन्न प्रकोप खडेरी, पहिरो र असिना, हिमपात पर्ने समयमा परिवर्तन देखिएको छ ।
- अन्य प्रकोपहरू पनि पहिलेभन्दा बढी र दोहोरीएको देखिन्छ ।
- खडेरी पनि पहिलेको तुलनामा धेरै बढि समय सम्म हुने गरेको छ
- चट्याङ्ग अहिले जुनसुकै बेलामा पर्ने र नोक्सान बढी गरेको छ ।
- जाडो हुने समयावधिमा ठुलो परिवर्तन नरहे तापनि जाडोपनको मात्रा घटेको महसुस गरिएको छ ।
- त्यसै गरी हावाहुरी हुने समयमा पनि वृद्धि भएको पाईन्छ ।
- खडेरी तथा हावहुरीले गर्दा आगलागी को प्रकोपलाई बढावा दिएको देखिन्छ ।
- वाली लगाउने समय परम्परागत रूपमै चलिआए पनि हाल यसको पाक्ने समय तथा लगाउने समयमा निरन्तरता रहेको पाइदैन

३.६ प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण

वडाहरुमा गरीएका विपद्वाट हुने क्षतिको कारण र असर विश्लेषण गर्नका लागि वृक्ष विश्लेषण विधिको माध्यमबाट कारण र असरका साथै सम्भावित समाधानका उपायहरु पहिचान गरिएको थियो । यस गाउँपालिकामा हुने गरेका बहुप्रकोपहरु विपद्मा परिणत हुनुमा समुदायमा भएको ज्ञानको कमी, श्रोतको अभाव, भू-वनावट, जलवायुको कारण रहेको छलफलका क्रममा पाइएको थियो । जसले गर्दा जनधनको क्षति, प्राकृतिक श्रोत नोक्सान हुने गरेको हुने सम्भावना रहेको छ । विपद्वाट हुने क्षतिको कारणहरु, यसका असर र सम्भावित समाधानका उपायहरु वारे ११ वटा प्रकोपहरुको समुदायसंग छलफल गर्दा निम्नअनुसार विश्लेषण रहेको छ ।

तालिका १२ : प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण

क्र. सं.	विपद्को सम्भावित अवस्था	विपद्वाट हुने क्षतिको कारण	असर	सम्भावित समाधानका उपायहरु
१	भूकम्पवाट हुने क्षति	■ कमजोर घर, भौगोलिक वनावट, नक्सा पास नहुन् ■ भूकम्प प्रतिरोधी भवन नहुन् ■ भूकम्प सम्बन्धी जनचेतनाको अभाव ■ घर बनाउदा नक्सा पास तथा भवन संहिताको पालना नगर्नु ■ दक्ष मिस्त्री को अभाव ■ पुर्वतयारी न अपनाउनु ■ कमसल निर्माण	■ मानविय क्षती, धनजनको क्षती, माहामारी, भाडापखाला, हैजा, खानेपानी अभाव, खाद्यान्को असर, भूमीको क्षती, वनविनास, सडक अवरुद्ध आदि । ■ पहिरो जाने ■ गरीबी बढ्ने ■ विकासका कार्य क्षति विक्षत वा अवरुद्ध	■ भुकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्ने ■ कमजोर भवन तथा संरचनाहरुको प्रवलीकरण गर्ने ■ कमजोर विद्यालयहरुको प्रवलीकरण गर्ने ■ घर बनाउदा नक्सा पास तथा भवन संहिताको पालना गर्ने ■ दक्ष मिस्त्री वाट घर निर्माण गर्ने ■ वैकल्पिक खानेपानी व्यवस्था, स्वास्थ्य औषधीको व्यवस्था ■ भुकम्पबाट बच्न क्षमता अभिवृद्धी गर्ने ■ खुल्ला तथा सुरक्षित ठाउँको पहिचान प्रचार गर्ने

		सामाग्रीको प्रयोग		
२	खडेरीवाट हुने क्षति	■ जलवायु परिवर्तन ■ समयमा पानि नपर्नु ■ जथाभावी जंगल फडानी	■ अनिकाल ■ अन्न किन्तु पर्ने ■ स्वास्थ्यमा असर ■ पानिका मुल सुक्ने ■ सिचाई कुलो सुक्ने	■ .खडेरी सहन सक्ने बिउ प्रयोग गर्ने ■ .सिचाई कुला निर्माण विस्तार गर्ने ■ .जंगल फडानी नगर्ने ■ कृतिम सिचाई प्रणाली/सिचाई पोखरी निर्माण गरी सिचाई गर्ने ■ .आकासेपानी संकलन गर्ने ■ .बृक्षारोपण गर्ने ■ .बन फडानी रोक्ने ■ .अन्न भण्डार गर्ने
३	वाढीवाट हुने क्षति	■ बनजंगलको विनास ■ अत्याधिक वर्षा ■ पूर्व तयारीको अभाव ■ जथाभावी सडक निर्माण ■ अव्यवस्थित खानी उत्खनन् ■ अव्यवस्थित वस्ती विस्तार ■ जथाभावि नदि, खोला जन्य पदार्थ को उत्खनन् ■ नदि, खोला किनार नजीक घर र वस्ती हुनु ■ जोखिम स्थानमा तटबन्धन नहुनु ■ बाढी सम्बन्धि जनचेतनाको कमी ■ बाढीवाट जोगिने उपायको पूर्वतयारी नगर्नु	■ मानविय क्षती । ■ खेतियोग्य जमिन कटान हुनु ■ पशुचौपाएको क्षती । ■ सार्वजनिक संरचनाहरुको क्षती । ■ भौतिक संरचनाहरु नास । ■ सडक तथा यातायात अवरुद्ध । ■ घर तथा अन्य भौतिक क्षति हुनु ■ वालवालिकाको पढाईमा असर पर्नु ■ खानेपानीको अभाव ■ गरीवि वढनु ■ वसाइ सराइ ■ विस्थापित हुनु	■ नदि, खोला नियन्त्रण गर्ने ■ नदिखोला जथाभावी उत्खनन् नगर्ने ■ .नदिखोला नजिक घर निर्माण नगर्ने ■ खोला किनारमा बृक्षारोपण गर्ने ■ .खोलामा ग्याविन लगाई तटबन्धन गर्ने ■ .खोलाको छेउछाउवाट हुङ्गा ननिकाल्ने ■ .खोलाको वहाव नियन्त्रण गर्ने ■ .छारिएको पानीलाई कुलेसो बनाउने ■ वाढीवाट सचेत रहनका लागी ■ जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने । ■ पूर्व सुचना प्रणाली जडान गर्ने ■ जथाभावी रूपमा संरचना निर्माण गर्ने कार्यलाई पालिकाले नियन्त्रण गर्ने । ■ विपद् संग सम्बन्धित निति निर्माण गरि कार्यन्वयन गर्ने ।
४	पहिरोवाट हुने क्षति	■ भौगोलिक बनावट ■ बन जंगल विनास ■ अव्यवस्थित बसोबास ■ अत्याधिक वर्षा ■ पूर्व तयारीको अभाव ■ अव्यवस्थित दुङ्गा, वालुवा माटो उत्खनन् ■ सडक मापदण्ड पुरा नगरी जथाभावी सडक निर्माण ■ सडक निर्माण गर्दा वायो इन्जिनियरिङ नहुनु	■ मानव क्षति हुने ■ घर पुरिने ■ खेतियोग्य जमिन नष्ट हुने ■ पशुचौपायाको क्षती । ■ सिचाई कुलामा क्षति र अस्तव्यस्त ■ बाटो पुर्ने, बगाउने ■ विद्युत अवरुद्ध, संचारमा अवरोध, ■ विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था जस्ता भौतिक संरचना नष्ट तथा अवरोध	■ बृक्षारोपण गर्ने ■ तटबन्धन तथा ग्याविन लगाउने ■ .सडक मापदण्ड पुरा गरि मात्र सडक निर्माण गर्ने ■ भिरालो ठाउमा घर निर्माण नगर्ने ■ वायो इन्जिनियरिङ गर्ने ■ जन चेतना अभियान संचालन ■ .बनविनास रोक्ने ■ .पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ■ .अत्यावश्यक ठाउँमा मात्र मैसिनको प्रयोग गर्ने ■ ढल निकास(कुलेसो) गर्ने ■ जथाभावी सडक निर्माण नगर्ने

		■ भिरालो जमिन ■ सडक निर्माणमा जथाभावि मेसिनको प्रयोग ■ सडक निर्माण गर्दा नाला निर्माण नहुनु ■ जनचेतनाको कमी	■ आय आर्जन घट्ने ■ बाटो अबरुद्ध ■ खानेपानी आयोजनाको नास/पाइप नोक्सान ■ खानेपानी बाटो विजुली अवरुद्ध ■ वालवालिकालाई विद्यालय जान असहज ■ मुहान परिवर्तन ■ पानीको मुहान सुक्ने	■ सडक निर्माण गर्दा अनिवार्य नालाको व्यवस्था गर्ने
४	आगलागीवाट हुने क्षति	■ जथाभावी आगोको प्रयोग ■ हावाहुरी ■ लापरवाही ■ खडेरीका कारण। ■ वच्चाहरुलाई सलाई लाईटर दिनाले। ■ जनचेतनाको अभावको कारण। ■ पशु चौपायाहरुलाई नयाँ धासं उत्पादन गर्नका लागी आगो लगाउने। ■ जथावावी चुरोट र तमाखु सेवन गरि फाल्नाले।	■ घर गोठ जल्ने ■ पशुचौपाया जल्ने ■ सम्पत्ती जल्ने ■ मानिस मर्ने ■ वन विनास हुने ■ राष्ट्र तथा दातृ निकायलाई भार पर्ने ■ वार्षिक बजेट फेर बदल गर्नुपर्ने, हारगुहार गर्नु पर्ने	■ सलाईलाईटर टाढा राख्ने ■ खरको छाना हटाउने ■ धास दाउरा घर भन्दा टाढा राख्ने ■ सुरक्षित चुलो निर्माण ■ वन जंगलमा अग्नी रेखा बनाउने ■ जथाभावी वनमा आगो नलगाउने ■ वालवालीकावाट सलाई लाईटर टाढा राख्ने ■ आगलागी बारे चेतना मूलक कार्यक्रम गर्ने ■ अगोनो निभाउने(छोप्ने) ■ घना वस्ती भएको ठाउमा पोखरी बनाउने ■ चुरोट/विडीका ठूटा जथाभावी नफाले ■ आगो लगाउनेलाई कार्बाही गर्ने
५	हावाहुरीवाट हुने क्षति	■ कमजोर घरका छाना ■ जस्ताले छाएका विद्यालय ■ भौगोलिक वनावट ■ मौसम परिवर्तन	■ मानविय क्षति ■ आगलागी हुन सक्ने ■ घरको छाना उडाउने ■ वालवालिकालाई चोटपटक लाग्ने ■ फलफुल खेतीमा नोक्सान ■ विद्यालयको छाना उडाउने ■ रुख तथा बोटविरुवा ढाल्ने ■ वालीनाली ढलेर नोक्सान	■ डाँडामा वस्ती नवसाल्ने ■ घरको छाना बलियो बनाउने ■ भौतिक संरचनाहरु बलियो तरीकाले निर्माण गर्ने। ■ सुरक्षित र पक्कि घर बनाउने ■ बृक्षारोपण गर्ने ■ समथर र गहिरो ठाउँमा घर निर्माण गर्ने
६	असिनावाट हुने क्षति	■ जलवायु परिवर्तन ■ भौगोलिक अवस्था ■ परम्परागत खेति प्रणाली	■ खाद्य संकट ■ तरकारी खेति नास ■ फलफुलखेती नास ■ वाली नोक्सान ■ पशुपंक्षी चौपायाको	■ अन्न भण्डारण ■ वाली चक्रमा परिवर्तन ■ छिटो पाक्ने वाली नालीको खेती गर्ने ■ तरकारी खेतीमा बलियो टनेल प्रयोग गर्ने

			नोक्सान	■ रैथाने बिउ जोगाउने
७	महामारी	■ दुषित तथा वासी सडे गलेको खाना खानु ■ पानी दुषित हुनु र दुषित पानी पिउनु ■ सरुवा रोग फैलिनु ■ जन चेतनाको कमी	■ भाडा पखाला, हैजा जस्ता रोगको सक्रमण फैलिनु ■ मानिस तथा जनावरको मृत्यू हुने, ■ गरीबीको दर बढ्नु	■ खानेपानीको मुहान को सरसफाई गर्ने ■ व्यक्तिगत सरसफाई गर्ने ■ पानी सुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने ■ सरसफाईको लागि जनचेतना फैलाउने ■ रोग विरुद्धका खोप लगाउने ■ स्वास्थ्य संस्था जाने ■ संक्रमितको नजिक नजाने
८	हिमपातवाट हुने क्षति	■ जलवायु परिवर्तन ■ हिमाली जिल्ला ■ वालि चक्रमा परिवर्तन गर्न नसक्नु	■ मानविय क्षती। ■ पशुचौपायको क्षती। ■ चिसोका कारण आवतजावत र रोग लाग्ने, ■ फलफूल नोक्सान, ■ वाली नोक्सान ■ वृद्धहरुलाई दम बढ्ने/मर्ने ■ पशु आहार नहुने ■ गाई बस्तुको चरिचरण बन्द	■ घर तथा छाना गोठ बलियो बनाउने ■ घर न्यानो बनाउने ■ तातो चिज र भोलको सेवन गर्ने ■ वालीचक्रमा परिवर्तन ■ न्यानोको व्यवस्था गर्ने ■ अन्न संचित गर्ने
९	चट्याडवाट हुने क्षति	■ प्राकृतिक कारण ■ जलवायु परिवर्तन ■ घरमा अर्थिङ नगर्नु ■ जनचेतना अभाव	■ मानविय क्षति ■ पशु चौपाया मर्ने ■ घरको क्षितिहुनु ■ विद्युतलाईनमा नोक्सान	■ घरमा तथा सार्वजनिक स्थलमा अर्थिङ गर्ने ■ चट्याड पर्ने समयमा विद्युतिय सामग्रीको प्रयोग नगर्ने
१०	वन्यजन्तुवाट हुने मानविय तथा वालीहरुको क्षति	■ वनजंगल विनास ■ वन्यजन्तुलाई जंगलमा आहारको कमी ■ वनजंगल नजिकै वस्ती विस्तार गर्नाले। ■ जथावावी सिकारका कारण। ■ जग्गाको घेरवार नहुनाका कारण। ■ जंगली जनावरको बासस्थान अतिक्रमण हुनु ■ जंगली जनावर भगाउने पुराना उपाय छोड्नु	■ मानविय क्षती। ■ पशुचौपायको क्षती। ■ वालीनाली नष्ट। ■ भोकमरी। ■ फलफूल नोक्सान वालवालिकालाई तर्साउने ■ मानिसहरुलाई आक्रमण ■ घरका छाना भत्काउनु ■ रोग फैलिने।	■ वन जंगलको विनास नगर्ने। ■ जथावावी सिकार नगर्ने। ■ जंगल नजिक वस्ती तथा खेती नगर्ने। ■ पशु चौपायाहरु छाडा नछोड्ने। ■ खेतियोग्य जमिनमा घेरवारको व्यवस्था गर्ने। ■ भौतिक संरचनाहरु बनाउदा बलिया बनाउने। ■ चौकीदारको व्यवस्था गर्ने ■ वन क्षेत्रको घेरवार गर्ने ■

३.७ संस्थागत विश्लेषण रोटी चित्र (भैन डायग्राम)

विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम तथा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना कार्यान्वयन गर्नका लागी हाम्रो जस्तो मुलुकमा सैको साथ र सहयोगको आवश्यकता हुन्छ । यसका लागि गाउँपालिकाले प्रदेश तथा संघिय सरकार, जिल्ला तथा स्थानीयस्तरमा रहेका तल उल्लेखित सम्पूर्ण सरकारी तथा गैरसरकारी संघ-संस्था, विकास साभेदारहरूसंग समन्वय र सहयोग लिई योजना कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

३.८ संस्थागत विश्लेषण :

यस खत्याड गाउँपालिकामा विपदको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण र विपद्को समयमा गरिने प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी, विपद् पश्चात्को पुनर्स्थापना, जिविकोपार्जन र पुनर्निर्माण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनकाका लागी सहयोग पुऱ्याउन विभिन्न निकाय तथा संघ सस्थाहरूको भुमिका महत्वपूर्ण हुन्छ । जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका सवालमा आर्थिक, प्राविधिक तथा मानविय सहयोगका लागी यस गाउँपालिकामा मुख्य रूपमा सहयोग गर्ने निकाय, संघसंस्था र विकास साभेदारहरूको विवरण देहाय वर्मोजिम रहेको छ ।

तालिका १३ : संस्थागत विवरण

क्र.स.	कार्यालय / संघसंस्था	भौगोलिक दुरी	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग	कैफियत
वडा तहमा				
१	वडा कार्यालय		भौतिक पूर्वाधार तथा विकास निर्माणमा विपद् जोखिम न्युनिकरण लाइ मुलप्रवाहिकरण, सचेतना कार्यक्रम संचालन, राहत वितरण	
२	विद्यालयहरू		उद्धार कार्यमा सहभागिता, जनचेतना अभिवृद्धि कार्यमा सहयोग, आश्रयस्थल	
३	स्वास्थ्य चौकि		स्वास्थ्य उपचार, औषधि भण्डारण	

			प्रेषण	
४	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका		स्वास्थ्य समस्या समाधानमा सहयोग	
५	नेपाल रेडक्रस		प्राथमिक उपचार, भूकम्प लगायतका प्रकोप सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम, राहत सामाग्रीका लागी समन्वय	
६	सामुदायिक वनहरू		जोखिम न्यूनिकरणका कार्यक्रम जस्तै वृक्षरोपण लगायत, नगद, काठ तथा अन्य सहयोग	
७	इलाका प्रहरी कार्यालय		सुरक्षा प्रदान, खोज उद्धार	
८	आमा समुह		विपद् सम्बन्धी जनचेतना , साक्रिय सहभागिता, प्रचारप्रसार	
९	युवा क्लब		विपद् सम्बन्धी जनचेतना, न्युनिकरण कृयाकलाप मा सहभागिता , खोज उद्धारमा सहयोग	
१०	वाल क्लब		विपद् सम्बन्धी जनचेतना, न्युनिकरण कृयाकलाप मा सहभागिता ,	
११	स्थानिय व्यावसायी		राहत सामाग्री सहयोग	
१२	युनिसेफ, किर्डाक नेपाल, पेस नेपाल, कारितास नेपाल, आर सि डि सी मुगु, डार्डो नेपाल, रेडक्रस, हेरेन्डेक नेपाल, के.पि.डि.ए.एफ, सहकारी, महिला समिती		खानेपानी, सरसफाई सामाग्रीहरू, जनचेतनामुलक कार्यक्रम, औषधी उपचार, खाइसामाग्री, त्रिपाल, वलांकेट, नगद पैसा, सिचाँई, स्टेचर, प्राथमिक उपचारका सामाग्रीहरू र लत्ता कपडाहरू।	

गाउँपालिका तथा जिल्ला तहमा

१	जिल्ला समन्वय समिति		समन्वय, अनुगमन	
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय		सहकार्य, खोज, उद्धार तथा सुरक्षा टोलि परिचालन, सामाग्री, प्रदान तथा खोज, उद्धार व्यवस्थापन	
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय		खोज, उद्धार तथा सुरक्षा	
४	नेपाली सेना		खोज, उद्धार तथा सुरक्षा	
५	सशस्त्र प्रहरी वल		खोज, उद्धार तथा सुरक्षा	
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी		प्राथमिक उपचार, भूकम्प लगायतका प्रकोप सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम, राहत सामाग्रीको व्यवस्था	
७	खानेपानी तथा सरसफाईडिभिजन कार्यालय		खानेपानी आयोजना निर्माण, मर्मत सम्भार तथा प्राविधिक सहयोग	
८	कृषि ज्ञान केन्द्र		कृषि सेवा तालिम, बालीनाली विकास, वित्त वितरण, जिविकोपार्जन रअनुदान तथा अनुकुलनका कार्यक्रम	
९	जिल्ला वन कार्यालय		वृक्षरोपण, नर्सरी व्यवस्थापन तथा	

			तालिम ,विरुद्ध वितरण ,राहतमा काठ वितरण र प्राविधिक सहयोग	
१०	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय		सिंचाइ नहर,कुलो ,पोखरी निर्माण तथा आयो जनाका लागि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग	
११	भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय कार्यालय		बाढी, पहरो तथा भूक्षय नियन्त्रणका लागि एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन	
१२	जिल्ला अस्पताल		घाइतेको स्वास्थ्य उपचार ,एम्बुलेन्स व्यवस्थापन ,औषधि भण्डारण,प्रेषण	
१३	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय		स्वास्थ्यकर्मी परिचालन,समन्वय	
१४	शिक्षा समन्वय इकाइ		समन्वय	
१५	उद्योग वाणिज्य संघ		राहत संकलन,वितरण	
१६	राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरु		योजना निर्माणमा सहयोग,विपद व्यवस्थापन,वाल संरक्षण, शिक्षा, स्वास्थ्य,खानेपानी, सरसफाई क्षेत्रमा सहयोग,आपतकालिन मानविय सहयोग,सुचना प्रवाहमा सहयोग, आर्थिक तथा सामाग्री सहयोग र जनशक्ति परिचालन, आयआर्जनका क्रियाकलाप संचालन	
१७	सञ्चारकर्मी		सुचना संकलन, समाचार निर्माण,प्रसारण,	
१८	वैंक तथा वित्तिय संस्थाहरु		बचत तथा ऋण प्रदान , राहत सहयोग	

३.९ श्रोत सामाग्रीको विश्लेषण

यस गाउँपालिकामा विभिन्न समुहरु, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सहकारी संस्था, सुरक्षा निकाय, लगायतका संस्थाहरुलाई श्रोतको रूपमा लिइएको छ । यसका अतिरिक्त गाउँपालिका भित्रका खुल्ला क्षेत्रहरु, पानीको स्रोतहरु तथा मुहान,सिकर्मी तथा डकर्मीहरु,तालिम प्राप्त पौडीबाज, तालिम प्राप्त स्वयंसेवक, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्वास्थ्यकर्मी,तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिक, शिक्षक, कर्मचारी, भौतिक संरचना,विपद जोखिम न्युनिकरण र प्रतिकार्यका सामाग्री आदीहरु पनि विपद व्यवस्थापनका श्रोहरु हुन् ।

यस गाउँपालिकामा गाउँस्तरिय तथा बडास्तरिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति गठन भएको छ । यसले समुदायलाई विपदसँग सामना गर्ने क्षमता विकासमा कार्य गर्नेछ । यसले विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापनका लागी समुदाय र मानव श्रोतलाई क्षमता अभिवृद्धि गरी उनिहरुको ज्ञान, सिप र क्षमताको विकास गर्नु जरुरी छ । यसका साथै विपद व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी वनाउन विपद कोषको स्थापना गर्नु जरुरी छ । गाउँपालिकामा भएको श्रोतहरु देहाय वर्मोजिम छन्

तालिका १४ : श्रोत सामाग्री

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	सङ्ख्या (कति)
भौतिक स्रोत		
पुल	पालिका भरी(भोलुडगे तथा ट्रस पुल)	१३
भूकम्प प्रतिरोधी विधालय	वडा नं ११ को महादेव मष्टा नमुना मा.वि.,लोकप्रीय मावि	२

भवन	गम्था	
पक्कीबाँध		
खुलाचउर	वडा नं ९ को रुतुचौर , वडा न ७ को सैना चौर, वडा नं ५ को कालाकाडा चौर, वडा नं ३ को वुगाचौर, वडा नं ४ को सल्यानचौर, वडा नं ४ को तर्मा	४
पूर्वसूचना प्रणाली	नभएको	
लाइफ ज्याकेट	गाउँपालिकामा	७
दुक्का		०
डोरी	गाउँपालिकामा	१००० मी.
अग्नी नियन्त्रण सामाग्री सेट	गाउँपालिकामा	२ सेट
फायर बल		
खोज तथा उद्धारका सामाग्री सेट (गैटी, सावेल, पिक, डोरी आदि)	गाउँपालिकामा	आवस्यक
भत्केका संरचनाहरु हटाउने, काटने सामाग्रीहरु	गाउँपालिका डोजर आरा	१ डोजर १ टिप्पर
त्रिपाल	गाउँपालिकामा	१२२ थान
कम्बल	गाउँपालिका	२०० थान
हाइजिन किट	गाउँपालिका	२५० सेट
देवी किट		
डिग्नीटी किट		
सेल्टर किट		
अपांगता भएका व्यक्तिको लागि सामाग्रीहरु (वैशाखी, हिवल चेयर, चस्मा, सेतो छडी, इयर फोन आदि)		
सेफ्टी हेल्मेट	गाउँपालिका	६
स्टेचर	वडा तथा गाउँपालिकामा	२१
एम्बुलेन्स	गाउँपालिकामा	१
दमकल	छैन	
पकाउने भांडाकुङ्डाहरु सेट	गाउँपालिकामा	५ सेट
अक्वागार्ड, पियुष	गाउँपालिकामा	२ पेटि
पानीफिल्टर गर्ने मेशिन	गाउँपालिकामा	१
सिकर्मी		
डकर्मी		
मानवीय स्रोत		
भूकम्पप्रतिरोधी घर बनाउन	गाउँपालिकामा	२१ जना

सक्ने दक्ष मिस्त्री		
आधारभूत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	गाउँपालिकामा	७ जना
विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धितालिम प्राप्त जनशक्ति	गाउँपालिकामा	४५ जना
पौडीबाज	गाउँपालिकामा	१५६ जना
प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त	गाउँपालिकामा	६५४ जना
ग्रामिण महिला स्वास्थ्य कार्यकर्ता	गाउँपालिका	६४ जना
मनोसामाजिक परामर्शदाता	गाउँपालिकामा	१ जना
आर आर टी		
अग्नी नियन्त्रक	गाउँपालिका	२० जना
तार जाली बुन्न सक्ने	गाउँपालिका	३५ जना
अस्थायी आवास निर्माण तालिम प्राप्त जनशक्ति	गाउँपालिका	१०५ जना
शब्द व्यवस्थापन गर्न सक्ने जनशक्ति	गाउँपालिका	२५५ जना
विपद व्यवस्थापन सम्बन्धितालिम दिन सक्ने जनशक्ति	गाउँपालिकामा (आनन्द रोकाया, विष्णु वहादुर रावत, सरिता रोकाया र डिल वहादुर थापा)	४ जना
सामाजिक स्रोत		
सुरक्षित आवास सामुदायिक घर	छैन ।	
आश्रय लिन सक्ने मठ, मन्दिर	छैन ।	
आश्रय लिन सक्ने सार्वजनिक घर	बडा न ९ मा नर्खजि, बडा ३ मा रोल र बडा ।	३
पानी आपूर्ती गर्ने ट्यांकर	छैन ।	
आर्थिक स्रोत		
ठुला व्यापार व्यवसाय खाद्यान्न	बडा न ११ रातापानी ५ वटा, बडा न ७ मा रामतडि १०, बडा ४ मा ५ माभचौर, बडा नं २ जाम ३ वटा ।	
बडाको विपद व्यवस्थापन कोष	गाउँपालिका समेत गरि १२ वटा कोष रहेको ।	
महिला बचत समूह		
समूहको कोष रु		
सहकारी		

बैड्क तथा वित्तीय संस्था	वडा नं ४ मा माछापुच्छे बैक र वडा नं ११ किसान माईको फाइनान्स ।	
प्राकृतिक स्रोत		
खेती योग्य भूमि		
बांस भएको वस्ती		
कुवा		
तारजालीको लागि आवश्यक पर्ने दुंगाको श्रोत		
ताल तथा पोखरी (निजी र सार्वजनिक)		
वनजड्गल (हेक्टर वा रोपनी)		

३.१० परम्परागत ज्ञान र सीप विश्लेषण

वडाहरुमा गरिएको छलफलका आधारमा समुदायमा विपद्को समना गर्न अपनाइएका परम्परागत रूपमा अपनाइएका विधिहरूको यहा उल्लेख गरिएको छ । यसले विपद्को समना गर्न भविष्यमा अपनाउनु पर्ने विधिको पहिचान गरी स्थानीय ज्ञान र सीपको प्रबर्द्धन गर्न सहयोग पुग्नेछ ।

तालिका १५ : जोखिम न्यूनीकरणका लागि गरिएका स्थानिय प्रयासहरु

क्र.स	प्रकोप	जोखिम न्यूनीकरणका लागि गरिएका प्रयासहरु
१	भुकम्प	घर बनाउदा काठको नस राख्ने, घरको ढोका जमिनको उचाई कम गर्ने, गारो चौडा (२ हात) बनाउने, खरले घर छाउने, घर लिपपोत गर्ने, बलियो गारो लगाउने, कोठा बनाउदा काठको फल्याक प्रयोग गर्ने, घरबाट बाहिर निस्कने जमिन र ढोका कम सतहमा राख्ने, घरको जगमा ठूलो र फराकिलो दुङ्गा राख्ने, जमिन भित्र कोठा निकाल्ने, हाचो घर बनाउने, घर अगाडी आगन राख्ने
२	खडेरी	सिचाई कूलो मिर्ण, अन्न भण्डार गर्ने, अन्न बचत भकारी निर्माण गरी भकारीबाट पिडितलाई अन्न दिने, इन्द्रको पुजा
३	वाढी	बुक्षारोपण, तटबन्धन गर्ने, कुलेसो काट्ने, रामबास(केतुकी) रोप्ने, सिमाला रोप्ने
४	पहिरो	बुक्षारोपण गर्ने, तटबन्धन, ढलनिकास, भल काट्ने, छाडा चरिचरण रोक्ने, कुलेसा काट्ने, वाल लगाउने, भिरालो ठाउको दुङ्गा ननिकाल्ने, वाँस, उत्तिस, खचाट, सल्लो, ओखर लगाउने
५	आगलागी	टिनको छाना लगाउने, दुङ्गा (स्लेट) को छाना लगाउने, सलाई लाईटर वालवालिकाबाट टाढा राख्ने, काम सकिएपछि अगोनो निभाउने/छोप्ने, हरियो स्याउला, पानीको व्यवस्था गर्ने । जथाभावी धुम्रपान नगर्ने, खर, घाँस, स्याउला घर भन्दा टाढा राख्ने, गाई गोठमा भरोको प्रयोग नगर्ने
६	हावाहुरी	घरको काठ, छाना बलियो बनाउने, छानामा ताड हाल्ने, छानामा गहङ्गो दुङ्गा, काठ राख्ने
७	असिना	स्थानिय रैथाने वाली लगाउने, टनेल खेती गर्ने
८	महामारी	सरसफाई
९	हिमपात	आगो ताप्ने, न्यानो लुगा लगाउने, घरबाट बाहिर ननिस्कने, दाउरा तयार गरि राख्ने, खाद्यान्न वाली भण्डारण गर्ने, गाई बस्तुको लागि घाँस संकलन गरि राख्ने, गोठमा आगो बाल्ने/तातो गराउने, गोठ लिप्ने, पानी तताएर गाई बस्तुलाई खुवाउने, हिउँ परेको बेला हिड्डुल नगर्ने, गहतको भोल खाने
१०	चट्याड	सार्वजनिक भवनमा अर्थिड गर्ने, घरको छानामा सिँउडी रोप्ने
११	वन्यजन्तु	लखेट्ने, कुकुर पाल्ने, आवाज लगाउने, ग्वाला लगाउने, पुतला राख्ने, गुलेली हान्ने, पटका पट्काउने ।

३.११ जलवायु परिवर्तनको प्रभाव विश्लेषण

यहाँ जलवायु परिवर्तनका कारण वन, कृषि तथा जलश्रोत आदि क्षेत्रमा प्रभाव र कारण हरुको विश्लेषण गरीएको छ । विगतका ३० वर्ष देखि हालसम्मको अवस्थालाई हेर्दा सामान्य रूपमा गर्मी बढौ गएको पानी पर्ने क्रम पनि कम हुदै गएको तथा मनसुन वर्षा र हिउँदै वर्षाको समयमा पनि परिवर्तन हुदै गएको, अति, अल्प तथा खण्डवृष्टि, सुख्खा पर्नु तथा खडेरीको क्रम बढौ जान थालेको, बालीनाली लगाउने समय पनि केही पछाडी धकेलिए गएको जस्ता जानकारी समुदायस्तरबाट छलफलको क्रममा आएको थियो । समुदायसंग गरिएको छलफलका आधारमा जलवायु परिवर्तनको प्रभाव निम्न तालिकामा विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालिका १६ : जलवायु परिवर्तनले गर्दा ल्याएका प्रभावहरु

क्र . सं.	क्षेत्र	३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	कारण	सम्भावित समाधानकाउपाय
१	कृषि तथा खाद्य	■ माटोको उर्वरा शक्ति मलिलो थियो ■ कम्पोष्ट मलको प्रयोग गरिन्थ्यो ■ हावापानी अनुकूल थियो ■ पशु रोगमा कमी	■ माटोको उर्वरा शक्ति घटेको ■ समयमा पानि नपर्ने ■ बाली छिटो पाक्ने ■ रोगकिराको प्रकोप बढी भएको ■ उर्वराशक्तीमा छास ■ अगानिक खेतीमा कमी ■ अन्नको अभाव ■ अतिवृष्टि, अनावृष्टि, अल्पवृष्टिले उत्पादनमा घटेको ■ घाँसपातमा कमी ■ उत्पादनमा कमी हुँदा महंगी बढेको ■ पशु रोगमा वृद्धि	■ रसायनिक मलको प्रयोग ■ जलवायु परिवर्तन	■ कम्पोष्ट मल प्रयोग गर्नु ■ आधुनिक खेति प्रणाली विस्तार गर्ने ■ सिचाई कुलो तथा नहरको व्यवस्था गर्ने ■ जलवायु अनुकूल वित्तविजनको प्रयोग ■ रैथाने प्रजातिको वित्त विजनको संरक्षण गर्नु पर्ने र लगाउने
२	वन, विविधता जलाधार	■ घना वनजंगल ■ खोलानालाहरुमा पानिको मात्रा धेरै ■ प्रसस्त जडिबुटी ■ वन्यजन्तु धेरै भएको ■ घास दाउराको प्रचुरता	■ वनजंगल विनाश ■ कतिपय वनस्पति लोप ■ पानिका मुहान सुकेको ■ खोलानालामा पानीको मात्रा घटेको ■ खडेरी, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, खण्डवृष्टि ■ वन्यजन्तु लोप हुदै गएको ■ जडिबुटी नोक्सानी ■ नयाँ विरुवाहरु नउम्रने भएको ■ प्राकृतिक शृंखला परिवर्तन भएको ■ हिमालय पग्लिएर	■ जथाभावी वन फडानी ■ जथाभावी खोलाहरुमा उत्खन्न ■ वन्यजन्तुको भोरी सिकारी	■ वनजंगलको संरक्षण गर्ने ■ वृक्षारोपण गर्ने ■ पानिका मुहानहरुको संरक्षण गर्ने ■ जलाधारहरुको संरक्षण गर्ने ■ वन्यजन्तुको संरक्षण गर्ने

			■ नांगा डाँडा हुनसक्ने ■ जडिबुटी हराउने ■ तापक्रम वृद्धि भई उच्च पहाडमा हुने बाली, स्याउ फल्न नसक्ने ■ मनसुन ढिलोचाँडो हुने	
३	जलश्रोत तथा उर्जा	■ पानीका मुहान र श्रोत प्रसस्तै रहेको ■ समयमा मनसुन वर्षा ■ विद्युत लाइन नभएको ■ सोलार नभएको	■ पानीका मुहान सुकैदै र घट्टै गएको ■ नदी, खोलामा पानी घट्टै गएको ■ लघु जलविद्युत रहेको ■ सोलार प्रणाली जडान भएको ■ मुहानहरु सुकैदै जाने ■ हिमपात कम हुँदै गएको ■ हिमालय पर्गिलएर बाढी पहिरो जाने ■ पानीको सतह घटेको	■ पानीका मुहान संरक्षण नहुनु ■ नदी, खोला अतिक्रमण ■ नदी, खोलानजिक वस्ति विस्तार ■ जथाभावि नदी, खोलाजन्य पदार्थको उत्खनन ■ ■
४	ग्रामिण र शहरी वसोवास	■ जनसंख्या कम ■ पातलो वस्ती ■ ग्रामिण जनजिवन ■ वसाइ सराइ कम ■ वजार क्षेत्र थोरै ■	■ वसाइ सराइ तिब्र ■ वातावरण दुषित हुने ■ कोलाहल बढी भएको ■ विकृती, विसंगतीमा वृद्धि भएको ■ पानीको आपूर्तीमा कमी ■ खाद्यान्न उत्पादन कम ■ उत्पादनशिल जमिनको कमी	■ वजार क्षेत्रमा वसोवासको आकर्षण ■ जनसंख्या वृद्धि ■ अव्यवस्थित वसोवासका कारण विपद जोखिम वढ्ने ■
५	पर्यटन, एवं प्राकृतिक र सांस्कृतिक सम्पदा	■ पर्यटकिय स्थानको पहिचान हुन नसकेको ■ स्थानिय कला संस्कृति रहेको ■ आफ्नो कला संस्कृतिमा गौरव ■ कला संस्कृति को संरक्षण	■ पर्यटकियस्थल व्यवस्थित हुन थालेको ■ स्थानिय कला संस्कृति लोप हुन हुँदै गएको ■ पर्यटकमा कमी ■ प्राकृतिक सम्पदाको हास ■ ताल, तलैयाहरु सुकैदै जाने ■ छहरा हराउने	■ बाह्यसंस्कृतिको प्रभाव ■ पर्यटकिय क्षेत्रमा पुर्वाधार को अभाव
६	मानव स्वास्थ्य,	■ माहामारी बढि ■ स्वास्थ्य	■ माहामारी घटेको ■ खानेपानिको	■ जनसंख्या वृद्धि ■ आधारभूत

	खानेपानी, सरसफाई महामारी तथा	केन्द्रहरूको कमि	उपलब्धता	स्वास्थ्य सेवामा पहुच	गणस्तरीयता कायम गर्ने
		■ स्वास्थ्य कर्मिहरूको कमि ■ सरसफाईमा कमि ■ पानि त्याउन टाढा जानु पर्ने ■ नसर्ने रोगहरू कम	■ स्वास्थ्य केन्द्रहरूको विस्तार ■ मानव आयु बढेको ■ भाइरल रोगहरू फैलने गरेको ■ विभिन्न नयाँ रोगहरूको वृद्धि ■ पानी दुषित हुने मुहान सुक्ने पानीको अभाव	■ सरसफाईमा चेतना अभिवृद्धि ■ फोहरमैला वृद्धि ■ कृषि जन्य उत्पादनमा विषदी को प्रयोग	■ सुदूर खानेपानिको आपूर्ति गर्ने ■ फोहरमैला व्यवस्थापन ■ सरसफाई चेतना अभिवृद्धि
७	उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार	■ भैतिक पुर्वाधार कम ■ उद्योग धन्दाहरू नभएको ■ यातायातको सुविधा नभएको	■ पर्याप्त मौतिक पुर्वाधार को कमी ■ साना घरेलु उद्योग केहि मात्रामा संचालन ■ यातायातमा पहुच वृद्धि ■ वातावरण प्रदुषण ■ बाढी पहिरोले यात्रामा जोखिम ■ कच्चा पदार्थको अभाव ■ बायु प्रदुषण भई रोग देखिने ।	■ श्रोत र साधनको कमी ■ लगानीको वातावरण नभएको ■ भौगोलिक विकटता ■ उत्पादन लागत वढि ■ वजारको समस्या	■ पसर्वाधार निर्माणमा जोड ■ उद्योग स्थापनाका लागी प्रोत्साहन ■ घरेलु तथा लघु उद्योगहरूको स्थापना ■ यातायातको पहुच नपुगेका बडाहरूमा सडक र यातायात पुऱ्याउने
८	विपद् र विपद्का सवाल	■ विपदवाट धेरै क्षति ■ महामारीको प्रकोप वढि ■ जलवायु अनुकूलन ■ वन्यजन्तुको प्रकोप कम	■ धनजनको क्षति ■ विपदका घटना वृद्धि ■ अव्यवस्थित वसोवासका कारण बाढी पहिरोले त्याउने विपदका घटना वृद्धि ■ गरिविमा वृद्धि	■ अव्यवस्थित वसोवास ■ भवन मापदण्डको पालना नहुन ■ विपद व्यवस्थापनमा कम लगानी ■ जथाभावी सडक निर्माण	■ भुकम्प प्रतिरोधि घर र संरचना निर्माण ■ वृक्षारोपण ■ विपद जोखिम न्युनिकरण का लागी योजना निर्माण र कार्यन्वयन ■ सडक मापदण्डको पालना ■ विपद व्यवस्थापनमा लगानी गर्ने ■ वन जंगल संरक्षण गर्ने

३.१२ जिविकोपार्जन विश्लेषण

गाउँपालिकाका बडाहरूमा गरिएको छलफल र विश्लेषण बमोजिम प्रकोपहरूले जीविकोपार्जनका श्रोतहरूमा असर पुऱ्याउने देखिन्छ । प्रकोपको असर कृषि, वनजङ्गल, पशुपालन, जमिन र खानेपानी, सिंचाइ आदि क्षेत्रमा पर्ने देखिन्छ । साथै जलवायु परिवर्तनको असर सबै स्थान र समुदायमा एकै किसिमले पर्दैन । असरसँग जुध्न नसक्ने निम्न वर्गमा यसको असर वढि पर्ने देखिन्छ । बाढी, पहिरो, चट्याङ्ग, खडेरी, असिना, हावाहुरी तथा महामारीको प्रकोपले विशेष गरी वृद्धवृद्धा, वालवालिका, अपाङ्ग, एकल महिला, दलित, विपन्न वर्गलाई बढी मात्रामा

असर पार्ने देखिन्छ । वडाहरुमा भएका जिविकोपार्जनका सिपहरुको विश्लेषण गर्दा असरसंग जुध्ने श्रोत पर्याप्त देखिदैन त्यसैले श्रोतहरु बढाउनुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका १७ : जिविकोपार्जन सिपहरु

श्रोतहरु	क्षेत्रहरु	सूचना
मानविय श्रोत	जिविकोपार्जनकालागि ज्ञान, सीप र दक्षता भएका व्यक्तिहरु	- बडा नं १ दक्ष ८ जना, अर्धदक्ष ५० जना, अदक्ष ३०० जना - बडा नं २ दक्ष १८ जना, अर्धदक्ष ३० जना - बडा नं ३ २५ जना - बडा नं ४ मा दक्ष मिस्ट्री ८ जना अन्य ८० जना रहेका - बडा नं ५ मा सिकमी डकमी १० जना रहेका, अन्य जिविकोपार्जन सीप भएका व्यक्ति १५ जना रहेका - बडा नं ६ मा ३० जना दक्ष ४० अर्धदक्ष, विभिन्न जनशक्ती रहेका - बडा नं ७ मा विभिन्न क्षेत्रका दक्ष व्यक्ति हरु २२ जना रहेका - बडा नं ८ मा विभिन्न क्षेत्रका दक्ष व्यक्ति हरु १३ जना रहेका - बडा नं १० मा दक्ष र जिविकोपार्जनको सिप प्रदान गर्न सक्ने २६ जना रहेका - बडा नं ११ मा दक्ष व्यक्ति मिस्ट्रीहरु र जिविकोपार्जनको सिप प्रदान गर्न सक्ने अन्य सिप भएका ५८ जना रहेका
भौतिक श्रोत	बाटोघाटो, विजुली, सिंचाई, खानेपानी, संचार आदिको अवस्था, यातायातको अवस्था	- बडा कार्यालयहरु सम्म पुग्न कच्चि वाटो - विजुली नपुगेको, पानीको व्यवस्था भएपनि पर्याप्त नरहेको, संचार सुविधा भरपर्दो नभएको - बडाहरुका वस्तीहरुमा वाटो, विजुली, यातायातको पहुँच पुगेको तर केहि वस्तीहरुमा नपुगेको
आर्थिक श्रोत	बचत समुहहरु, वैक, सहकारीको अवस्था, बजारको अवस्था, उद्योग, पर्यटनको अवस्था, रोजगारीको अवस्था, पेन्सन, रेमिटान्स	- बचत समुह महिला समुह/संजाल, कृषक समुह, सहकारीहरु रहेका र सामान्य बजारहरु रहेका - पर्यटनको संभावना रहेको, रेमिटान्स र पेन्सनवाला रहेको १ वटा वैक रहेको,
सामाजिक श्रोत	सामाजिक एकता, समुह, संजालहरु,	- महिला समुह, युवाक्लब, वालक्लब रहेको । - आमा समुह, महिला समुह, कृषक समुह, युवाक्लब र वालक्लब, संजाल सकृद रहेका छन्, अफेरोमा सहयोग गर्ने परिपाटी रहेको - सामाजिक एकता र सद्भाव राम्रो रहेको
प्राकृतिक श्रोत	जल, जमिन, खनीज, र जंगलको अवस्था	- पानीको श्रोत, वनजंगल प्रसस्त रहेको - खेतियोग्य जमिन रहेको - पानीको मुहानहरु रहेका - खानीहरु रहेका तर अध्ययन हुन बाकि रहेको

३.१३ प्रकोप जोखिम विश्लेषण

गाउँपालिकाका वडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्गनवाट यहाँ बहुप्रकोप जोखिममा रहेको देखिन्छ । भूकम्प लगायत खडेरी, वाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, असिना, महामारी, हिमपात, चट्याड र वन्यनन्तु गरी यस गाउँपालिकामा ११ वटा प्रकोप पहिचान गरीएको थियो । यि प्रकोपवाट सिर्जित विपदक घटनाले जनधनको क्षति हुन सक्ने देखिन्छ । त्यसैगरी संकटासन्न स्थानहरुमा मानिसहरुको बस्ती र अन्य भौतिक संरचनाको कारण विपद्को जोखिम बढाएको छ ।

भुकम्पको जोखिम विश्लेषण :

नेपाल भुकम्पिय जोखिमका दृष्टिकोणबाट नेपाल ११ औ जोखिममा रहेको छ । भने विगतमा आएको भुकम्पले यस र क्षति भएको हुनसक्छ । निकै वर्षदेखि नेपालको पश्चिम क्षेत्रमा ठूलो भुइचालो नगएकाले यो गाउँपालिका अझै उच्च जोखिममा रहेको छ । नक्सा पास गरी घर निर्माण गर्ने र भूकम्प प्रतिरोधी घरहरु बनाउने कार्य एकदमै न्युन रहेको र पहिले नै बनिसकेका भवनहरु भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेका छन् । अनिवार्य नक्सा पास तथा भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्न सक्ने दक्ष जनशक्तिहरु तयार गरी यस गाउँपालिकाले भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण कार्यमा कडाइ गर्न जरुरी छ ।

खडेरीको जोखिम विश्लेषण :

नोक्सान पुरोको देखिन्छ ।

बाढीको जोखिम विश्लेषण :

गाउँपालिकाका ११ वटै बडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्ङनका आधारमा यो गाउँपालिकामा तेश्रो प्रकोप बाढी हो ।

जलवायु परिवर्तन, भु-वनावट र अपर्याप्त सिंचाइका कारण यस गाउँपालिका खडेरीको उच्च जोखिममा रहेको छ । वर्षेनी खडेरीका कारण हिँउदे वाली, तरकारी लाई ठूलो नोक्सान पुऱ्याउने गर्दछ । खडेरीको प्रकोपले यस गाउँपालिका भण्डै २६९६ घरधुरी प्रभावित रहेका छन् भने ६२ वटा खानेपानी मुहान सुक्ने र ५४ वटा सिँचाई कुलो सुक्ने, पानी घट्ने देखिन्छ । यसका साथै भण्डै १ करोड बराबरको अन्न, फलफुल तथा तरकारी मा

सिँचाई कुलोमा क्षति पुरने देखिन्छ । त्यसैगरी १५ वटा पसल र होटल, तरकारी खेती उच्च जोखिममा रहेका छन् । यहाँ बाढीको जोखिमले १ वटा कुखुरा फर्म र १ वटा कालिज फर्ममा पनि क्षति हुन सक्ने देखिन्छ ।

पहिरोको जोखिम विश्लेषण :

यो गाउँपालिकामा कमजोर भूगोल भएका कारण पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको छ । बडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्ङका आधारमा यो गाउँपालिकामा पहिरो बाढी पछिको जोखिम हो । यहा सबै बडामा पहिरोको जोखिम रहेको छ ।

गाउँपालिकाका १४३३ घरधुरीका ७८२५ जनसंख्या पहिरोको जोखिममा रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा पहिरोबाट १५२० खेतीयोग्य जमिन क्षतिहुन सक्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाका १० विद्यालय, १ बालविकास केन्द्र, र ५४ वटा खानेपानी आयोजना पनि जोखिममा रहेका छन् । यसैगरी ४८ वटा पसल र होटल, १६ वटा तरकारी खेती र १ वटा नर्सरी जोखिममा छन् । ५३ वटा सिंचाइ कुलो, १००० मी. सडक पहिरोको जोखिममा रहेका छन् ।

आगलागीको जोखिम विश्लेषण :

यस गाउँपालिकामा आगलागीको जोखिम पनि उच्च रहेको छ । सबै वडाहरुमा गरीएको छलफलको आधारमा गाउँपालिकाका १२११ घरधुरीका १६०५ जना आगलागीको जोखिममा छन् । त्यसैगरी २१ वटा विद्यालय, १९ वटा पसल तथा होटल कुखुरा फर्म पनि जोखिममा छन् । वनजंगल नजिक हुनु, काठका सामाग्रीहरु प्रयोग गरेर घरहरु निर्माण गर्नु, घर नजिक स्थाउला सोतर र घरको छतमा धाँस राख्नु र घना वस्तीहरु हुने ठाउंमा आगलागीको जोखिम रहेको छ ।

हावाहुरीको जोखिम विश्लेषण :

यस गाउँपालिकामा हावाहुरीले पनि क्षति पुऱ्याउदै आएको छ । विगतका वर्षहरुमा हावाहुरीले घर, विद्यालय लगायतका भौतिक संरचनाहरुलाई क्षति पुऱ्याएको पाइन्छ । हावाहुरीबाट यस गाउँपालिकाका १०१६ घर परिवारका ४०३६ जनसंख्या प्रभावित हुन सक्ने देखिन्छ । हावाहुरीबाट यस गाउँपालिकामा २४ वटा विद्यालय र ३६३० जना वालवालिका जोखिममा रहेका छन् भने पसल, टनेल विद्युत लाइनहरु पनि जोखिममा छन् ।

असिनाको जोखिम विश्लेषण :

असिनाको जोखिम पनि यो गाउँपालिकाको अर्को जोखिम हो । लेकाली वस्तीहरु असिनाको उच्च जोखिममा रहेका छन् । असिनाले वर्षेनि यहाँ अन्न वालीमा नोक्सान पुऱ्याउने गर्दछ । विपदको ऐतिहासीक समयरेखाका अनुसार असिना पानीले विगत ३० वर्ष यता २७०० बोरा धान, ५० बोरा सिमी, ५०० क्विन्टल गहु, ३५० बोरा कोदो र १०० वटा भेडालाई नोक्सान पुऱ्याएको थियो ।

१४२० घरधुरीका ५६२५ जनसंख्या असीनावाट हुने नोक्सानीको मारमा छन् । सबै वडाहरुमा गरेर प्रत्येक वर्ष २००० हल जग्गामा लगाएको अन्न, तरकारी तथा फलफुल जस्ता वालिहरुमा असिनाले नोक्सान पुऱ्याउने क्षमता हुने देखिन्छ ।

महामारीको जोखिम विश्लेषण :

महामारीको प्रकोपबाट पनि यो गाउँपालिका अछुतो रहन सकेको छैन । विगतमा महामारीबाट १४७५ जनाको पि.सि.आर परिक्षण गरि १२३ जनामा कोभिड संक्रमण पुऱ्यी भएको थियो । जसको लागि ७ वटा क्वारिन्टाईन र १ वटा २० शैयाको कोभिड

उत्थानशिल योजना-२०७९

आधारभूत हस्पिटल संचालन गरिएको थियो । महामारी भयानक भएतापनि दक्ष जनशक्ति परिचालन पर्याप्त औषधी र उपकरणले गर्दा यस पालिकामा मानविय क्षति हुनबाट बचेको थियो । यस पालिकाको कोभिड भ्याक्सिन लगाउनु पर्ने लक्षित जनसंख्या १९३९२ मध्ये १८८५४ जनाले भ्याक्सिन लगाईसकेको ५३८ जना बाकी रहेको छ साथै यस पालिकाको कोभिड भ्याक्सिन लगाउनु पर्ने १२ वर्ष माथीको जम्मा जनसंख्या १५४३१ मध्ये १५२९५ भ्याक्सिन प्राप्त गरिसकेको १३६ जनाले भ्याक्सिन लगाउन बाकी रहेको छ ।

हिमपातको जोखिम विश्लेषण :

खत्याड गाउँपालिकामा असीनापानीको पनि जोखिम रहेको छ । असीना पानी वाट भण्डै १००० हल जग्गाको अन्नवाली नोक्सान हुने अनुमान गरीएको छ । विपदको ऐतिहासिक समयरेखाका अनुसार असीनापानीले विगत ३० वर्ष यता २७०० वोरा धान, ५० वोरा सीमी, ५०० किवन्टल गहु, ३५० वोरा कोदो र १०० वटा भेडा लाइ नोक्सान पुऱ्याएको थियो ।

चट्याडको जोखिम विश्लेषण

चट्याड यस गाउँपालिकाको अर्को प्रकोप हो । चट्याडबाट गाउँपालिकाका वडाहरु प्रभावित रहेका छन भने पशु चौपाया को

पनि क्षति भएको छ ।

वन्यजन्तुको जोखिम विश्लेषण :

गाउँपालिकामा वन्यजन्तुबाट हुने क्षति पनि अर्को प्रकोप हो । वन्यजन्तुको जोखिम यस गाउँपालिकाका अधिकांस वडाहरुमा रहेको छ । विगतमा यस गाउँपालिकामा वन्यजन्तुको आक्रमणबाट मानिसहरुको मृत्यु तथा घाइते भएका घटनाहरु पनि छन् । भालु, बद्दल, वाँदर, दुम्सी, स्याल, जस्ता जंगली जनावरहरुले मानिसमाथी आक्रमण, वस्ती, खेतवारी तथा अन्न, तरकारी, फलफूल वालिमा क्षति पुऱ्याउने गरेका छन् ।

३.१४ गाउँपालिकाका मूख्य प्रकोप र जोखिम वस्तिहरु :

गाउँपालिकाका ११ वटै वडाहरुमा गरिएको विपद जोखिम नक्साङ्गनका आधारमा खडेरी, बाढी, पहिरो, महामारी, हावाहुरी, आगलागी, असीना, चट्याड, हिमपात तथा वन्यजन्तु मूख्य प्रकोपका पहिचान गरिएका थिए । प्रकोप र यस गाउँपालिकाका वडागत जोखिम वस्तीहरुलाई तलको तालिकामा राखिएको छ ।

तालिका १८ : मूख्य प्रकोप र जोखिम वस्ति हरु

वडा नं.	खडेरी	बाढी	पहिरो	आगलागी	हिमपात	असीना	हावाहुरी	चट्याड	महामारी	वन्यजन्तु आतंक
१	वडा भरी	वडा भरी	कर्मासी, फुलेको घर, साटबाडा, जम्फै बमकाडाँ	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी			निगालीबोट, जम्फै

२	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी		वडा भरी	वडा भरी			
३	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी		वडाभरी				
४	वडा भरी	केरै,चिमाडु डगी, पैखु	पैखु,	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	जिउका ,राम्पी काध	वडा भरी	वडा भरी
५	वडा भरी	वडा भरी	तारापानी	वडाभरि	चाकपाडे	वडा भरी	वडा भरी			वडा भरी
६	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	लाम्र	वडा भरी	किटयान ो	पानीखाल
७	वडा भरी	कुदु, बिहानी,सु ब्र,गुयालख ाडा	कुदु, बिहानी, सुब्र,गुया लखाडा	वडा भरी	सुब्र	वडा भरी	वडा भरी		तली थारा	सुब्र
८	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी		वडा भरी	वडा भरी	रिगा,आँ ब,ठामले ख,सुका ठिक		
९	वडा भरी		वडा भरी	किला गौडा माइडाँडा			वडा भरी			
१०	वडा भरी	वडा भरी	रिगा,सेही, ट्याङ्गलु, बिन,झमा ना	वडा भरी	झुमाना		वडा भरी	रिंगा	सेही,झुमाना	
११	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	वडा भरी	गोठिलेक, रिखिया			वडा भरी	गोठिलेक	

परिच्छेद ४ : दिर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति

४.१ दिर्घकालिन सोंच

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा जलवायुजन्य जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यलाई संस्थागत गरी विपद् उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्नु यस योजनाको दीर्घकालिन सोंच हुनेछ ।

४.२ परिकल्पना :

“विपद् तथा जलवायु उत्थानशील खत्याड गाउँपालिका ”

४.३ ध्येय

गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायुजन्य अनुकूलन र जोखिम व्यवस्थापनका कार्य गर्न सक्ने गरी गाउँपालिको क्षमता अभिवृद्धि गरी स्थानीय सरकार ,संघ,प्रदेश तथा विकास साफेदारको सहभागीतामा विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको सवाललाई संस्थागत गर्दै विकासका नियमित योजनाहरुमा मूल प्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्ने यस योजनाको मूल ध्येय रहेको छ ।

४.४ लक्ष्य

स्थानीय स्तरमा विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिमबाट उत्पन्न हुने मूत्युदर, प्रभावितहरुको संख्या, भौतिक सम्पति तथा जीविकोपार्जनमा पर्नसक्ने क्षतिलाई कम गर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमहरूलाई मूलप्रवाहिकरण गरि उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्नु यस योजनाको लक्ष्य हुनेछ ।

४.५ उद्देश्य

यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्यहरु यस प्रकार रहेका छन् :

क) गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख प्रकोपहरु, संकटासन्न वडाहरु, जोखिमको अवस्था तथा क्षमताहरु पहिचान र विश्लेषण गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनको सवालहरूलाई विकास निर्माणका कार्यमा मूलप्रवाहिकरण गर्ने ।

ख) गाउँपालिकामा संचालन हुने विपद् तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रमहरुमा एक रूपता त्याउनु ।

ग) गाउँपालिकाका कानुन, नीति, योजना तथा विकास निर्माणका कार्यक्रमहरुमा सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, दलित, आदिवासी, जनजाति, प्रकोप प्रभावित, जलवायुजन्य प्रभावित वा सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरु तथा वर्गको समानुपातिक र समतामुलक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनलाई संस्थागत गर्ने ।

घ) उत्थानशील तथा सुरक्षित समुदायको निर्माण गर्नका लागि गाउँपालिकाको आवधिक र वार्षिक योजना र कार्यान्वयनमा यस योजनाले समेटेका क्रियाकलापहरूलाई समेत मूलप्रवाहिकरण गर्नु ।

ड) उपलब्ध स्थानिय श्रोत- साधनको अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप श्रोत- साधनको खोजी गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु ।

४.६ रणनीति

गाउँपालिकामा गठन गरिएको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति मार्फत समितिका पदाधिकारी एवं सदस्य तथा समुदायका व्यक्तिहरूलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धी गतिविधिहरुमा उनिहरुको क्षमता विकास गरी योजना कार्यान्वयन गर्न देहाय वमोजिमका रणनीतिहरु अवलम्बन गरिएको छ ।

१) स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकूलन का कार्यक्रमहरूलाई स्थानीय वार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरुमा मूलप्रवाहिकरण गर्दै लैजाने ।

२) स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन वाट पहिचान भएका अति जोखिम बस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।

३) बाढी तथा परिहोबाट हुने मानविय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्नकालागि बाढीको पुर्व सूचना प्रणालीको स्थापनाकालागि समन्वयतथा सहकार्य गरि पहल गरिने छ ।

४) योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने ।

५) समुदायमा आधारित विपद् जोखिमन्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्ने ।

६) योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन आदि सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने ।

४.७ कार्यान्वयन कार्यनीति

क) गाउँपालिका द्वारा स्वीकृत “स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना” गाउँपालिकामा गठित स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति मार्फत कार्यान्वयन गरिने छ ।

ख) गाउँपालिका स्तरिय स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले स्वीकृत योजना विषयगत शाखा, वडा कार्यालय, समुदाय, संघ र प्रदेश अन्तरगतका कार्यालय, सङ्घसंस्था, निजी क्षेत्र, विकास साभेदार एवं अन्य सरोकारवालाहरुको सहयोग तथा समन्वयमा कार्यान्वयन गर्नेछ ।

गयो योजना कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको अधिकतम प्रयोग गरिने छ ।

४.८ स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्यक्रमहरू (क्रियाकलापहरू)

खत्याड गाउँपालिकामा पहिचान भएका प्रकोपहरूको कारणले प्रभावित क्षेत्र मा पार्न सक्ने प्रभावहरूलाई मध्यनजर गरी जलवायु अनुकूलन तथा विपद जोखिम न्युनिकरणका लागी नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि क्रियाकलापहरू र रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरू सम्बन्धि क्रियाकलापहरू तय गरिएको छ । यसरी क्रियाकलाप तय गर्दा मूलभूत रूपमा मानव संसाधन तथा संस्थागत विकास योजना, भौतिक पूर्वाधार विकास, प्राकृतिक स्रोत संरक्षण, जीविकोपाजनमा सुधार, नीतिगत क्षेत्रमा गर्नुपर्ने कार्यहरू तथा विकास कार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका विधिको मूलप्रवाहीकरण गर्ने जस्ता प्रमुख क्रियाकलापलाई आधार मानिएको छ ।

४.८.१ नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि क्रियाकलापहरु :

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न र विपद उत्थानशिल समुदाय निर्माण गर्नका लागी स्थानीय स्तरमा तर्जुमा गर्नु पर्ने नीतिगत प्रावधानहरु यसमा समेटिएका छन् । विपदको घटना मानव समुदायका लागि सम्बेदनशील भएकोले यस्तो अवस्था नआओस भन्नाका लागी समुदायमा अज्ञानता हटाउन गरिने प्रचारप्रसार तथा क्षमता अभिवृद्धि क्रियाकलापहरु पनि निर्धारण गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. (हजारमा)	श्रोतको व्यवस्था आन्तरिक	वाह्य	समय अवधी
१. भूकम्प	गाउँपालिकाका घर तथा भौतिक संरचना भूकम्प प्रतिरोधी नहुदा धनजनको क्षति हुन सक्ने जोखिम	• गाउँपालिकाको नक्सापासको निति कार्यान्वयन तथा सचेतना	गाउँपालिका	१००	गाउँपालिका		प्रत्येक वर्ष
		• भुकम्पवाट हुने क्षति र वच्चे उपायवारे वडास्तरमा सचेतना अभिवृद्धि	वडा कार्यालय गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	रेडक्स, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		• कमजोर तथा जोखिमयुक्त भवनहरुको तथ्यांक संकलन	गाउँपालिका	५०	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार	२०७९ देखि २०८० सम्म
		• भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण र भवन प्रवलीकरण सम्बन्धि प्राविधिक तथा मिस्त्रीहरुलाई तालिम	गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका		प्रत्येक वर्ष
		• खाद्य सुरक्षा, विउविजन सुरक्षा गर्ने, जनचेतना बढ्दि,	गाउँपालिका	१००	गाउँपालिका कृषि शाखा	कृषि ज्ञान केन्द्र	२०७९ भित्र प्रत्येक वर्ष
		• खुल्ला स्थान पहिचान र प्रचार प्रसार	गाउँ विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	१००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०७९ भित्र
		• सुचना प्रणाली व्यवस्थापन	गाउँपालिका सुचना शाखा	२००	नगरपालिका	संघ संस्थाहरु	२०७९ भित्र र प्रत्येक वर्ष
		• घर तथा संरचना निर्माण को नियमित अनुगमन	प्राविधिक शाखा	२००	गाउँपालिका		नियमित
		• समथल ठाउँमा घर निर्माणका लागि जनचेतना	वडा विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	१००	गाउँपालिका		नियमित
		• विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, स्वयंसेवक तथा विषयगत कलस्टरलाई तालिम तथा नमुना अभ्यास	गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	रेडक्स, सुरक्षा निकाय	प्रत्येक वर्ष
२. बाढी	खत्याड खोला, विहानी खोला, कवा खोला,	• नदि खोला किनार नजीक नयाँ वस्ती बनाउन रोक लगाउने	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		२०७९ देखि
		• नदि खोला किनारका जोखिमयुक्त वस्तीलाई स्थानान्तरण गर्ने नीति निर्माण र कार्यान्वयन	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		२०७९ देखि

	नुवाकोटी खोला घट्टेखोला, मुडग्राहा खोला तथा कर्णली नदी लगायतका खोलाहरूले घर तथा जमिन वगाइ जनधनको क्षति हुन सक्ने	- नदी खोलाजन्य पदार्थको जथाभावी उत्खननमा रोक लगाउन निति निर्माण र कार्यान्वयन - सुचना प्रणाली व्यवस्थापन - भूउपयोग नीति निर्माण र कार्यान्वयन - जोखिमग्रस्त र कटान गरिएको स्थानमा वृक्षारोपण - वाढी जोखिमपूर्ण स्थानहरूमा बाढीको व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	० २०० ० २०० १००	गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका	रेडक्स संघ- संस्थाहरु संघ संस्थाहरु संघ संस्थाहरु संघ संस्थाहरु	आ.व. २०७९ देखि २०८० देखि २०८० भित्र २०८० भित्र २०८० देखि प्रत्येक वर्ष मनसुन पुर्व
३ पहिरो	पहिरोका कारण जनधन र प्राकृतिक क्षति हुन सक्ने	- पहिरोवाट उच्च जोखिम स्थानका वस्तीहरू स्थानान्तरण सम्बन्धी निति निर्माण र कार्यान्वयन - भूउपयोग नीति निर्माण र कार्यान्वयन - सडक तथा भौतिक संरचना निर्माणमा मेसिन प्रयोग मापदण्ड निर्माण तथा कार्यान्वयन - सडक तथा भौतिक संरचना निर्माण गर्दा अनिवार्य वायो इन्जिनियरीड प्रविधिलाइ लागत स्टिमेटमा समावेस - उच्च जोखिम स्थानमा नयां संरचनाहरू बनाउन रोक लगाउने नीति निर्माण तथा कार्यान्वयन - भिरालो जमिनमा खेती गर्ने, कृषीवन प्रणाली विकास र विस्तार गर्न निति निर्माण - जोखिमग्रस्त स्थानमा वृक्षारोपण - पहिरोको जोखिम न्युनिकरण का लागी समुदायमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम	गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका,, वडा कार्यालयहरू	० ० ० ० ० ० २०० २००	गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु संघ- संस्थाहरु संघ संस्थाहरु आ.व. २०७९ /८० देखि आ.व. २०७९ /८० देखि आ.व. २०७९ /८० देखि आ.व. २०७९ /८० देखि	२०७९ देखि २०८० भित्र २०८० भित्र आ.व. २०७९ /८० देखि आ.व. २०७९ /८० देखि आ.व. २०७९ /८० देखि २०८० भित्र प्रत्येक वर्ष
४ खडेरी	खडेरीवाट अन्न वालीमा नोक्सान भइ खाद्य संकट	- जथाभावि जंगल फडानीमा रोक तथा खालि जमिनमा वृक्षारोपण - अन्न भण्डारण र उपयोग वारे समुदायमा सचेतना अभिवृद्धि - वैकल्पिक सिंचाइ प्रणालि वारे सचेतना अभिवृद्धि	गाउँपालिका, वडा कार्यालयहरू कृषि शाखा कृषि शाखा	२०० १०० १००	गाउँपालिका गाउँपालिका गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु कृषि ज्ञान केन्द्र कृषि ज्ञान केन्द्र, सिंचाइ डिभिजन	प्रत्येक वर्ष वर्षको २ पठक प्रत्येक वर्ष वर्षको २ पठक

		कृतिम सिचाई प्रणाली/सिचाई पोखरी निर्माण गरी सिचाई सेवा विस्तारको निति निर्माण र कार्यान्वयन	कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	कृषि ज्ञान केन्द्र, सिंचाई डिभिजन	२०७९ भित्र
		खडेरी सहन सक्ने विउ विजन प्रयोग सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	कृषि ज्ञानकेन्द्र	२०७९ देखि प्रत्येक वर्ष
		जलवायू परितर्वन अनुकूलन सम्बन्धि समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि ज्ञान केन्द्र,	प्रत्येक वर्ष
		रैथाने र स्थानीय प्रजातीका विउ विजनहरूको संरक्षण र प्रचार प्रसार गर्ने	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि ज्ञान केन्द्र,	प्रत्येक वर्ष
५ वन्यजन्तु	वन्यजन्तु वाट बालिनालिमा नोक्सान र मानिसलाई पनि आक्रमण गर्न सक्ने	वन्यजन्तु नियन्त्रण का लागी परमपरागत अभ्यास लाइ निरन्तरता दिने	समुदाय	०	बडा कार्यालय		वन्यजन्तुको प्रकोप बढादा
		वन्यजन्तु वाट सुरक्षित हुने उपाय वारे सचेतना कार्यक्रम	गाउँपालिका	१००	गाउँपालिका	वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		वन जंगल संरक्षण र घेरावार वारे चेतना	सामुदायिक वन	१००	गाउँपालिका	वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		कृषि योग्य जमिनमा तारबार लगाउन वारे चेतना	समुदाय	१००	गाउँपालिका	वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		बढी प्रभावित ठाउहरूमा साईरनको व्यवस्था	गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	संघ-संस्था	आवस्यकता अनुसार
६ हावाहुरी	हावाहुरीवाट घर विद्यालय तथा अन्य भौतिक संरचनाको क्षति हुने	हावाहुरी बढी हुने स्थानमा विद्यालय तथा सार्वजनिक संरचना निर्माण गर्न अनुमति नदिने निति निर्माण र कार्यान्वयन	गाउँपालिका		गाउँपालिका	विद्यालय	निरन्तर
		हावाहुरीको समयमा सुरक्षित रहने वारे समुदाय तथा वालवालिका लाइ सचेतना अभिवृद्धि गर्ने	गाउँपालिका, बडा कार्यालयहरू	२००	गाउँपालिका	संघ-संस्था	निरन्तर
		घर तथा सार्वजनिक स्थलका पुराना र बुढा र जोखिम युक्त रुख हटाउने	गाउँपालिका, बडा कार्यालयहरू	३००	गाउँपालिका	वन कार्यालय	निरन्तर
		वनजङ्गलको संरक्षण गर्ने	वन समुह		वनकार्यालय		निरन्तर
७ असिना	असिनाबाट अन्नवाली, तरकारी, फलफुलको क्षति हुने	जलवायू परितर्वन अनुकूलन सम्बन्धि समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	कृषि शाखा	५००	गाउँपालिका	कृषि ज्ञान केन्द्र,	प्रत्येक वर्ष
		रैथाने र स्थानीय प्रजातीका विउ विजनहरूको संरक्षण र प्रचार प्रसार गर्ने	कृषि शाखा	२५०	गाउँपालिका	कृषि ज्ञान केन्द्र,	प्रत्येक वर्ष
		टनेल खेति विस्तार वारे अगुवा कृषकहरूलाई तालिम	कृषि शाखा	२५०	गाउँपालिका	कृषि ज्ञान केन्द्र,	प्रत्येक वर्ष
		असिनाले हानी नगर्ने वा कम हानी गर्ने विउ विजनको	कृषि शाखा	२५०	गाउँपालिका	कृषि ज्ञान	प्रत्येक वर्ष

		प्रयोग वारे कृषकहरुलाई तालिम			केन्द्र,	
६ आगलागी	आगलागी का कारण मानविय, धन तथा वनजंगलको क्षति	- वालि चक्रमा परिवर्तन वारे सचेतना - बडामा सुरक्षा निकाय, दम्कलका सम्पर्क नम्बरहरु राख्ने - आगलागी हुन नदिन पोष्टर, पम्पलेट तयार गरेर वितरण गर्ने - धना तथा आगलागीको बढी जोखिम वस्तीहरुमा आगलागी सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने - विद्युतिय उपकरण ठिक राख्न समुदायमा सचेतना गर्ने - भएका पानी पोखरी तथा पानीका स्रोतहरुको संरक्षण गर्ने।	- कृषि शाखा, अगुवा कृषक - वडा कार्यालय - विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति - गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति - गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति - गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	- गाउँपालिका - वडा कार्यालय - गाउँपालिका - गाउँपालिका - गाउँपालिका - गाउँपालिका	- कृषि ज्ञान केन्द्र, - प्रत्येक वर्ष २०७९ देखि - प्रत्येक वर्ष - प्रत्येक वर्ष माघ मसान्त सम्म - प्रत्येक वर्ष	
९ चट्याङ्ग	चट्याङ्गबाट मानवीय तथा पशुचौपायामा क्षति हुने जोखिम	- प्रत्येक घरमा तथा सार्वजनिक संरचनामा विधुत जडान गर्दा अर्थिङ् गर्नुपर्ने वाध्यात्मक नीतिगत व्यवस्था गर्ने - गाउँपालिकामा भएका सम्पूर्ण घर तथा भवनमा अर्थिङ् गर्नुपर्छ भनी जनचेतना जगाउने - चट्याङ्ग बाट वच्ने उपायहरुको वारेमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने	- गाउँपालिका - गाउँपालिका, प्राविधिक शाखा - गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	- गाउँपालिका - गाउँपालिका - गाउँपालिका	- प्रत्येक वर्ष २०७९ देखि - प्रत्येक वर्ष	
१० हिमपात	हिमपात हुदा चिसोले मानिसको मृत्यु, पसु चौपाया, तरकारी फलफुल मा नोक्सान	- हिमपात सहन सक्ने प्रजातीको विकास र प्रयोग गर्ने - जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धि समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने - रैथाने र स्थानीय प्रजातीका वितु विजनहरुको संरक्षण र प्रचार प्रसार र प्रयोग वारे सचेतना - हिमपात बाट जोगिने उपायहरु वारे सचेतना का कार्यक्रम गर्ने - सुसक्षित खाद्य भण्डारन सम्बन्धि सचेतना	- कृषि शाखा, अगुवा कृषक - कृषि शाखा, अगुवा कृषक - कृषि शाखा, अगुवा कृषक - गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, विद्यालय - गाउँपालिका कृषि	- गाउँपालिका - गाउँपालिका - गाउँपालिका - गाउँपालिका - गाउँपालिका	- कृषि ज्ञानकेन्द्र, - प्रत्येक वर्ष - कृषि ज्ञानकेन्द्र, - प्रत्येक वर्ष - कृषि ज्ञानकेन्द्र, - प्रत्येक वर्ष	

			शाखा, अगुवा कृपक		बड़ा कार्यालय	ज्ञानकेन्द्र,	
११ महामारी	महामारी फैलिएर मानिसको मृत्यु हुन सक्ने	• पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम	गाउँपालिका तथा बड़ा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति	५००	गाउँपालिका	संघसंस्था	निरन्तर
		• महामारी वाट वच्न स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	२००	गाउँपालिका	संघसंस्था	निरन्तर
		• महामारी नियन्त्रण र रोकथामका लागी दक्ष जनशक्ति तयार	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	३००	गाउँपालिका	संघसंस्था	निरन्तर
जम्मा वजेट			१००५०				

४.८.२ जोखिम न्यूनीकरण : रोकथाम, अल्पिकरण र अनुकूलनका कार्यहरु

गाउँपालिका भित्र रहेका विपद्जन्य सङ्कटासन्ता तथा जोखिम कम गर्न रोकथाम, अल्पिकरण र अनुकूलनका कार्यहरु विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलिकरण, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, नदी तटबन्ध, पहिरो नियन्त्रण, भौतिक पुर्वाधार निर्माण, वित्तविजनको व्यवस्था, प्रविधि जडान लगायतका कृयाकलापहरु यहां वजेट सहित समेटिएका छन्।

४.८.२.१ भुकम्पको जोखिम न्यूनीकरण सर्वेभाब

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
२	भुकम्प प्रतिरोधि घर र संरचना एकदम कम हुदा भुकम्प वाट हुने क्षति को जोखिम	भुकम्प प्रतिरोधि घर तथा सार्वजनिक संरचना निर्माण	गाउँपालिका	१००००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	२०७१ सम्म
१	स्वास्थ्य संस्थाका भवन जिर्ण हुदा भुकम्प वाट हुने क्षति को जोखिम	उच्च जोखिममा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको पहिचान प्रवलिकरण	गाउँपालिका	५०००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	२०७१ सम्म
१	विद्यालयका भवन जिर्ण हुदा भुकम्प वाट हुने क्षति को जोखिम	उच्च जोखिममा रहेका विद्यालय हरुको पहिचान र प्रवलिकरण	गाउँपालिका	५०००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शिक्षा विभाग	२०७१ सम्म
१	खुल्ला स्थानको पहिचान र संरक्षण नहुदा विपद पश्चात सुरक्षित स्थल नहुनु	खुल्ला स्थान पहिचान संरक्षण	गाउँपालिका,बडा विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,	१०००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार	२०७७ देखि २०७१ सम्म
१	भूकम्प प्रतिरोधी घर संरचना	१०० जना भूकम्प प्रतिरोधी घर	गाउँपालिका,,	१०००	गाउँपालिका		२०७७ देखि

	निर्माण सम्बन्धी दक्ष सिकर्मी,डकर्मीको कमि	संरचना निर्माण सम्बन्धी दक्ष सिकर्मी,डकर्मी तयार गर्न तालिम	प्राविधिक शाखा				प्रत्येक वर्ष
२	सार्वजनिक संरचनाहरु बालमैत्री, आपाङ्गमैत्री, जेष्ठ नागरिकमैत्री नहुन्	गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने सार्वजनिक संरचनाहरु बालमैत्री, आपाङ्ग मैत्री, जेष्ठ नागरिक मैत्री बनाउने	गाउँपालिका,, प्राविधिक शाखा	१००००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
३	सुरक्षित आवास सहित वस्ति विकास नहुन्	१ स्थानमा सुरक्षित आवास सहित वस्ति विकास	गाउँपालिका,,	५००००			आ.व. २०८२/८३
जम्मा				१००,०००			

४.८.२.२ बाढीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	वात्य	
१	वडा नं १ मा २५ घर र ८० हल जमिन क्षति हुन सक्ने	वडानं १ का खोलाहरुमा तटवन्धन	गाउँपालिका,वडा कार्यालय	१५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
१	वडा नं २ मा ४० घर र ५० हल जमिन क्षति हुन सक्ने	वडा नं २ का खोला तथा खहरेमा तटवन्धन	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
१	वडा नं ३ मा ३१ घर र ९० हल जमिन क्षति हुन सक्ने	वडा नं ३ का खोला तथा खहरेमा तटवन्धन	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
१	वडा नं ५ मा ७० घर र ५०० हल जमिन क्षति हुन सक्ने	वडा नं ५ का खोला तथा खहरेमा तटवन्धन	गाउँपालिका	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भुजलाधाररक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
१	वडा नं ६ मा १८० घर र २०० हल जमिन क्षति हुन सक्ने	वडा नं ६ का खोला तथा खहरेमा तटवन्धन	गाउँपालिका	४०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
१	वडा नं ७ मा ६० घर र ५०० हल जमिन क्षति हुन सक्ने	वडा नं ७ का खोला तथा खहरेमा तटवन्धन	गाउँपालिका	३५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ भित्र
१	वडा नं ८ मा ३५१ घर र ७०० हल जमिन क्षति हुन सक्ने	वडा नं ८ का खोला तथा खहरेमा तटवन्धन	गाउँपालिका	५०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
१	वडा नं १० मा ३३१ घर र ८०	वडा नं १० का खोला तथा खहरेमा	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार	२०८१ भित्र

	हल जमिन क्षति हुन सक्ने	तटवन्धन				संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	
१	वडा नं ११ मा १०० घर र ४० हल जमिन क्षति हुन सक्ने	वडा नं ११ का खोला तथा खहरेमा तटवन्धन	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ भित्र
१	गाउँपालिका क्षेत्रका नदी,खोलाहरुले वर्षेनि घर को क्षतिका साथै खेतियोग्य जमिन कटान गर्ने	गाउँपालिका क्षेत्रका खत्याड खोला,विहानीखोला, कवा खोला, नुवाकोटी खोला,घटेखोलन, मुडग्राहा खोला लगायत सबै खोला किनारमा वृक्षरोपण गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
१	वाढीवाट पानिका मुहानमा क्षति हुन सक्ने	नदि खोला क्षेत्रका पानीका मुहानहरु संरक्षण गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	२५००	गाउँपालिका	खानेपानी तथा सरसफाइडिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				३०,५००			

४.८.२.३ पहिरोको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा

प्राथमिकता क्र.स	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
२	पहिरोवाट वडा नं १ मा ४५ घर र ७० बोरा खेतियोग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं १ को कर्मासी, फुल्याको घर, साटबाडा, जम्फै बमकाडा क्षेत्रको पहिरो नियन्त्रण	गाउँपालिका	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
२	पहिरोवाट वडा नं २ मा १६५ घर र १५० हल खेतियोग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं २ का पहिरो जाने क्षेत्रमा र्याविन लगाउने	गाउँपालिका	१५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु-जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८३ भित्र
२	पहिरोवाट वडा नं ३ मा ५० घर र ५० हल खेतियोग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं ३ का पहिरो जाने क्षेत्रमा र्याविन लगाउने	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
२	पहिरो वाट वडा नं ४ मा ८० घर र १ हेक्टर खेतियोग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं ४ को पैखु का पहिरो जाने क्षेत्रमा र्याविन लगाउने	गाउँपालिका	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
२	पहिरो वाट वडा नं ६ मा ५८ घर र २५ हल खेतियोग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं ६ को पहिरो जाने क्षेत्रमा र्याविन लगाउने	गाउँपालिका	१५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,भु जलाधार संरक्षण विभाग,भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ भित्र

२	पहिरोवाट वडा नं ७ मा ६० घर र ५०० हल खेतियोग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं ७ का कुदु, विहानी, सुब्र, गुयालखाडा मा र्याविन, रिटेनिङ वाल लगाउने	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ भित्र
२	पहिरोवाट वडा नं ८ मा १५१ घर र ३०० हल खेतियोग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं ८ को पहिरो जोखिम क्षेत्रमा र्याविन वाल लगाउने	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
२	पहिरोवाट वडा नं ९ मा ४७० घर र १५० हल खेतियोग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं ९ को पहिरो नियन्त्रण का लागी र्याविन र रिटेनिङ वाल निर्माण तथा वडाका पहिरो जाने क्षेत्रमा तारजाली लगाउने	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
२	पहिरोवाट वडा नं १० मा १५४ घर र १९५ हल खेतियोग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं १० का रिगा, सेही, ह्याङ्गलु, बिन, डुमाना मा पहिरो नियन्त्रण का लागी र्याविन र रिटेनिङ वाल निर्माण	गाउँपालिका	२५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ भित्र
२	पहिरोवाट वडा नं ११ मा २०० घर र ६० हल खेति योग्य जमिन नोक्सान हुने	वडा नं ११ का पहिरो जाने क्षेत्रमा र्याविन र रिटेनिङ वाल निर्माण	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०७९ देखि
१	वन विनास हुदा पहिरोको जोखिम	सबै वडाका पहिरो जाने क्षेत्रमा वृक्षारोपण	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२ वर्ष भित्र
१	सडक निर्माण गर्दा वायो इन्जिनियरिङ नहुदा पहिरो जाने जोखिम	सबै वडाका वाटो निर्माण गर्दा भएका पहिरो जाने क्षेत्रमा वायो इन्जिनियरिङ	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, पुर्वाधार कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				२००००			

४.८.२.४ खडेरीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	वन विनासका कारण वनजंगल मासिदा पार्नका श्रोत घट्नु	खालि र नाडगा डाडामा वृक्षारोपण	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, वन विभाग, वन डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
१	पर्याप्त सिंचाइ सुविधा नहुदा खडेरी पर्दा	सबै वडाहरूमा सिंचाइ सुविधा विस्तार	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	१००००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार, सिंचाइ विभाग विभाग, जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास	५ वर्ष भित्र

	अन्नवाली सुक्नु				डिभिजन कार्यालय	
१	सिंचाइ कुला भत्कदा सिंचाइ नहुदा जमिन र अन्नवाली सुक्नु	गाउँपालिका क्षेत्रका सबै कुला नहरहरुको नियमित मर्मत सम्भार	गाउँपालिका,गाउँपालिका कृषि शाखा	५०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार,सिंचाइ विभाग विभाग,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय
१	वैकल्पिक सिचाइ प्रणाली नहुदा जमिन र अन्नवाली सुक्नु	सबै बडाहरुमा सिंचाइ पोखरी निर्माण	नगर गाउँपालिका कृषि शाखा	५०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार,सिंचाइ विभाग विभाग,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय
१	खडेरी का कारण अन्नवालि नास	खडेरी सहनसक्ने प्रजातिको वित्तविजन खरिद तथा भण्डारण वितरण,वित्तबैंक स्थापना तालिम र अनुदान दिने,	गाउँपालिका कृषि शाखा	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत कृषि विभाग,कृषि ज्ञान केन्द्र
१	खडेरीका कारण पानीका मुहानहरु सुक्नु	गाउँपालिका भित्रका सबै पानीका श्रोत तथा मुहान संरक्षण,मर्मत	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय
१	परम्परागत पोखरी नास हुदै जानु	परम्परागत पोखरी हरुको संरक्षण	गाउँपालिका	११००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय
जम्मा				३०१००		

४.८.२.५ वन्यजन्तुको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	वन्यजन्तुवाट वालिनालि तथा फलफुल र तरकारीमा नोक्सानी	सबै बडामा चौकिदारको व्यवस्था गर्ने	वन समुह,गाउँपालिका	११००	समुदाय	गाउँपालिका	२०७९ देखि निरन्तर
२	वन्यजन्तुवाट अन्न,फलफुल तरकारी मा नोक्सानी	वन्यजन्तु प्रभावित क्षेत्रमा घेरावार गर्ने	वन समुह,गाउँपालिका	२०००	वनसमुह गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार,वन विभाग,वन डिभिजन कार्यालय	२०७८ भित्र
२	वन्यजन्तुवाट वालिनालि तथा फलफुल र तरकारीमा नोक्सानी	जनावरहरूलाई तर्साउनका लागि आवश्यक सामग्रीहरु गुलेली, वाजा,लाइट,माइकको व्यवस्था	वन समुह,बडा कार्यालय	२५०	वनसमुह गाउँपालिका	संघ संस्था	निरन्तर
३	वन्यजन्तु पानी खान वस्तिमा भरेर नोक्सानी	वन क्षेत्रमा पानीपोखरी निर्माण	वनसमुह गाउँपालिका	१०००	वनसमुह गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार,वन विभाग,वन डिभिजन कार्यालय	२०७९ देखि ३ वर्ष भित्र
१	वन्यजन्तु आहारा खोज्दै वस्तिमा	वन क्षेत्रमा वन्यजन्तुले मन पराउने	वन समुह,बडा कार्यालय	२००	वनसमुह	संघ र प्रदेश सरकार,वन	प्रत्येक वर्ष

	झरेर नोकसानी	फलफल र विरुवा रोप्ने			गाउँपालिका	विभाग, वन डिभिजन कार्यालय	
१	वन्यजन्तु वाट अन्वालि नास	वालि विमा गर्ने	अगुवा कृषक, गाउँपालिका कृषि शाखा	१००	गाउँपालिकापालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत कृषि विभाग, कृषि ज्ञान केन्द्र	२ वर्ष भित्र
जम्मा				४६५०			

४.८.२.६ हावाहुरीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	जस्ताले छाएका विद्यालयहरुका छाना हावाले उडाउन सक्ने जोखिम	सबै वडाका जस्ताले वनेका विद्यालयहरुका छाना मजबुत बनाउने	नगर शिक्षा शाखा, विद्यालय	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत शिक्षा विभाग, शिक्षा समन्वय इकाइ, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	जस्ताले छाएका स्वास्थ्य संस्था का छाना हावाले उडाउन सक्ने जोखिम	सबै वडाका जस्ताले वनेका स्वास्थ्य संस्था लगायतका सार्वजनिक संरचनाका छाना मजबुत बनाउने	नगर स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्था	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत स्वास्थ्य विभाग, स्वास्थ्य कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२	घर तथा सार्वजनिक संरचनाका छानाहरु कमजोर हुदा हावाहुरीले उडाउन सक्ने	घर तथा सार्वजनिक भवनहरुका छाना हावाहुरी प्रतिरोधी निर्माण गर्ने	समुदाय, वडा कार्यालय, गाउँपालिका		समुदाय, गाउँपालिका		प्रत्येक वर्ष
२	दक्ष कालिगाढ नहुदा छाना कमजोर बनि उडाउने जोखिम	डकर्मी, सिकर्मीहरुलाई हावाहुरी प्रतिरोधी छाना निर्माण गर्ने तालिम	वडा कार्यालय, गाउँपालिका	२००	वडा कार्यालय, गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत का कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
१	विद्यालयका भयाल, ढोकाहरु कमजोर हुदा हावाहुरीको जोखिम	विद्यालयका भयाल, ढोका वलियो गरी बनाउने र नियमित मर्मत सम्भार गर्ने	विद्यालय, गाउँपालिका शिक्षा शाखा	१०००	गाउँपालिका	शिक्षा समन्वय इकाइ, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				६२००			

४.८.२.७ असिनाको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	असिनाका कारण तरकारी वालिमा क्षति	प्लाष्टिक टनेल खेती विस्तार तथा, अन्य सामाग्री वितरण	गाउँपालिका कृषि शाखा	५०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत कृषि विभाग, कृषि ज्ञान केन्द्र, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष

२	असिनाका कारण अन्त तथा तरकारी वालिमा क्षति	असिना सहनसक्ने वैकल्पिक वालि हरुको खेति विस्तार	गाउँपालिका कृषि शाखा	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत कृषि विभाग,कृषि ज्ञान केन्द्र,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
३	प्रयोग भइरहेका विउ विजन कारण अन्त तथा तरकारी वालिमा क्षति	रैथाने र छिटो पाक्ने वालिहरुको खेति विस्तार	गाउँपालिका कृषि शाखा	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत कृषि विभाग,कृषि ज्ञान केन्द्र,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	असिना ले वालीनालीमा क्षति	वाली चक्रमा परिवर्तन	गाउँपालिका कृषि शाखा	०	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत कृषि विभाग,कृषि ज्ञान केन्द्र,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
३	कृषि उत्पादन असिनावाट क्षति	असिना प्रभावित किसान हरु लाइ राहत र क्षतिपुर्तिको व्यवस्था	गाउँपालिका कृषि शाखा	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत कृषि विभाग,कृषि ज्ञान केन्द्र,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	कृषि उत्पादन असिनावाट क्षति	वालि विमा गर्ने	गाउँपालिका कृषि शाखा		गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तर्गत कृषि विभाग,कृषि ज्ञान केन्द्र,संघ संस्था	२ वर्ष भित्र
जम्मा				१२०००			

४.८.२.८ आगलागीको जोखिम न्यूनिकरण सर्वद्वयमा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
२	गाउँपालिकाका घर आगलागीको जोखिम	सुधारिएको चुल्होमा सहयोग तथा विस्तार	गाउँपालिका	१०००	गाउँपालिका	वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र	निरन्तर
१	गउँपालिकाका घर,पसल तथा सार्वजनिक संरचनाहरुमा आगलागीवाट क्षति हुन सक्ने	पानी संरक्षण पोखरीको निर्माण	गाउँपालिका,वडा कार्यालय	११००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय	३ वर्ष भित्र
३	वन जंगलमा आगलागीको जोखिम	सामुदायिक वन तथा अन्य आगलागीको जोखिमपूर्ण वनहरुमा अग्निरेखा निर्माण गर्ने	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	३०००	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	संघ र प्रदेश अन्तर्गत,वन विभाग,वन डिभिजन कार्यालय	२ वर्ष भित्र
२	वन जंगलमा आगलागीको जोखिम	वन ढेलो नियन्त्रण तालिम	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	५००	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	संघ र प्रदेश अन्तरगत,वन विभाग,वन डिभिजन कार्यालय	
१	गउँपालिकाका घर,पसल तथा सार्वजनिक संरचनाहरुमा आगलागी वाट क्षति हुन सक्ने	आगलागी तथा आगो जन्य प्रकोप सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	३००	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	संघ र प्रदेश अन्तर्गत,वन विभाग,वन डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२	गउँपालिकाका सार्वजनिक संरचनाहरुमा आगलागीको जोखिम	गाउँपालिकाको कार्यालय, वडाकार्यालय, विद्यालय,स्वास्थ्य संस्था जस्ता सार्वजनिक ठाउँहरुमा फायर एक्सटीड रिवर्सर रास्ते	गाउँपालिका	५००	गाउँपालिका		२०७९ देखि मंसिर
जम्मा				६४००			

४.८.२.९ चट्याडको जोखिम न्यूनिकरण सर्वभाषा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	विद्यालयहरुमा चट्याड प्रतिरोधि प्रणाली जडान नहुदा मानविय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने	गाउँपालिकाका सबै विद्यालय हरुमा चट्याड प्रतिरोधि प्रणाली जडान गर्ने	नगर शिक्षा शाखा, विद्यालय	३००	गाउँपालिका	संघसस्था	२०८० भित्र
२	घरहरुमा अर्थिङ्ग नगर्दा मानविय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने	घर निर्माण गर्दा अनिवार्य अर्थिङ्ग गर्ने प्रोत्साहन गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय		गाउँपालिका	संघसस्था	निरन्तर
३	स्वास्थ्य संस्था तथा सार्वजनिक संरचनाहरुमा चट्याड प्रतिरोधि प्रणाली जडान नहुदा मानविय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने	गाउँपालिकाका स्वास्थ्यचौकी लगायतका सार्वजनिक भवनहरुमा चट्याड प्रतिरोधि प्रणाली जडान गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	२००	गाउँपालिका	सहरी विकास तथा भवन कार्यालय संघसस्था	निरन्तर
५	चट्याडबाट मानवीय वा पशुचौपायाको क्षति हुने जोखिम	चट्याडबाट बच्ने उपायबारे समुदायमा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	गाउँपालिका, वडा विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति,	३००	गाउँपालिका	भेटनरि अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र संघसस्था	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				५००			

४.८.२.१० हिमपातको जोखिम न्यूनिकरण सर्वभाषा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	हिमपातवाट विपन्न तथ वृद्धवृद्धाको मृत्यु वा विरामी पर्ने जोखिम	विपन्न वृद्धवृद्धा का लागी न्यानो कपडा वितरण	गाउँपालिका सामाजिक शाखा, वडा कार्यालय	५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार	प्रत्येक वर्ष
१	हिमपातवाट वालवालिका तथा अपाङ्गको मृत्यु वा विरामी पर्ने जोखिम	विपन्न वालवालिका तथा अपाङ्गका लागी न्यानो कपडा वितरण	गाउँपालिका सामाजिक शाखा, वडा कार्यालय	५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार	प्रत्येक वर्ष
२	हिमपातवाट विपन्न तथ वृद्धवृद्धाको मृत्यु वा विरामी पर्ने जोखिम	दाउरा इन्धनको व्यवस्थापन	गाउँपालिका वडा कार्यालय	३००	गाउँपालिका		प्रत्येक वर्ष
३	हिमपातका कारण पशु चौपायाको मृत्यु तथा विरामी पर्ने जोखिम	हिमपात वाट जोगाउन पशु गोठ सुधार	गाउँपालिका पशुशाखा	१०००	गाउँपालिका	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय, युनिसेफ, रेड क्रस	प्रत्येक वर्ष

४	हिमपातका कारण तरकारी, फलफुल तथा पाक्दै गरेको अन्नवाली नोक्सान	जमिनमुनि हुने र वेमौसमी खेति प्रणली विस्तार	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ प्रदेश अन्तर्गत कृषि विभाग,कृषि ज्ञान केन्द्र,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
२	हिमपातवाट विपन्न तथ वृद्धवृद्धाको मृत्यु वा विरामी पर्ने जोखिम	हिमपातवाट जोगिन सचेतना कार्यक्रम	गाउँपालिका तथा वडा विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार	प्रत्येक वर्ष
			जम्मा	३३००			

४.८.२.११ महामारीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	सरसफाईको कमीले महामारी फैलने जोखिम	सबै वडाहरुमा पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	गाउँपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता समिति	३०००	गाउँपालिका	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	निरन्तर
२	सरसफाईको कमी तथा विपद पश्चात महामारी फैलने जोखिम	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	५००	गाउँपालिका	जनस्वास्थ्य कार्यालय,स्वास्थ्य विभाग	२०७९ देखि
१	सरसफाईको कमी तथा विपदपश्चात महामारी फैलने जोखिम	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा भाडापछाला, रुधाखोकी लगायत किटजन्य रोगका औषधीको बफर स्टक राख्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	१०००	गाउँपालिका	जनस्वास्थ्य कार्यालय,स्वास्थ्य विभाग	निरन्तर
१	सरसफाईको कमी तथा महामारी फैलने जोखिम	विद्यालय सरसफाई कार्यक्रम सञ्चालन	गाउँपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता समिति गाउँपालिका शिक्षा शाखा,विद्यालय	१०००	गाउँपालिका	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय,युनिसेफ,रेड क्रस	प्रत्येक वर्ष
१	पशुहरुमा संक्रामक रोग फैलने जोखिम	पशुहरुलाई नियमित भ्याविसीन दिने	गाउँपालिका पशु विकास शाखा	५००	गाउँपालिका	भेटनरि अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र संघसंस्था	निरन्तर
१	दुषित पानी पिउदा पानी जन्य रोग वढ्ने जोखिम	पानी सुदृढिकरणका विधिवारे समुदायमा सचेतना तथा सामाजी वितरण	गाउँपालिका तथा वडास्तरिय खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता समिति, गाउँपालिका	५००	गाउँपालिका	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय,युनिसेफ,रेड क्रस	निरन्तर
१	पानीका मूल दुषित हुदा फौहर पानी पिउदा पानी जन्य रोग वढ्ने जोखिम	खानेपानी मुहानहरुको सरसफाई	गाउँपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाई	३००	गाउँपालिका	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन	निरन्तर

			स्वच्छता समिति, गाउँपालिका			कार्यालय,युनिसेफ,रेड क्रस	
२	कोभिड लगायतका महामारी तथा फ्लु को जोखिम	कोभिड लगायतका महामारी तथा फ्लु को जोखिमका बेला क्वारेन्टाइन स्थापना	वडा कार्यालय,गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	१०००	गाउँपालिका	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार
१	कोभिड लगायतका महामारी तथा फ्लु को जोखिम	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा फ्लु क्लिनिक तथा आइसोलेसन वार्ड स्थापना	वडा कार्यालय,गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	१०००	गाउँपालिका	गाउँपालिका	२०७८ भित्र
जम्मा				जम्मा	८,८००		
कुल जम्मा बजेट				२२२,७५०			

परिच्छेद ५ : लागत अनुमान तथा श्रोत व्यवस्थापन :

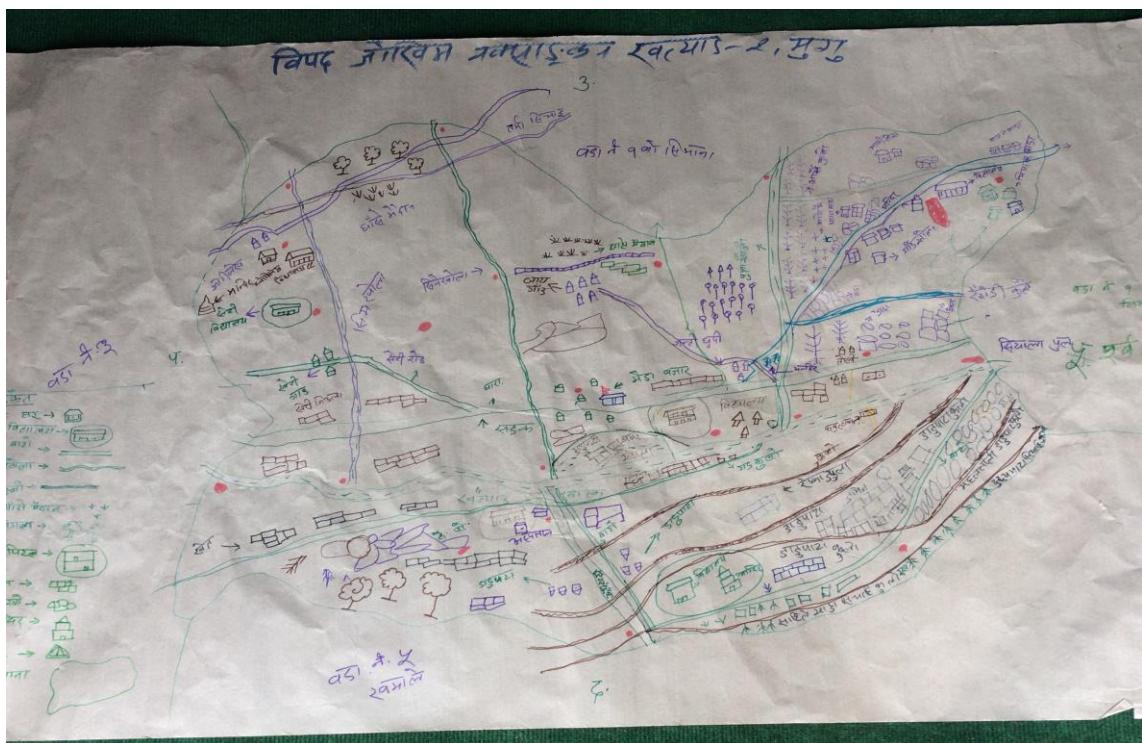
५.१ लागत अनुमान : यस खत्याड गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना अनुसार क्षेत्रगत योजना तथा कार्यक्रमका लागी कुल वजेट २२ करोड २२ लाख ७ सय पचास अनुमान गरिएको छ। विगतको वर्षहरूमा गाउँपालिकाले यस क्षेत्रमा गरेको लगानी र हालको प्रतिवद्धता अनुरूप अपुग हुने श्रोत रकमको परिचालनका लागि देहाय अनुसारको रणनीति अखिलयार गरिने छ।

- आन्तरिक आयस्रोतको दायराको खोजी र वृद्धि गर्ने
- विकास साभेदारी निकायसंग समन्वय गर्ने
- संघ तथा प्रदेशसंग समन्वय गर्ने
- निजी तथा सार्वजनिक साभेदारी एवं सहकार्य गर्ने
- जनसहभागिता वृद्धि गर्ने
- वित्तीय जोखिम न्यूनिकरणका लागि पारदर्शिता तथा सुशासन सम्बन्धी व्यवस्थाहरु कार्यान्वयनका लागि विशेष श्रोत साधनको परिचालन गर्ने।

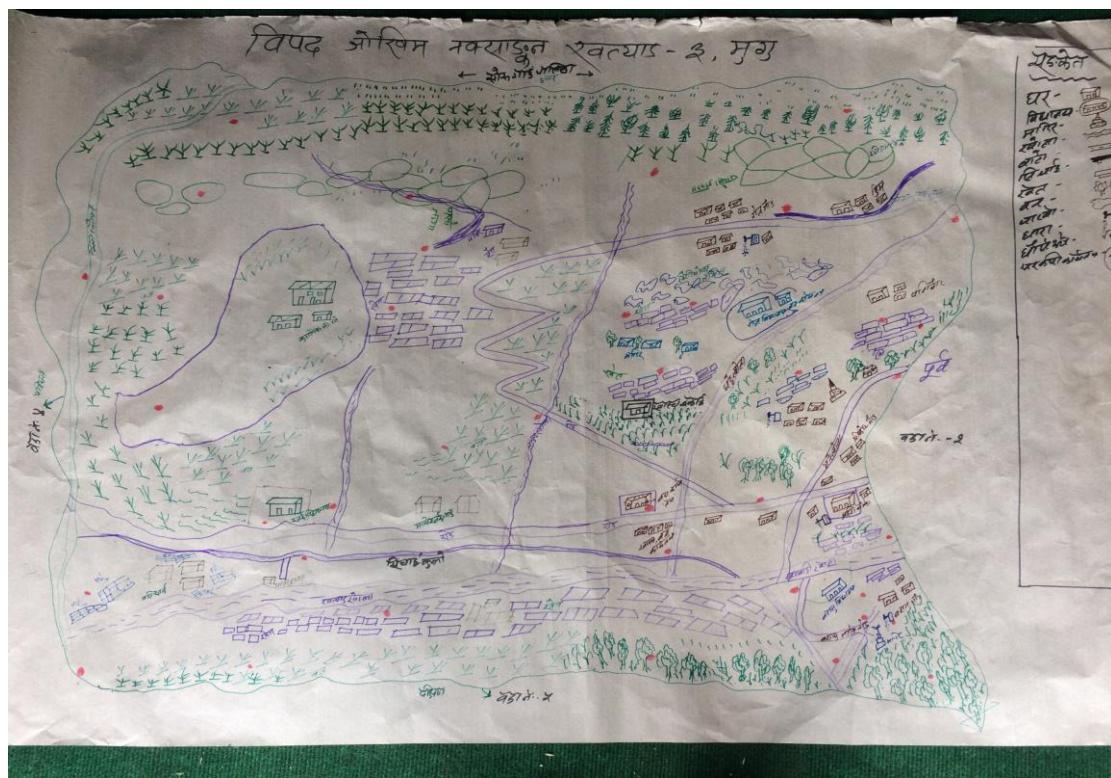
अनुसुची १ : जोखिम नक्सा

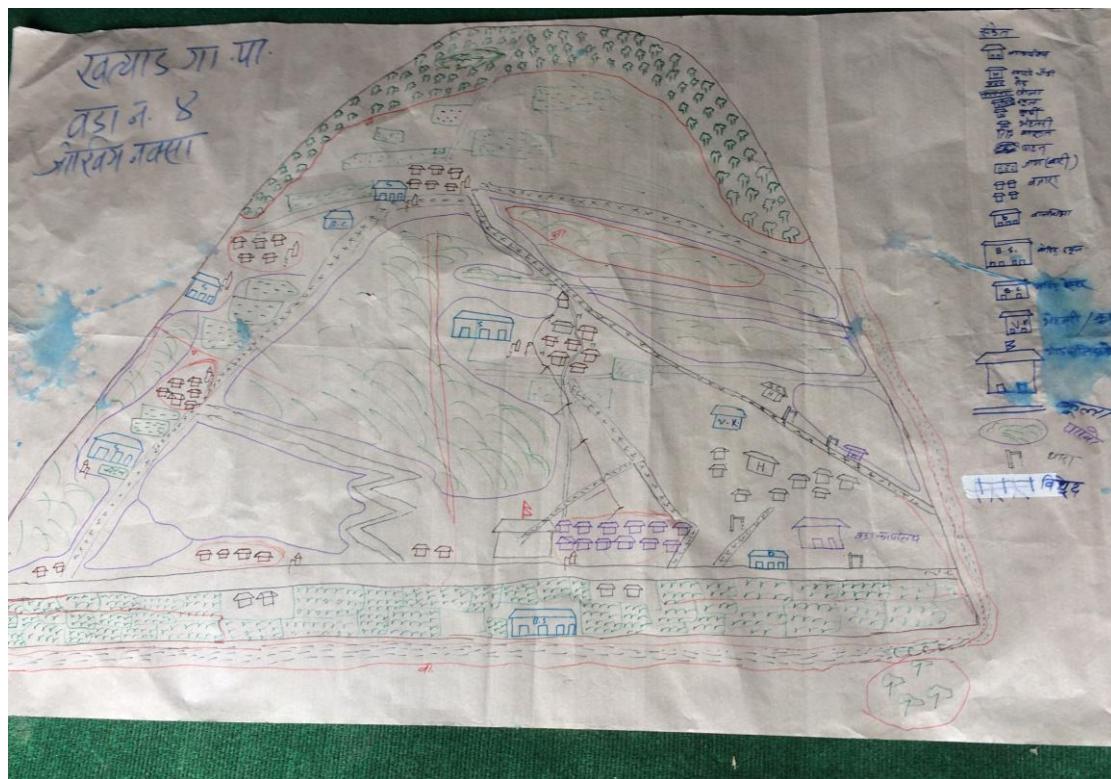
(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. १ को जोखिम नक्सा)

(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. २ को जोखिम नक्सा)

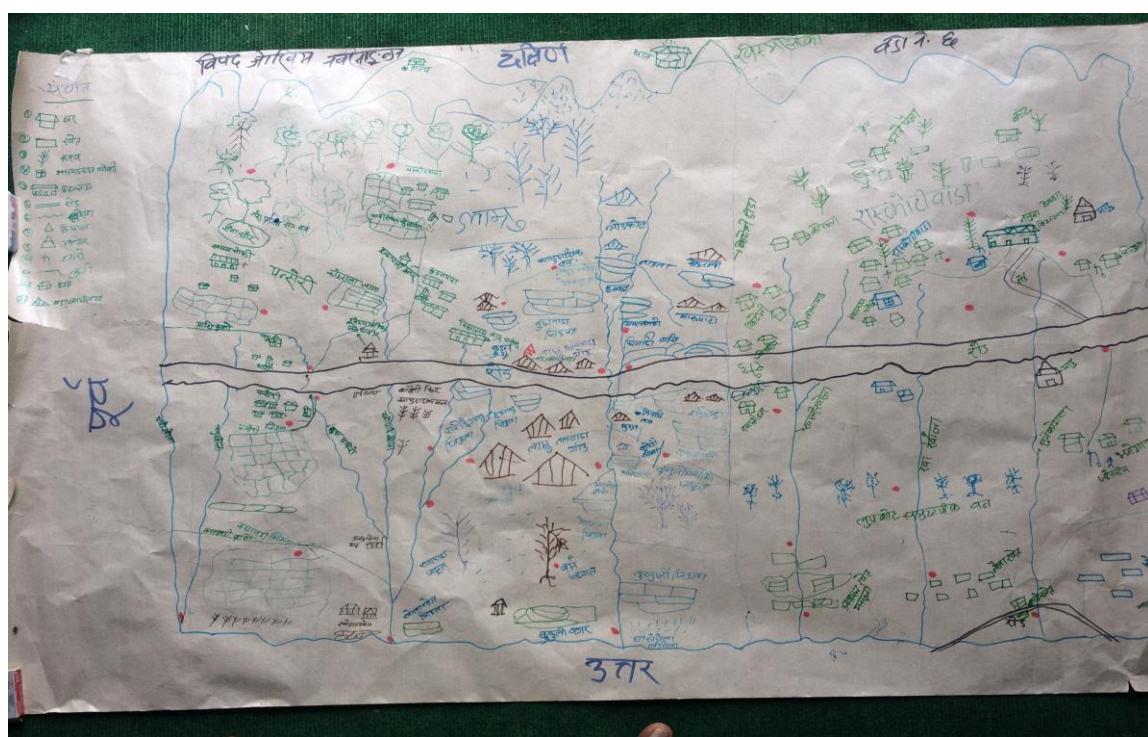
(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. ३ को जोखिम नक्सा)

(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. ४ को जोखिम नक्सा)

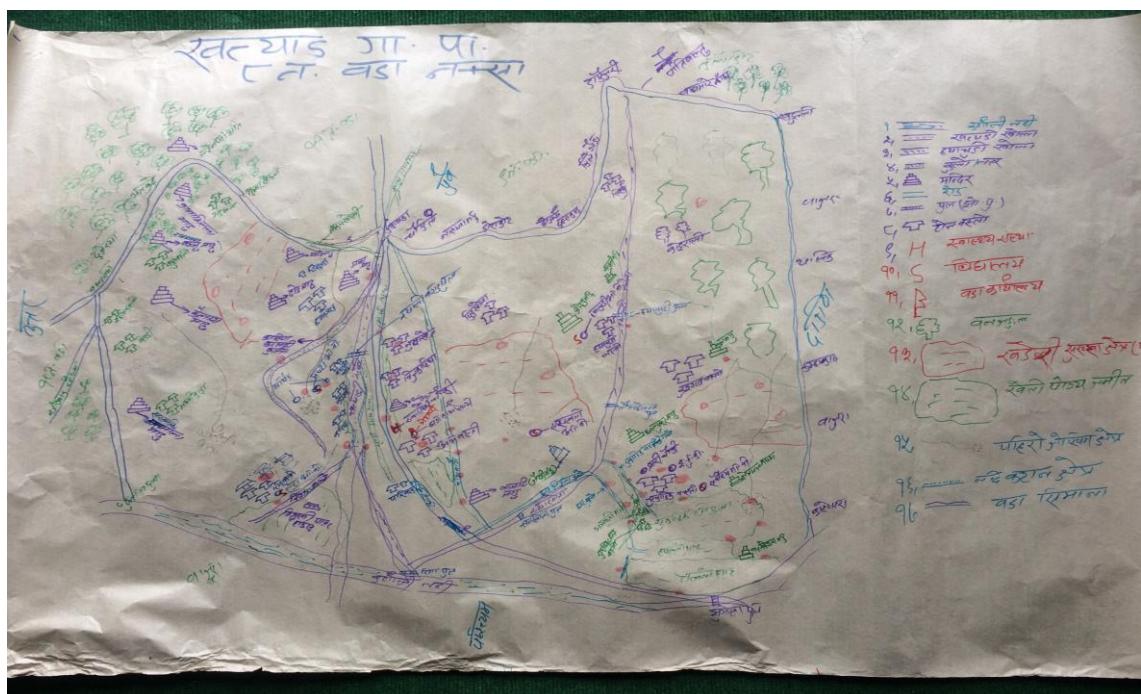
(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. ५ को जोखिम नक्सा)

(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. ६ को जोखिम नक्सा)

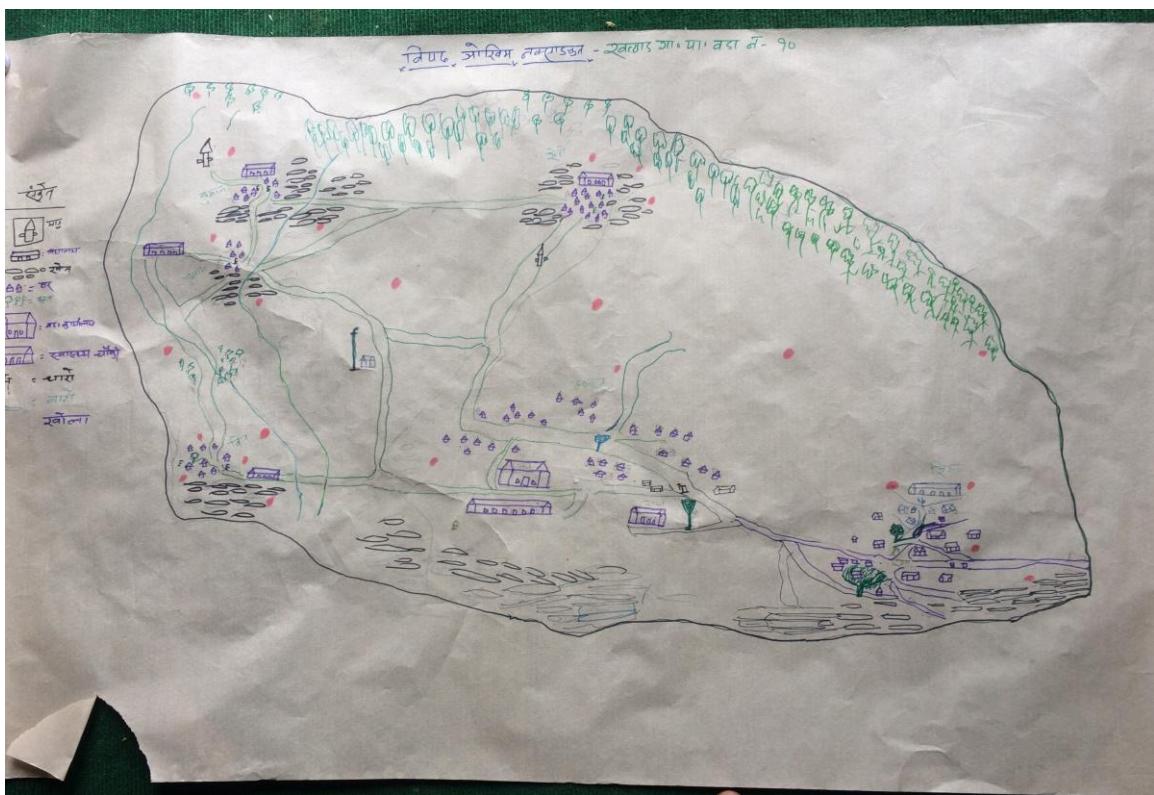
(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. ७ को जोखिम नक्सा)

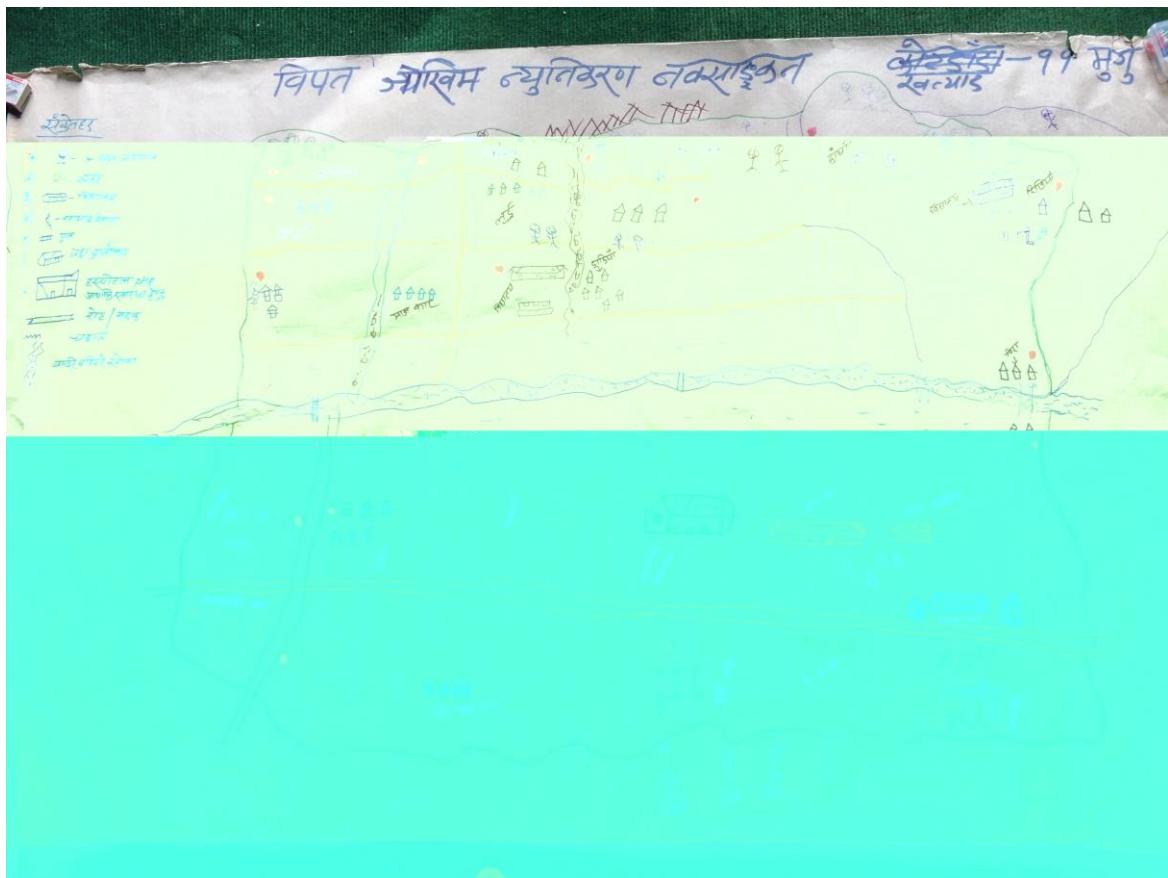
(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. ८ को जोखिम नक्सा)

(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. ९ को जोखिम नक्सा)

(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. १० को जोखिम नक्सा)

(खत्याड गाउँपालिका वडा नं. ११ को जोखिम नक्सा)

अनुसूची २. प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं १)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्नसक्ने बालबालिका	बालबालिकालाई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिचाई संरचना
बाढी	वडा नं १ सबै	२५	१५०	४० हल				४ वटा	३ वटा	४ वटा
पहिरो	कर्मासी, फुलेको घर, साटवाडा, जम्फै बमकाडाँ	४५	३००	३५ हल	आधारभुत विद्यालय कर्मासी, आधारभुत विद्यालय साटवाडा	३५०	मसाने खोला तर्न गाहे	४ वटा	८ वटा	४ वटा
आगलागी	वडा नं १ सबै	१००	६००		२ वटा	३५०	आउन जान नसकिने			
खडेरी	वडा नं १ सबै	१५०	७००	१०० हल				४ वटा		४ वटा
ीहमपात	वडा नं १ सबै	७५	४००		२ वटा	३५०	विद्यालय आउन गाहो			
असिना	वडा नं १ सबै	२००	७००	हल	२ वटा	३५०	विद्यालय आउन गाहो			
हावाहुरी	वडा नं १ सबै	५०	२५०		२ वटा	३५०	छाना उडाउने			

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं २)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्नसक्ने बालबालिका	बालबालिकालाई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिचाई संरचना
पहिरो	वडाभरी	१६५	९००	१५० हल	मा.वि. पापरगडा	५५०	हिडडुल गर्न गाहो	४ वटा	१ नर्सरी, १३ पसल, ४ वटा	४ वटा

									होटल	
आगलागी	वडाभरी	२००	११००			४००				
खडेरी	वडाभरी	१०५	५५०	१०० हल जमिनको अन्नबाली		४००	रुधाखोकी फैलने	५ वटा खानेपानी आयोजनाको मुल सुक्ने		५ वटा
बाढी	वडाभरी	१६८	८४०	२५९ हल				४वटा	१ मिल	११ वटा
हावा हुरी	वडाभरी	६०	३००		४ विद्यालय	३५०	छाना उडाउने			
असिना	वडाभरी	१००	५००	५०० हल जग्गाको अन्नबाली						

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं ३)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्न सक्ने बालबालिका	बालबालिकालाई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यवसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिचाई संरचना
बाढी	वडाभरी	९३	४६५	२६२ हल	आधारभुत विद्यालय बरातु	४०	हिडडुल गर्न गारो	३ वटा खानेपानी आयोजना	८ वटा पसल र होटल	१८ ओटा
पहिरो	वडाभरी	५०	४००	५० हल	आ.वि. खर्क	१००	बाटो पुरीएर आवतजावतमा बाधा	५ वटा खानेपानी आयोजना	१० वटा पसल र होटल	५ ओटा
आगलागी	वडाभरी	१००	७००			५०			७ वटा पसल र २ वटा होटल	
खडेरी	वडाभरी	२००	१३००	१ हजार हलमा				७ वटा खानेपानी		

				लगाएको अन्नबाली				आयोजना		
असिना	वडाभरी	२५०	१३००		२ वटा	९५०	हिडडुल गर्न बाधा			

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं ४)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्ने सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्ने सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्ने सक्ने जमीन	जोखिममा पर्ने सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्ने सक्ने बालबालिका	बालबालिकाला ई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्ने सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्ने सक्ने व्यावसाय संरचना	जोखिममा पर्ने सक्ने सिचाई संरचना
महामारी	वडा नं ४ भरी	३६०	७६५			६५०		महान बगाउने		
असिना	वडा नं ४ भरी	३६०	६७५			६५०			केरै पैखु गोठीखोला का कुला पुरीदिने	
खडेरी	वडा नं ४ भरी	३६०	७६५					जिउका, हिगोटी पैखु, केरै चिमाङ्गी	अन्न बाली नास	
खहरे पहिरो	पैखु,	८०	२४०	१ हे.	१	१००	बाटो बगाउनु	१ खा.पा	अन्न बाली नास	
बन्य जन्तु आतंक	वडा नं ४ भरी	३६०							अन्न बालि भेडा बाख्ता	
ीहमपात	वडा नं ४ भरी	३६०	७६५		५	चिसोका कारण विद्यालय जान नसक्नु			पशु चौपायहरू लाई नोक्सानी पुग्नु	
हावा हुरी	वडा भरी	१६०	१८०		५	६५०	विद्यालयको छाना उडाएर			

							घटना हुन सक्ने			
बाढी	पैंखु, केरै र चिमाडुडग्री र माझ्हचौर बजार	१३९	६९५	५३६ हल	त्रिकन्या चाईल्ड एकेडेमी	२००	आवतजावत तथा पठनपाठनमा समस्या	५ वटा	१ कुखुरा फार्म, ५ होटेल पसल	१५ वटा

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं ५)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्नसक्ने बालबालिका	बालबालिकालाई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिचाई संरचना
खडेरी	वडाभरी	२५०	१०००	२५०० हल		३००	विरामी पर्ने	७ वटा		७ वटा
हावाहुरी	वडाभरी	५०	३००		५ वटा	५००	हिडडुलमा अवरोध, दुडगा खस्ने			
आगलागी	वडाभरी	४०	२००		५ वटा	५०				
असिना	वडाभरी			५०० हलको जग्गामा लगाएको अन्नपात						
पीहमपात	चाकपाडे	३०	२००	२०० हलको जग्गामा लगाएको अन्नपात	१ वटा	४५	विद्यालय आउन जान गाह्ने	१ वटा		
बाढी	वडा भरी	८२	४९०	१०५८ हल				९ वटा	२ वटा मिल ५ वटा होटेल पसल	२ वटा

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं ६)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमिन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्न सक्ने बालबालिका	बालबालिकालाई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यवसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिचाई संरचना
बाढी	वडा नं. ६ सबै	२३	११५	६५९ हल				७ वटा	४ वटा	१० वटा
पहिरो	वडा नं. ६ सबै	५८	२८५	२५ हल				४ वटा		१६ वटा
आगलागी	वडा नं. ६ सबै	५०	२५०							
हावाहुरी	वडा नं. ६ सबै	१५०	७५०		२ वटा आ.वि.पन्सेरी आ.वि. रास्कोटीवडा	५००	आवत जावतमा अवरोध			
असिना	वडा नं. ६ सबै	१९०	९५०			२००	हिडडुल गर्न गाहो			
ीहमपात	वडा नं. ६ सबै	४०	२००	५० हल जग्गाको अन्न				५ वटा		
चट्याङ	वडा नं. ६ सबै	२५	१३०		१ विद्यालय	५०				
खडेरी	वडा नं. ६ सबै	१६०	८००	२०० हल जग्गाको अन्न						

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं ७)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्नसक्ने बालबालिका	बालबालिकाला ई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिचाई संरचना
बाढी	कुदु, बिहानी, सुब्र, गुय लखाडा	२२	११०	६३ हल	रोजी वाल विकास केन्द्र	१५०	हिडडुल गर्दा रुख ढल्ने, खोलामा बग्ने	५ वटा		५ वटा
पहिरो	कुदु, बिहानी, सुब्र, गुय लखाडा	६०	३००	५०० हल	रोजी वाल विकास केन्द्र	१५०	हिडडुल गर्दा रुख ढल्ने, खालामा बग्ने	सुंगुरखाल खानेपानी, थारा खानेपानी, गम्था खानेपानी	तरकारी खेती	थाराको सिचाई बगाउने, गम्थाको सिचाई बगाउने
असिना	वडा भरी	३२०	१५००		३ वटा	६००	घाईते हुने			सिचाई संरचना भूतिकन सक्ने
हावाहुरी	वडा भरी	३५	१००		३ वटा	८० जना	हिडडुल गर्न गाह्ने			
खडेरी	वडा भरी	१००	५००			१५० जना		धारा सुक्ने		३ वट कुलो
आगलागी	वडा भरी	५०	२५०		३ वटा	५० जना			५ वटा	

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं ८)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्नसक्ने बालबालिका	बालबालिकाला ई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिचाई संरचना
बाढी	वडा भरी	५७	२८५	१२१३ हल	२ वटा	२५०	आवतजावत गर्न गाह्रो, दुङ्गा खस्ने	११ वटा	६ वटा किराना पसल, ४ वटा होटल, १ वटा कुखुरा फर्म,	११ वटा सिचाई
पहिरो	वडा भरी	१५१	९००	३०० हल	आ.वि. रिगा	२००	आवतजावत गर्न गाह्रो, दुङ्गा खस्ने	५ वटा	४ वटा किराना पसल	७ वटा
खडेरी	वडा भरी	३५१	१९००			१४०० हलको खेतीबाखी		७ वटा		८ वटा
आगलागी	वडा भरी	३५१	१९००		रिगा, आँब, ठाम लेख, सुकाढिक	६००	विद्यालय आवतजावत बन्द		किराना पसल, होटल, कुखुरा फारम	
हावाहुरी	वडा भरी	१५०	६००		रिगा, आँब, ठाम लेख, सुकाढिक	६००	दुङ्गा खस्ने		होटल, किराना पसल	
महामारी	रिगा, आँब, ठामलेख, सुकाढिक	१५०	४००			२००	विरामी पर्नु			

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं ९)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्नसक्ने बालबालिका	बालबालिकाला ई विद्यालय जादा आउदा	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिचाई संरचना

							हुनसक्ने जोखिम	संरचना		
पहिरो	वडा नं.९ को सबै बस्ती	४७०	२५००	१५०	पंचदेव आ.वि.	३५	रुतुबाट ढुडगा खस्ने	१६ वटा	१५ तरकारी खेती ५ वटा पसल १ होटल	५ वटा सिंचाई
खडेरी	वडा नं.९ को सबै बस्ती	४७०	२५००	५०० हल जमिनको अन्नबाली		६५०	पठनपाठनमा अवरोध	१६ वटा		५ वटा
हावाहुरी	वडा नं.९ को सबै बस्ती	३०	२००		४ वटा विद्यालय १ वटा आर्युवेद	६५०	हिड्डुल गर्न गाह्रो, चोटपटक लाग्ने			
आगलागी	किलागौडा माइडाडा	२०	१५०			४०		३ वटा		
बाढी	वडा भरी	१७७	८८५	७०२ हल				१० वटा		५ वटा

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं १०)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्न सक्ने बालबालिका	बालबालिकालाई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिंचाई संरचना
आगलागी	वडा भरी	२५०	१३००		मा.वि.ट्याङ्गलु, आ.वि.सेही, आ.वि. डुमाना, आ.वि. बिन	२५०	ढुङ्गा खस्ने, बाटो काट्न समस्या		जुस उद्योग, गुयाला फलफुल बरैचा, भुँवाङ्गुस्का कुखुरा फारम	
खडेरी	वडा भरी	२५०	१३००	३०० हलको		२००		६ वटा खानेपानी मुल		१५ वटा सिंचाई कुलो सुक्ने

				अन्नबाली				सुक्ने		
पहिरो	रिगा, सेही, ह्याङ्गल, बिन, डुमाना	१५४	११००	१९५ हल	ह्याङ्गल, बिन	१५०	बाटो अवरुद्ध हुने	६ वटा		वडाका सबै सिचाई कुलो
बाढी	वडा भरी	१४९	७४५	३४० हल	१ वटा	१३५	बाटो अवरुद्ध हुने	६ वटा	५ वटा होटल पसल	८ वटा
हावा हुरी	वडा भरी	३२१	१३५६		सबै	३००	पठनपाठन रोकिने			

प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन (वडा नं ११)

प्रकोप	समुदायको नाम	जोखिममा पर्न सक्ने घरघुरी	जोखिममा १ पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	जोखिममा पर्न सक्ने बालबालिका	बालबालिकाला ई विद्यालय जादा आउदा हुनसक्ने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिचाई संरचना
बाढी	वडा नं. ११ को सबै बस्ती	४२	२१०	११८० हल	सु.मा.आ.वि.	८०	खोला तर्न गाहो	११ खानेपानी	विरावगरमा ४ वटा होटल र ५ वटा पसल	१७ वटा
पहिरो	वडा नं. ११ को सबै बस्ती	२००	९००	६० हल	मा.वि.रिखिँया	३५०	छोपिने तथा बाटो कार्न गाहो	५ खानेपानी	विराका ३ होटल	२
आगलागी	वडा नं. ११ को सबै बस्ती	५०	३००		३ वटा	७००				
खडेरी	वडा नं. ११ को सबै बस्ती	३००	१६००		३ वटा	७००	खानेपानीको अभाव	५ खानेपानी		७ वटा
माहामारी	वडा नं. ११ को सबै	३००	१३००			४००		४ खानेपानी		

**तालिका नं.१९ स्थानिय विपद तथा जलबायु उत्थानशिल योजना मस्यौदा संसोधनका लागी
अभिमुखिकरण कार्यक्रममा सहभागीहरुको नामावली**

क्र.स	नामथर	पद	ठेगाना
१.	अजबहादुर शाही	अध्यक्ष	खत्याड गाउँपालिका
२.	दिप बहादुर कार्की	निमित्त प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	खत्याड गाउँपालिका
३.	कर्णप्रसाद माठागाई	जिल्ला समन्वय समिती सदस्य	जिल्ला समन्वय समिती
४.	सिंहबहादुर बुढा	वडा अध्यक्ष	१ नं.वडा
५.	हेमराज मल्ल	वडा अध्यक्ष	२ नं.वडा
६.	रन्तु बानियाँ	वडा अध्यक्ष	३ नं.वडा
७.	जयबहादुर रावल	वडा अध्यक्ष	४ नं.वडा
८.	चित्रबहादुर बुढा	वडा अध्यक्ष	५ नं.वडा
९.	भरतबहादुर शाही	वडा अध्यक्ष	६ नं.वडा
१०.	गोविन्द प्रसाद संज्याल	वडा अध्यक्ष	७ नं.वडा
११.	शिवराज गिरी	वडा अध्यक्ष	८ नं.वडा
१२.	लोकेन्द्र भण्डारी	वडा अध्यक्ष	९ नं.वडा
१३.	रामकृष्ण कार्की	वडा अध्यक्ष	११ नं.वडा
१४.	बासुदेव कार्की	पशु अधिकृत	खत्याड गाउँपालिका
१५.	नन्दु भियाल	कार्यपालिका सदस्य	खत्याड गाउँपालिका
१६.	लोकेन्द्र बुढा	शिक्षा शाखा	खत्याड गाउँपालिका
१७.	डिलबहादुर थापा	NGO Desk	खत्याड गाउँपालिका
१८.	जित बहादुर बुढा	खानेपानी टोक्नासियन	खत्याड गाउँपालिका
१९.	कृष्ण अधिकारी	जिल्ला परियोजना अधिकृत	कारितास नेपाल
२०.	जिवन शाही	सब असिस्टेन्ट ईजिनियर	खत्याड गाउँपालिका
२१.	दिपेन्द्र शाही	सहजकर्ता	खत्याड गाउँपालिका
२२.	नरबहादुर बुढा	प्रशासन शाखा	खत्याड गाउँपालिका
२३.	आनन्द रोकाया	रोजगार संयोजक	खत्याड गाउँपालिका
२४.	हरि बुढा	भण्डारण शाखा	खत्याड गाउँपालिका
२५.	सुम्मा चलाउने	कृषि शाखा	खत्याड गाउँपालिका
२६.	लामु लामा	सुचना,प्रविधी शाखा	खत्याड गाउँपालिका
२७.	कमला बानियाँ	महिला,बालिबालिका शाखा	खत्याड गाउँपालिका
२८.	सुदिन बुढा	लेखापाल	खत्याड गाउँपालिका
२९.	कुलबहादुर शाही	विपद व्यवस्थापन शाखा	खत्याड गाउँपालिका
३०.	नारद रेग्मी	कार्यक्रम संयोजक	पेस नेपाल

**तालिका नं. २० स्थानिय विपद तथा जलबायु उत्थानशिल योजना मस्यौदा माथी छलफल तथा अनुमोदन
कार्यक्रमका सहभागीहरुको नामावली**

क्र.स	नामथर	पद	ठेगाना
१.	अजबहादुर शाही	अध्यक्ष	खत्याड गाउँपालिका
२.	सरिता रोकाया	उपाध्यक्ष	खत्याड गाउँपालिका
३.	दिप बहादुर कार्की	निमित्त प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	खत्याड गाउँपालिका
४.	कर्णप्रसाद माठागाई	जिल्ला समन्वय समिती सदस्य	जिल्ला समन्वय समिती
५.	सिंहबहादुर बुढा	वडा अध्यक्ष	१ नं. वडा
६.	हेमराज मल्ल	वडा अध्यक्ष	२ नं. वडा
७.	रन्नु बानियाँ	वडा अध्यक्ष	३ नं. वडा
८.	नैनसिंह थापा	कार्यवाहक वडा अध्यक्ष	४ नं. वडा
९.	भरतबहादुर शाही	वडा अध्यक्ष	६ नं. वडा
१०.	गोविन्द प्रसाद संज्याल	वडा अध्यक्ष	७ नं. वडा
११.	शिवराज गिरी	वडा अध्यक्ष	८ नं. वडा
१२.	लोकेन्द्र भण्डारी	वडा अध्यक्ष	९ नं. वडा
१३.	रामकृष्ण कार्की	वडा अध्यक्ष	११ नं. वडा
१४.	छुर्मा लोहार	कार्यपालिका सदस्य	खत्याड गाउँपालिका
१५.	नविन कुमाल	कार्यपालिका सदस्य	खत्याड गाउँपालिका
१६.	नन्दा तिवारी	कार्यपालिका सदस्य	खत्याड गाउँपालिका
१७.	दुर्ग बहादुर शाही	अध्यक्ष	खत्याड गाउँपालिका
१८.	सुकिली थापा	कार्यपालिका सदस्य	खत्याड गाउँपालिका
१९.	मिना बुढथापा	कार्यपालिका सदस्य	खत्याड गाउँपालिका
२०.	धुब्र बि.क	सदस्य	खत्याड गाउँपालिका
२१.	बासुदेव कार्की	पशु अधिकृत	खत्याड गाउँपालिका
२२.	टक्क डाँगर	स्वास्थ्य शाखा	खत्याड गाउँपालिका
२३.	नरेश बहादुर शाही	शिक्षा शाखा	खत्याड गाउँपालिका
२४.	शंकर जैसी	नेपाली कांग्रेस	खत्याड गाउँपालिका
२५.	डिलबहादुर थापा	NGO Desk	खत्याड गाउँपालिका
२६.	शिव लाल डाँगर	ने.क.पा एमाले	खत्याड गाउँपालिका
२७.	लोकचन्द्र थापा	उद्योग बाणिज्य संघ	खत्याड गाउँपालिका
२८.	मन डाँगर	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	खत्याड गाउँपालिका
२९.	रुद्र रावत	खेस्मालिका एफ एम	खत्याड गाउँपालिका
३०.	कृष्ण अधिकारी	जिल्ला परियोजना अधिकृत	कारितास नेपाल
३१.	धिरज नेपाली	विपद व्यवस्थापन शाखा	खत्याड गाउँपालिका
३२.	नारद रेमी	कार्यक्रम संयोजक	पेस नेपाल

तालिका नं. २१ स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति(LDMC) का पदाधिकारीहरु

क्र.सं.	पदाधिकारीको नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको निकाय	सम्पर्क नम्बर
१.	अज बहादुर शाही	संयोजक	अध्यक्ष,खत्याड गा.पा.	९८५९९९६२३
२.	सरीता रोकाया	सदस्य	उपाध्यक्ष,खत्याड गा.पा.	९८५८३२०८३९
३.	दिप बहादुर कार्की	सदस्य	निमित्त प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत खत्याड गा.पा.	९८६८२९९२४३
४.	गोबिन्द प्र.सञ्ज्याल	सदस्य	संयोजक,सामाजिक बिकास समिति	९८५८३२२११७
५.	रामकृष्ण कार्की	सदस्य	संयोजक,पुर्बाधार बिकास समिति	९८४९९९४२८५
६.	रत्न बानियाँ	सदस्य	संयोजक,आर्थिक बिकास समिति	९८४८३१७०२
७.	जय बहादुर रावल	सदस्य	संयोजक,सार्वजानिक सेवा तथा क्षमता बिकास समिति	९७४८७४१७३७
८.	चित्र बहादुर बुढा	सदस्य	संयोजक,बन बातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति	९८४८३१७९५६
९.	नरेश शाही	सदस्य	सामाजिक शाखा प्रमुख (शिक्षा)	९८५८३६६५३८
१०.	टक्क बहादुर डाँगर	सदस्य	सामाजिक शाखा प्रमुख(स्वास्थ्य)	९८४८३२३२९२
११.	कमला बानियाँ	सदस्य	सामाजिक शाखा प्रमुख(महिला तथा बालबालिका शाखा)	९८४८३१६९५१
१२.	जुन बहादुर शाही	सदस्य	प्रहरी चौकि माझचौर	९८५८३९०२३२
१३.	नेपाली काँग्रेश	सदस्य	गाउँपालिका,पार्टी प्रमुख तथा प्रतिनिधि	
१४.	नेकपा एमाले	सदस्य	गाउँपालिका,पार्टी प्रमुख तथा प्रतिनिधि	
१५.	नेकपा माओबादी केन्द्र	सदस्य	गाउँपालिका,पार्टी प्रमुख तथा प्रतिनिधि	
१६.	मन बहादुर डाँगर	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी खत्याड,शाखा	९८६४८१३५६५
१७.	लोकचन्द्र थापा	सदस्य	उद्योग बाणिज्य संघ खत्याड,शाखा	९८५८३२२१२१
१८.	भरत बहादुर शाही	सदस्य	संयोजक,NGO डेस्क खत्याड	९८५९४००३९
१९.	रुद्र रावत	सदस्य	रेडियो खेस्मालिका	९८६३३२८७२५
२०.		सदस्य सचिव	विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	९८४८३३८७५८, ९७४२२६७७१९

स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माण कार्यक्रममा आफ्नो भनाई राख्नु हुँदैं खत्याड गाउँपालिका, अध्यक्ष अजबहादुर शाही
स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना-२०७९

स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माण अनुमोदन कार्यक्रमको संयुक्त फोटो

सहयोगी सामरेदार संस्थाहरु :

स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना

खत्याड गाउँपालिका, मुगु